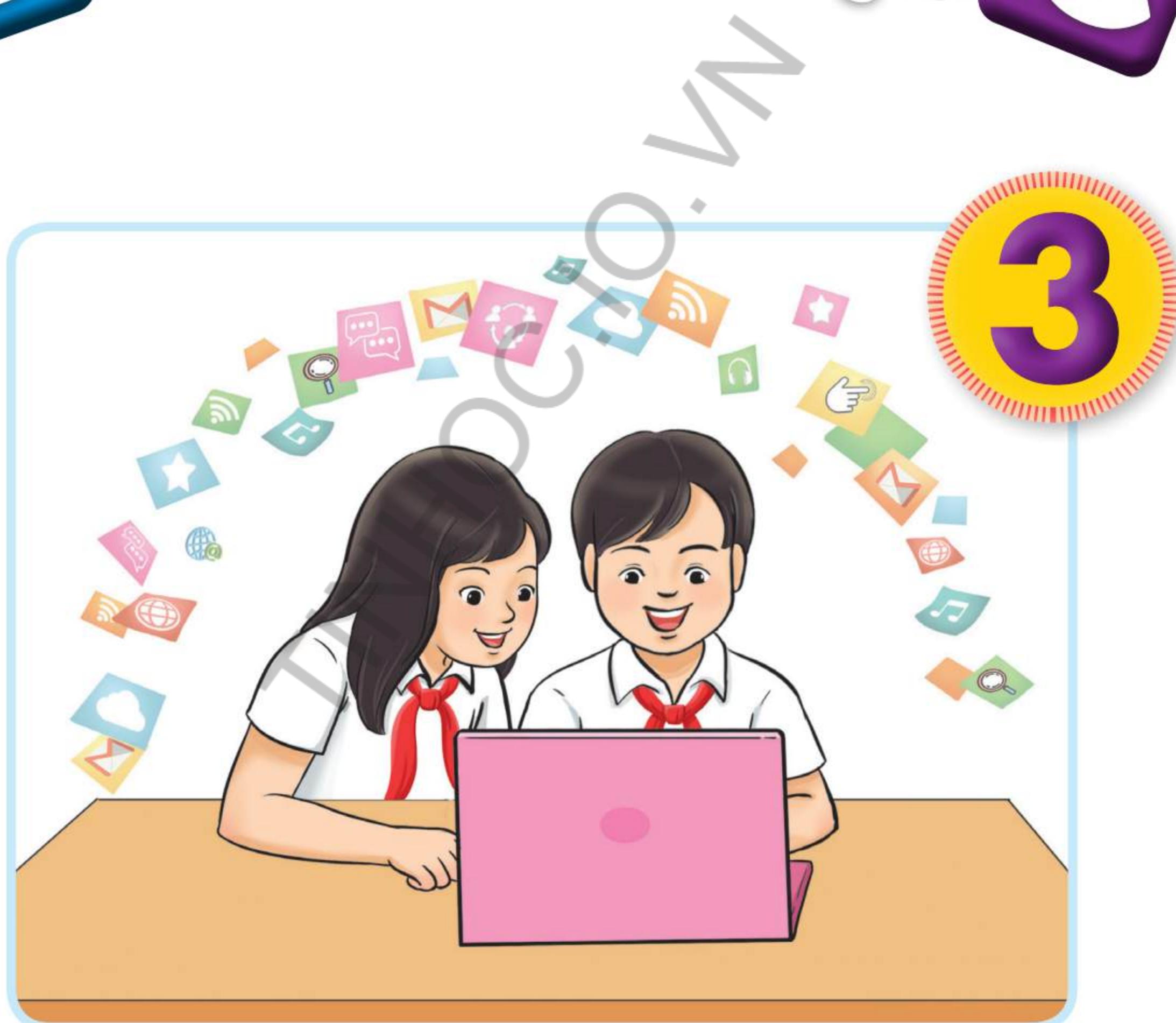

TRẦN TRUNG (Chủ biên)
TRỊNH THỊ PHƯƠNG THẢO – CHU VĨNH QUYÊN – NGUYỄN THỊ THU PHƯƠNG
NGUYỄN NGỌC GIANG – NGUYỄN PHÁT TÀI – ĐÀO THỊ THÊM

TINH HỌC

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC VINH

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Thực hiện theo hướng dẫn dưới đây giúp em sử dụng sách hiệu quả hơn.

Mục tiêu

Giúp em biết sẽ đạt được gì sau bài học.

KHỞI ĐỘNG

Là một hoạt động học tập để dẫn dắt, gợi mở, tạo hứng thú vào bài học.

KHÁM PHÁ

Là phần nội dung chính của bài học. Thông qua các hoạt động, em sẽ được khám phá, tự tìm ra kiến thức mới hay cách thực hiện các thao tác mới. Trong phần này, em thường thấy các biểu tượng sau:

- cung cấp cho em kiến thức mới, giúp em thực hiện tốt các nhiệm vụ có trong , , .
- việc tìm câu trả lời, hoàn thành nhiệm vụ học tập ở đây sẽ giúp em khám phá, lĩnh hội kiến thức mới của bài học.
- củng cố kiến thức trong bài học.
- , ... thao tác em cần thực hiện.

LUYỆN TẬP

Gồm các nhiệm vụ, câu hỏi, bài tập... em cần thực hiện để củng cố kiến thức, rèn luyện các kỹ năng đã tìm hiểu ở hoạt động Khám phá.

VẬN DỤNG

Gồm những nhiệm vụ, câu hỏi, bài tập... yêu cầu em áp dụng kiến thức, kỹ năng vừa học để giải quyết vấn đề, tình huống có tính thực tiễn hoặc vận dụng vào chủ đề học tập liên môn.

GHİ NHỚ

Giúp em tổng hợp kiến thức, kỹ năng quan trọng trong bài học.

*Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng
các em học sinh lớp sau!*

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Sách giáo khoa **Tin học 3** được biên soạn nhằm giúp các em hình thành, phát triển năng lực tin học; biết sử dụng một số phần mềm đơn giản hỗ trợ học tập; biết sử dụng thiết bị tin học theo các nguyên tắc giữ gìn sức khoẻ và hình thành tư duy giải quyết vấn đề có sự hỗ trợ của máy tính.

Cuốn sách gồm 6 chủ đề, mỗi chủ đề có một số bài học. Các bài học được xây dựng gồm nhiều hoạt động, nhiệm vụ. Thông qua các hoạt động, nhiệm vụ, việc khai thác thông tin, hình ảnh trong bài học, các em sẽ được tự mình khám phá, tự tìm ra kiến thức mới. Thầy cô sẽ là người đồng hành, tổ chức, hỗ trợ các em thực hiện tốt các nhiệm vụ trong bài học.

Để hoàn thành tốt các nhiệm vụ trong sách và đạt kết quả cao, các em cần thực hiện đầy đủ các nhiệm vụ, hoạt động trong mỗi bài học.

Chúc các em học tập thật vui và đạt kết quả tốt!

Các tác giả

MỤC LỤC

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH	2
LỜI NÓI ĐẦU	3

CHỦ ĐỀ A

MÁY TÍNH VÀ EM

Bài 1	Thông tin và quyết định	6
Bài 2	Ba dạng thông tin thường gặp	8
Bài 3	Xử lí thông tin	11
Bài 4	Máy xử lí thông tin	13
Bài 5	Các thành phần cơ bản của máy tính	15
Bài 6	Các loại máy tính thông dụng	18
Bài 7	Sử dụng chuột máy tính	21
Bài 8	Tư thế khi làm việc với máy tính	24
Bài 9	Điều khiển máy tính	26
Bài 10	An toàn về điện khi sử dụng máy tính	29
Bài 11	Bàn phím máy tính	31
Bài 12	Cách gõ bàn phím	34

CHỦ ĐỀ B

MẠNG MÁY TÍNH VÀ INTERNET

Bài 13	Tin tức và giải trí trên Internet	36
Bài 14	Thông tin trên Internet	39

CHỦ ĐỀ C**TỔ CHỨC LƯU TRỮ, TÌM KIẾM
VÀ TRAO ĐỔI THÔNG TIN**

Bài 15	Sắp xếp	41
Bài 16	Sơ đồ hình cây	43
Bài 17	Tệp, thư mục và ổ đĩa	45
Bài 18	Tạo, xoá, đổi tên thư mục	48

CHỦ ĐỀ D**ĐẠO ĐỨC, PHÁP LUẬT VÀ VĂN HÓA
TRONG MÔI TRƯỜNG SỐ**

Bài 19	Bảo vệ thông tin cá nhân, gia đình	51
--------	------------------------------------	----

CHỦ ĐỀ E**ỨNG DỤNG TIN HỌC**

Bài 20	Phần mềm trình chiếu	54
Bài 21	Nhập văn bản cho trang chiếu	57
Bài 22	Chèn hình ảnh vào trang chiếu	60
Bài 23	Quan sát thế giới tự nhiên nhờ máy tính	63
Bài 24	Luyện tập sử dụng chuột máy tính	66

CHỦ ĐỀ F**GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ VỚI SỰ TRỢ GIÚP CỦA MÁY TÍNH**

Bài 25	Công việc thực hiện theo từng bước	69
Bài 26	Chia nhiệm vụ thành các nhiệm vụ nhỏ	71
Bài 27	Cách nói Nếu ... thì ...	73
Bài 28	Xác định nhiệm vụ	75
Bài 29	Nhiệm vụ và sự trợ giúp của máy tính	77
Bài 30	Thực hiện nhiệm vụ có sử dụng máy tính	79

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

82

Bài I

THÔNG TIN VÀ QUYẾT ĐỊNH

Mục tiêu

- Biết nhờ có thông tin mà con người đưa ra được quyết định.
- Nêu được ví dụ đơn giản minh họa cho vai trò của thông tin thu nhận hằng ngày đối với việc ra quyết định của con người.
- Chỉ ra được trong trường hợp cụ thể, cái gì là thông tin và đâu là quyết định.

KHỞI ĐỘNG

Bố Minh đi làm về, bố chào cả nhà và nói: "May quá! Hôm qua bố nghe đài dự báo thời tiết *ngày mai có mưa rào và dông*. Bố đã *mang theo áo mưa* nên dù trời mưa rất to bố vẫn về được đến nhà mà không bị ướt".

Nhờ đâu mà bố bạn Minh biết mang theo áo mưa khi đi làm?

Hình 1.1. Bố Minh về đến nhà

KHÁM PHÁ

Thông tin và quyết định

Trong tình huống mở đầu:

- Bản tin dự báo thời tiết cho biết thông tin: *ngày mai có mưa rào và dông*.
- Bố bạn Minh quyết định: *mang theo áo mưa* khi đi làm.
- Ngày mai có mưa rào và dông* là **thông tin**
- Mang theo áo mưa* khi đi làm là **quyết định**

Nhờ biết **thông tin** "ngày mai có mưa rào và dông" mà bố bạn Minh đưa ra được **quyết định** "mang theo áo mưa" khi đi làm.

Hình 1.2. Quyết định khi nhận được thông tin

Thông tin có vai trò quan trọng đối với việc ra quyết định.

Nhờ có thông tin mà con người đưa ra được quyết định phù hợp, kịp thời.

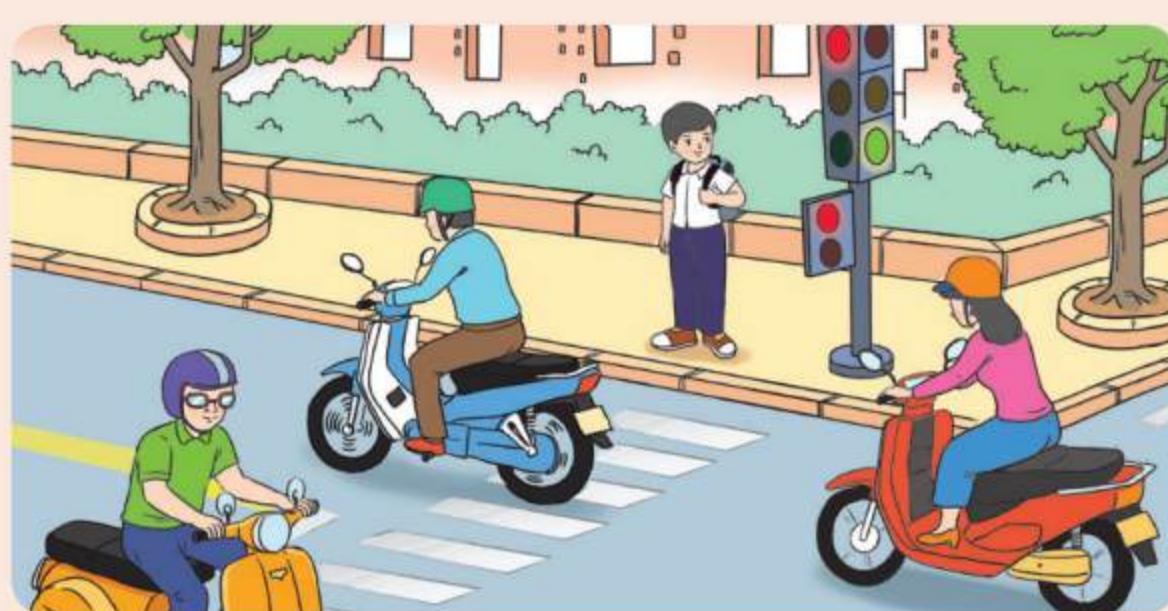
LUYỆN TẬP

Đọc các tình huống dưới đây và trả lời câu hỏi:

Tình huống 1

Trên đường đi học, khi đến ngã tư, đèn tín hiệu giao thông chuyển sang màu đỏ. Minh dừng lại chờ đèn tín hiệu giao thông chuyển sang màu xanh mới qua đường. Trong tình huống này:

- Thông tin Minh nhận được là gì?
- Quyết định của Minh là gì?
- Thông tin có vai trò như thế nào?

Hình 1.3. Sang đường theo tín hiệu đèn tín hiệu giao thông

Tình huống 2

Hình 1.4. Vào lớp theo hiệu lệnh trống

Khi nghe thấy tiếng trống báo vào lớp, Minh cùng các bạn khẩn trương xếp hàng vào lớp. Trong tình huống này:

- Thông tin Minh nhận được là gì?
- Quyết định của Minh là gì?
- Thông tin có vai trò như thế nào?

VẬN DỤNG

Tình huống 3

Trong giờ học Toán, cô giáo ghi đề Toán lên bảng yêu cầu cả lớp thực hiện. Minh cùng cả lớp giải bài toán và đưa ra đáp số.

Hình 1.5. Làm bài tập theo yêu cầu của cô giáo

a. Trong tình huống 3:

- Minh và các bạn nhận được thông tin gì?
- Quyết định của Minh và các bạn là gì?
- Thông tin có vai trò như thế nào?

b. Khi thực hiện bài tập vận dụng, em nhận được thông tin gì? Em quyết định thực hiện việc gì?

GHİ NHỚ

- Thông tin có vai trò quan trọng đối với việc ra quyết định.
- Nhờ có thông tin mà con người đưa ra được quyết định phù hợp, kịp thời.

Bài 2

BA DẠNG THÔNG TIN THƯỜNG GẶP

Mục tiêu

Nhận biết được ba dạng thông tin thường gặp: dạng chữ, dạng âm thanh, dạng hình ảnh.

KHỞI ĐỘNG

Con người tiếp nhận thông tin qua các giác quan như tai, mắt... Vậy thông tin mà mỗi giác quan tiếp nhận có gì khác nhau?

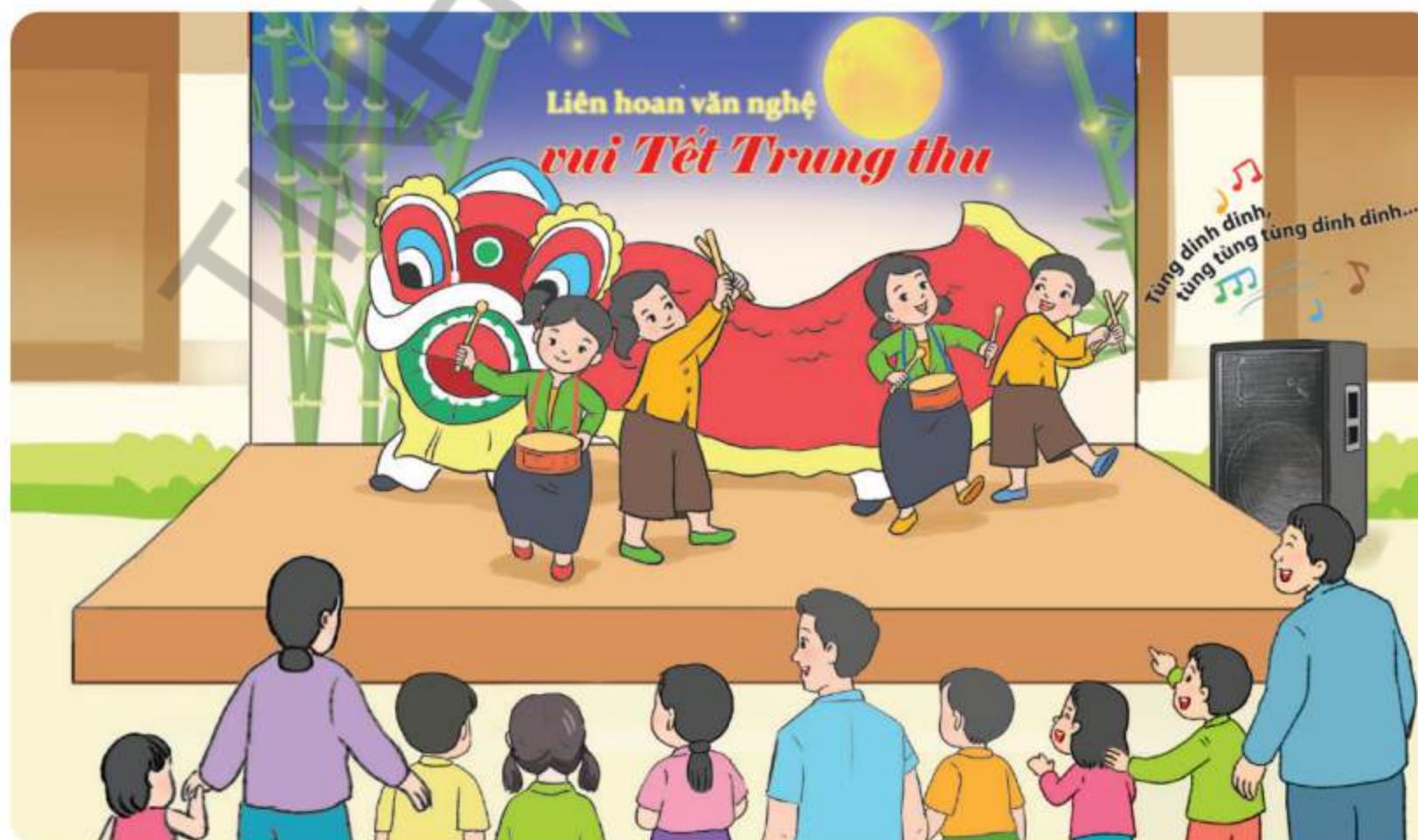
KHÁM PHÁ

Ba dạng thông tin thường gặp

Quan sát tình huống trong hình 2.1 và cho biết:

- Hoạt động nào đang diễn ra?
- Người xem trong hoạt động đó nhận được những thông tin nào?

Hình 2.1. Xem biểu diễn văn nghệ

Trong tình huống ở hình 2.1, người xem biểu diễn văn nghệ nhận được các thông tin:

- Dòng chữ trên sân khấu cho biết đây là buổi liên hoan văn nghệ vào dịp Tết Trung thu. Đó là *thông tin dạng chữ*.
- Nhìn thấy các bạn nhỏ biểu diễn tiết mục văn nghệ. Đó là *thông tin dạng hình ảnh*.
- Nghe thấy tiếng hát của người biểu diễn. Đó là *thông tin dạng âm thanh*.

Quan sát hình 2.2, cho biết thông tin và dạng thông tin trong mỗi trường hợp.

A

B

C

Hình 2.2. Các dạng thông tin

Có ba dạng thông tin thường gặp: dạng chữ, dạng âm thanh, dạng hình ảnh.

LUYỆN TẬP

1. Cho biết dạng thông tin trong mỗi trường hợp sau:

Hình 2.3. Tiếng loa phát thanh

Hình 2.4. Đèn tín hiệu giao thông

Hình 2.5. Bảng thông tin

2. Vào cuối mỗi tuần, Minh được bố mẹ cho phép xem phim hoạt hình trên ti vi. Em hãy cho biết khi xem phim, Minh có thể nhận được những thông tin ở dạng nào?

Hình 2.6. Phim "Dế mèn phiêu lưu kí"

VĂN DỤNG

Tinh huống

Trong giờ học môn Tiếng Việt, cô giáo cho cả lớp quan sát hình ảnh sau và nói: "Các em vừa được học câu chuyện *Cậu bé thông minh*. Dựa vào các tranh, kể lại từng đoạn của câu chuyện".

Dựa vào các tranh sau, kể lại từng đoạn của câu chuyện *Cậu bé thông minh*:

Hình 2.7. Bài học môn Tiếng Việt

Em hãy cho biết các bạn học sinh trong lớp nhận được những thông tin gì? Thông tin đó ở dạng nào?

GHI NHỚ

- Con người tiếp nhận thông tin qua các giác quan như tai, mắt...
- Có ba dạng thông tin thường gặp: dạng chữ, dạng âm thanh, dạng hình ảnh.

Bài 3

XỬ LÍ THÔNG TIN

Mục tiêu

- Nhận ra được trong trường hợp cụ thể: Thông tin thu nhận và được xử lý là gì, kết quả của xử lý là hành động hay ý nghĩ gì.
- Nêu được ví dụ minh họa cho nhận xét: Bộ óc của con người là một bộ phận xử lý thông tin.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết hằng ngày con người luôn tiếp nhận thông tin để đưa ra quyết định. Vậy làm thế nào để từ thông tin con người đưa ra được quyết định?

KHÁM PHÁ

Tình huống 1

Tâm và Bình chơi cờ. Tâm đi một nước cờ, Bình suy nghĩ một lúc rồi đi nước cờ của mình.

Hình 3.1. Chơi cờ vua

Trong tình huống 1, Bình nhận thông tin từ nước đi của Tâm, Bình suy nghĩ rồi quyết định đi nước cờ của mình.

Quá trình suy nghĩ của Bình là quá trình bộ óc xử lý thông tin thu nhận được.

Tình huống 2

Hình 3.2. Giờ bài tập Toán

Cô giáo ghi đề bài toán lên bảng, yêu cầu cả lớp đọc kỹ đề bài, suy nghĩ để giải và ghi lời giải, đáp số vào bảng con. An đọc đề bài, suy nghĩ và cẩn thận ghi lời giải, đáp số lên bảng con của mình.

Trong tình huống 2:

- Thông tin An thu nhận và xử lý là gì?
- Bộ phận nào thực hiện xử lý thông tin đó?
- Kết quả xử lý là gì?

Bộ óc của con người là bộ phận xử lý thông tin.

LUYỆN TẬP

1. Hãy chỉ ra trong tình huống sau:

- Thông tin nào được Bình thu nhận và xử lí?
- Kết quả xử lí là gì?

Tình huống

Bình đang chơi thả diều, dây diều bỗng chùng lại, diều hạ thấp xuống. Để cho diều bay cao, Bình cuộn bớt dây diều lại và chạy ngược chiều gió.

Hình 3.3. Chơi thả diều

2. Tâm nói với Bình “Đã là kiện tướng cờ vua thì khi đánh cờ không cần suy nghĩ”. Theo em nhận xét của Tâm đúng hay sai? Vì sao?

VĂN DỤNG

Nêu một tình huống minh họa cho nhận xét “Bộ óc của con người là bộ phận xử lí thông tin”. Trong tình huống đó thông tin được thu nhận và xử lí là gì? Kết quả của xử lí là hành động hay ý nghĩ gì?

GHİ NHỚ

- Để đưa ra được quyết định từ thông tin thu nhận, thông tin đó cần được xử lí.
- Bộ óc của con người là bộ phận xử lí thông tin.

Bài 4

MÁY XỬ LÍ THÔNG TIN

Mục tiêu

- Biết được trong cuộc sống có những loại máy móc tiếp nhận thông tin để quyết định hành động.
- Chỉ ra được máy đã xử lý thông tin nào và kết quả xử lý ra sao.
- Nêu được ví dụ minh họa máy móc tiếp nhận thông tin để quyết định hành động.

KHỞI ĐỘNG

Không chỉ con người, trong cuộc sống, máy móc cũng có loại tiếp nhận thông tin để quyết định hành động. Em có biết loại máy nào như vậy không? Chúng hoạt động như thế nào?

Hình 4.1. Đồ chơi robot điều khiển từ xa

KHÁM PHÁ

Máy điều hoà nhiệt độ là loại máy tiếp nhận thông tin để quyết định hành động. Mỗi khi bấm một nút trên chiếc điều khiển, con người đã cung cấp thông tin cho nó. Bộ phận xử lý trên điều hoà nhiệt độ sẽ xử lý thông tin và điều khiển máy hoạt động.

Điều hoà nhiệt độ xử lý thông tin bật, tắt, tăng, giảm nhiệt độ... nhận được từ chiếc điều khiển.

Kết quả sau khi xử lý thông tin là máy điều hoà hoạt động theo tín hiệu điều khiển.

Hình 4.2. Điều khiển nhiệt độ của máy điều hoà nhiệt độ

Hình 4.3. Quạt điện điều khiển từ xa

Quạt điện điều khiển từ xa cũng là loại máy tiếp nhận thông tin để quyết định hành động.

Khi quạt đang chạy ở tốc độ số 1, em bấm chuyển tốc độ số 3 trên điều khiển, quạt sẽ thay đổi hoạt động thế nào?

Quạt đã xử lý thông tin nào? Kết quả xử lý ra sao?

LUYỆN TẬP

1. Tivi có phải là loại máy tiếp nhận thông tin để quyết định hành động không? Khi em sử dụng điều khiển để bật tivi, tivi tiếp nhận và xử lý thông tin nào? Kết quả xử lý ra sao?

Hình 4.4a. Tivi khi chưa bật

Hình 4.4b. Tivi đã được bật

2. Nêu ví dụ về máy tiếp nhận thông tin để quyết định hành động mà em biết. Hãy mô tả hoạt động của chiếc máy đó.

VẬN DỤNG

Hình 4.5 là một robot hút bụi. Sau khi bấm điều khiển cho robot hoạt động, nó tự động di chuyển và hút bụi mọi chỗ trong nhà. Khi gặp chướng ngại vật, robot tự động chuyển hướng để tiếp tục công việc hút bụi. Em hãy cho biết thông tin nào đã được robot xử lý? Kết quả xử lý như thế nào?

Hình 4.5. Robot hút bụi, lau nhà

GHİ NHỚ

Trong cuộc sống có những loại máy móc tiếp nhận thông tin để quyết định hành động. Máy có thể xử lý thông tin nhận được từ bộ điều khiển hoặc từ môi trường để quyết định hành động.

Bài 5

CÁC THÀNH PHẦN CƠ BẢN CỦA MÁY TÍNH

Mục tiêu

- Biết được máy tính có bốn thành phần cơ bản: Thân máy, bàn phím, chuột và màn hình.
- Nêu được sơ lược về chức năng của bàn phím và chuột, màn hình và loa.

KHỞI ĐỘNG

Ngày nay máy tính có mặt ở hầu hết mọi lĩnh vực của đời sống, xã hội. Vậy em có biết máy tính gồm có những thành phần cơ bản nào?

Hình 5.1. Máy tính trong trường học

KHÁM PHÁ

1. Các thành phần cơ bản của máy tính để bàn

Quan sát hình 5.2 và gọi tên các thành phần được đánh số của máy tính để bàn.

Hình 5.2. Các thành phần cơ bản của máy tính để bàn

Máy tính để bàn có bốn thành phần cơ bản: Thân máy, bàn phím, chuột và màn hình.

2. Chức năng các bộ phận cơ bản của máy tính

Thân máy là bộ phận quan trọng nhất của máy tính. Trong thân máy có bộ xử lý giống như bộ não của con người, điều khiển mọi hoạt động của máy tính.

Hình 5.3. Thân máy

Hình 5.4. Màn hình

Màn hình trông giống như chiếc tivi nhỏ. Màn hình là nơi hiển thị kết quả làm việc của máy tính nên còn được gọi là thiết bị ra.

Hình 5.5. Bàn phím

Hình 5.6. Chuột máy tính

Chuột máy tính giúp em điều khiển máy tính thuận tiện hơn. Vì thế, chuột máy tính cũng còn được gọi là thiết bị vào.

Ngoài các thành phần cơ bản, máy tính còn có thể có thiết bị khác kèm theo như **loa** để phát âm thanh từ máy tính. Loa cũng là một thiết bị ra.

Hình 5.7. Loa máy tính

LUYỆN TẬP

1. Các thành phần cơ bản của máy tính để bàn là:

- A. Màn hình, thân máy và loa
- B. Thân máy, bàn phím, chuột và loa
- C. Bàn phím, chuột, thân máy và màn hình
- D. Màn hình, bàn phím và chuột

2. Bộ phận nào sau đây của máy tính để bàn dùng để đưa thông tin vào máy tính?

- A. Màn hình
- B. Bàn phím
- C. Thân máy
- D. Màn hình, thân máy và bàn phím

VẬN DỤNG

Hãy chọn một số đồ vật dưới đây để ghép thành một chiếc máy tính.

1

2

3

4

5

6

7

8

GHİ NHỚ

- Máy tính có bốn thành phần cơ bản: Thân máy, bàn phím, chuột và màn hình.
- Bàn phím, chuột máy tính là thiết bị đưa thông tin vào máy tính.
- Màn hình, loa là thiết bị đưa thông tin ra từ máy tính.

Bài 6

CÁC LOẠI MÁY TÍNH THÔNG DỤNG

Mục tiêu

- Nhận diện và phân biệt được hình dạng của những máy tính thông dụng như máy tính để bàn, máy tính xách tay, máy tính bảng, điện thoại thông minh.
- Nhận biết được màn hình cảm ứng của máy tính bảng, điện thoại thông minh cũng là thiết bị tiếp nhận thông tin vào.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết máy tính để bàn và các thành phần cơ bản của nó. Vậy trong đời sống còn có những loại máy tính nào? Chúng có gì khác so với máy tính để bàn?

KHÁM PHÁ

Máy tính xách tay, máy tính bảng, điện thoại thông minh và máy tính để bàn là các loại máy tính thông dụng.

1. Nhận biết các bộ phận của máy tính xách tay

- Quan sát hình 6.1 và ghép các từ *thân máy, màn hình, vùng cảm ứng chuột, bàn phím* với các bộ phận tương ứng được đánh số của máy tính xách tay.
- Máy tính xách tay có đặc điểm gì giống và khác so với máy tính để bàn?

Vùng cảm ứng chuột có tác dụng như chuột máy tính. Để điều khiển chuột em sử dụng ngón tay điều khiển trực tiếp trên vùng cảm ứng chuột.

Hình 6.1. Máy tính xách tay

2. Nhận biết các bộ phận của máy tính bảng, điện thoại thông minh

Hãy chỉ ra thân máy, màn hình, bàn phím và chuột của máy tính bảng, điện thoại thông minh.

Hình 6.2. Máy tính bảng

Hình 6.3. Điện thoại thông minh

Máy tính bảng, điện thoại thông minh có màn hình cảm ứng gắn liền trên thân máy. Khi điều khiển thiết bị em dùng ngón tay tác động trực tiếp lên màn hình. Khi cần em cũng có thể điều khiển bàn phím ảo hiển thị trên màn hình để sử dụng.

LUYỆN TẬP

1. Ghép mỗi loại máy tính với đặc điểm của nó.

Máy tính

1. Máy tính để bàn

2. Máy tính xách tay

3. Máy tính bảng

4. Điện thoại thông minh

Đặc điểm

a. Nhỏ gọn, có màn hình cảm ứng gắn liền trên thân máy.

b. Thân máy, màn hình, bàn phím, chuột tách biệt.

c. Có thể gấp gọn lại được, bàn phím và vùng cảm ứng chuột gắn liền với thân máy.

2. Trong các câu sau, câu nào đúng:

- A. Máy tính bảng, điện thoại thông minh không có bàn phím và chuột.
- B. Máy tính nào cũng có thân máy, màn hình, bàn phím và chuột.
- C. Màn hình cảm ứng của máy tính bảng, điện thoại thông minh cũng là thiết bị vào.

VẬN DỤNG

Gọi tên các thiết bị trong hình sau:

A

B

C

D

GHİ NHỚ

- Máy tính để bàn, máy tính xách tay, máy tính bảng và điện thoại thông minh là những loại máy tính thông dụng.
- Màn hình cảm ứng của máy tính bảng và điện thoại thông minh cũng là thiết bị tiếp nhận thông tin vào.

Bài 7

SỬ DỤNG CHUỘT MÁY TÍNH

Mục tiêu

- Biết được vị trí của các nút chuột máy tính.
- Cầm được chuột đúng cách, thực hiện được các thao tác cơ bản: di chuyển chuột, nháy chuột, nháy đúp, nháy nút phải chuột, kéo thả chuột, xoay nút cuộn chuột.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết chuột máy tính là một thiết bị vào của máy tính. Nhờ có nó, việc điều khiển máy tính sẽ thuận tiện hơn. Bài học này sẽ hướng dẫn em cách sử dụng chuột máy tính.

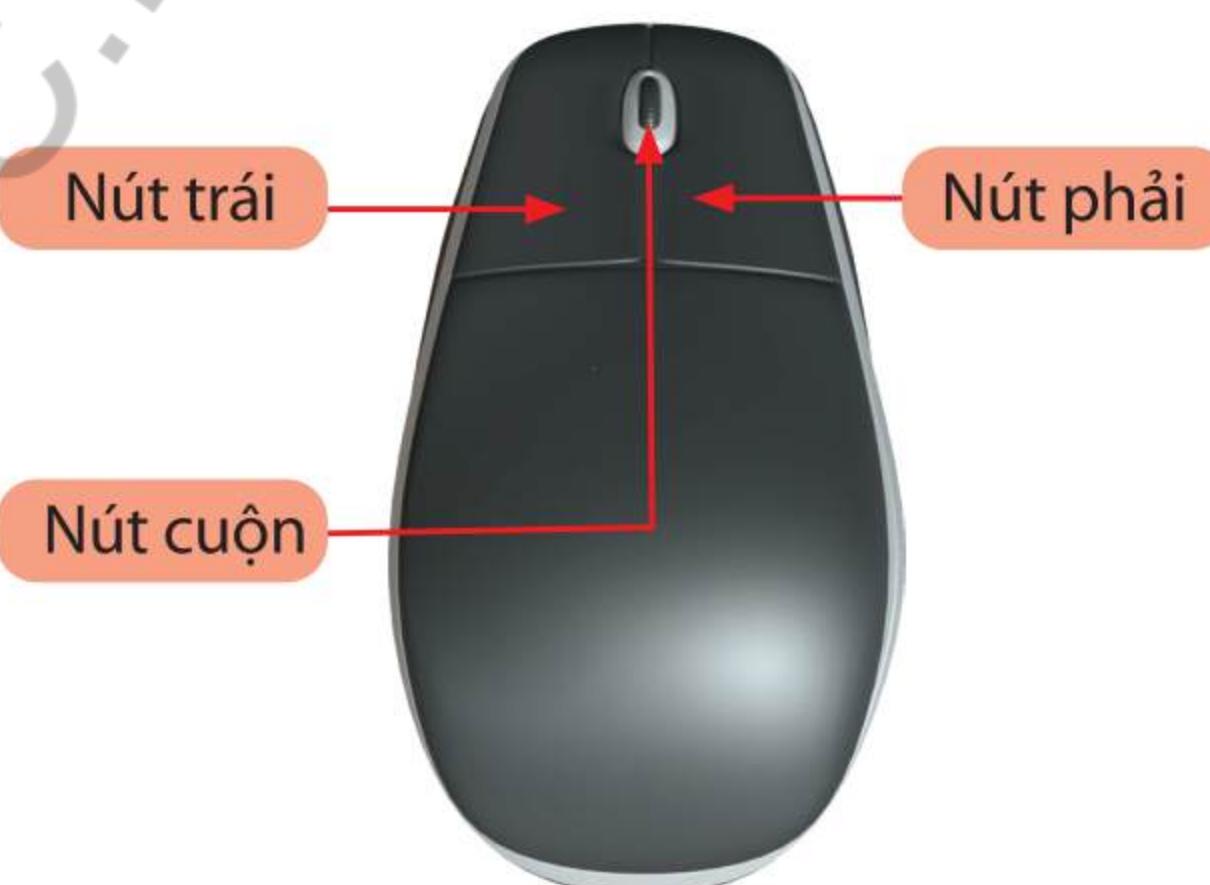

KHÁM PHÁ

1. Chuột máy tính

Chuột máy tính có các nút: nút trái, nút phải và nút cuộn.

Hình 7.1. Chuột máy tính

2. Cách cầm chuột máy tính

Cầm chuột bằng tay phải. Cổ tay để thẳng với bàn tay. Ngón trỏ đặt lên nút trái chuột, ngón giữa đặt lên nút phải chuột. Các ngón còn lại cầm nhẹ hai bên thân chuột.

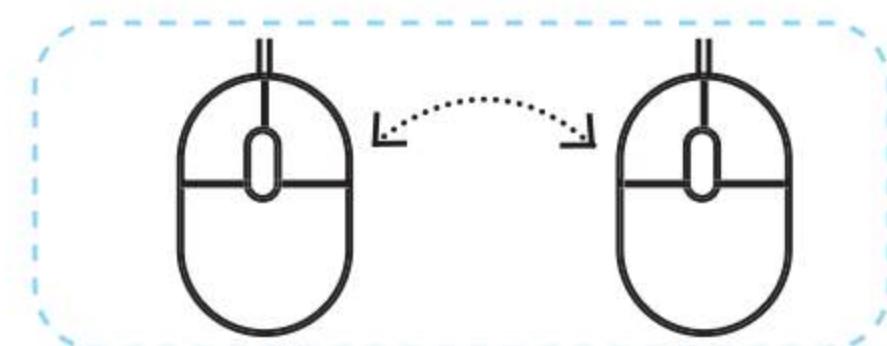

Hình 7.2. Cách cầm chuột đúng

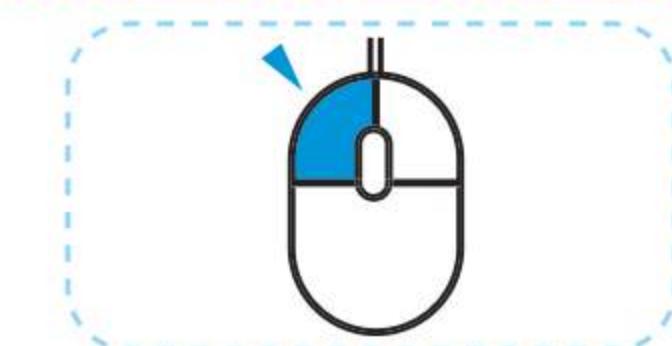
3. Thao tác sử dụng chuột máy tính

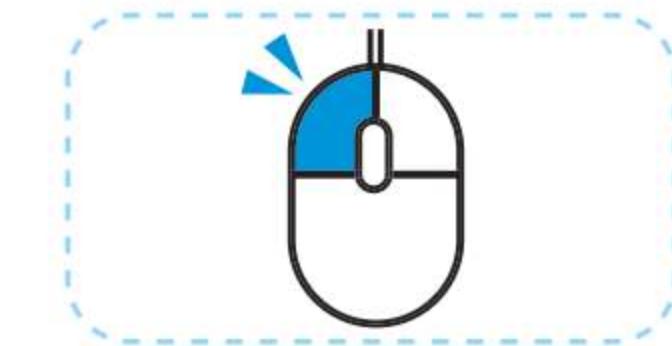
a. **Di chuyển chuột:** Di chuyển chuột trên mặt phẳng để con trỏ chuột di chuyển theo trên màn hình.

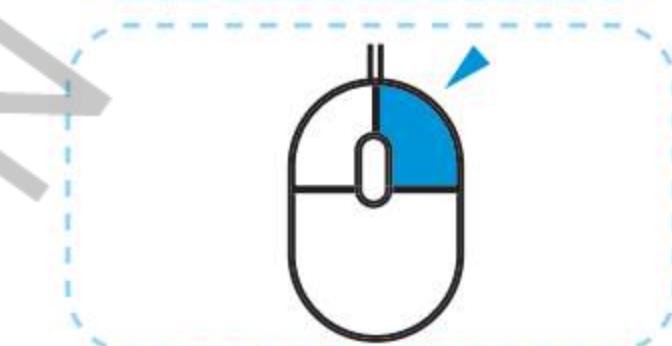
b. **Nháy chuột:** Nhấn nút trái chuột rồi thả ngón tay.

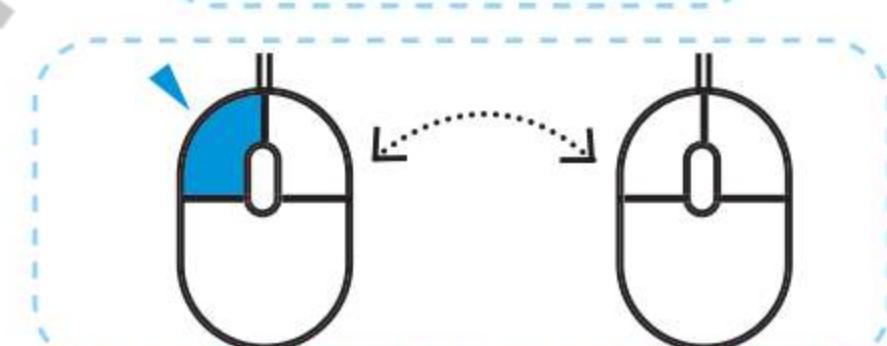
c. **Nháy đúp chuột:** Nhấn nhanh hai lần liên tiếp nút trái chuột rồi thả ngón tay.

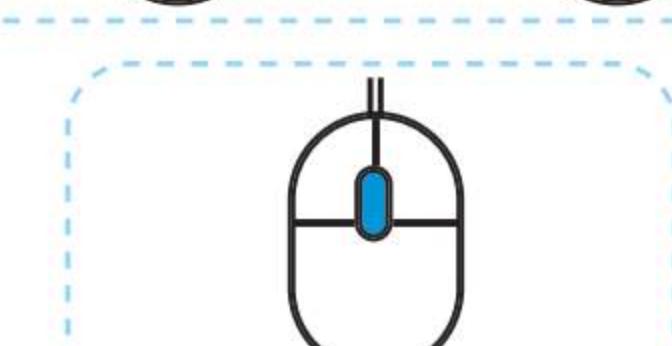
d. **Nháy nút phải chuột:** Nhấn nút phải chuột rồi thả ngón tay.

e. **Kéo thả chuột:** Nhấn giữ nút trái chuột di chuyển chuột đến vị trí mới rồi thả ngón tay.

g. **Xoay nút cuộn:** Dùng một ngón tay xoay nút cuộn của chuột để dịch chuyển trang màn hình lên hoặc xuống.

Thực hiện mỗi thao tác với chuột máy tính là em đã gửi tín hiệu điều khiển vào máy tính.

LUYỆN TẬP

- Quan sát hình 7.3 và gọi tên các bộ phận được đánh số trên chuột máy tính.

Hình 7.3. Chuột máy tính

2. Ghép mỗi mục ở cột bên trái với một mục phù hợp ở cột bên phải.

1. Cầm chuột bằng

a. nút phải chuột.

2. Ngón trỏ đặt vào

b. tay phải.

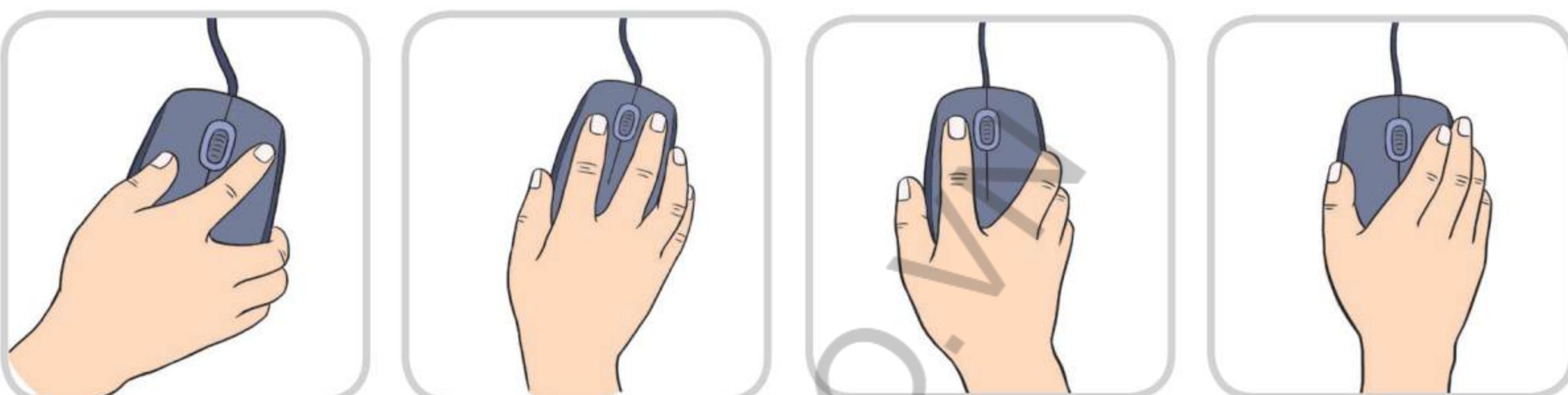
3. Ngón giữa đặt vào

c. hai bên thân chuột.

4. Các ngón còn lại cầm nhẹ

d. nút trái chuột.

3. Chỉ ra các lỗi sai trong các cách cầm chuột trong hình 7.4.

Hình 7.4. Các lỗi sai khi cầm chuột

VĂN DỤNG

Ghép thao tác chuột với cách thực hiện.

Thao tác

1. Di chuyển chuột

Cách thực hiện

a. Nhấn giữ nút trái chuột di chuyển đến vị trí mới rồi thả ngón tay.

2. Nháy chuột

b. Nhấn nút phải chuột rồi thả ngón tay.

3. Nháy đúp chuột

c. Nhấn nút trái chuột rồi thả ngón tay.

4. Nháy nút phải chuột

d. Nhấn hai lần liên tiếp nút trái chuột rồi thả ngón tay.

5. Kéo thả chuột

e. Di chuyển chuột trên mặt phẳng.

GHİ NHỚ

- Chuột máy tính có các nút: nút trái, nút phải và nút cuộn.
- Luôn cầm chuột đúng cách khi sử dụng chuột.
- Các thao tác với chuột máy tính: di chuyển chuột, nháy chuột, nháy đúp chuột, nháy nút phải chuột, kéo thả chuột, xoay nút cuộn.

Bài 8

TƯ THẾ KHI LÀM VIỆC VỚI MÁY TÍNH

Mục tiêu

- Biết và ngồi đúng tư thế, nhận ra được tư thế ngồi sai khi làm việc với máy tính.
- Biết vị trí phù hợp của nguồn sáng trong phòng với mắt, với màn hình.
- Nêu được tác hại của việc ngồi sai tư thế hoặc sử dụng máy tính quá thời gian quy định cho lứa tuổi.

KHỞI ĐỘNG

Khi ngồi học bài em phải ngồi đúng tư thế, chỗ ngồi học phải có đủ ánh sáng để bảo vệ sức khoẻ và học tập hiệu quả. Vậy khi ngồi làm việc với máy tính em cần chú ý những điều gì?

KHÁM PHÁ

1. Tư thế ngồi đúng khi làm việc với máy tính

Quan sát hình 8.1a và 8.1b cho biết đâu là tư thế ngồi đúng khi làm việc với máy tính.

Hình 8.1a

Hình 8.1b

Tư thế ngồi đúng khi làm việc với máy tính:

- Lưng thẳng, vai thả lỏng;
- Mắt hướng ngang tầm màn hình, không cao quá cạnh trên của màn hình;
- Khoảng cách từ mắt đến màn hình khoảng từ 50 cm đến 80 cm;
- Tay đặt ngang tầm bàn phím;
- Chuột để bên tay phải;
- Không để nguồn sáng chiếu thẳng vào mắt hoặc màn hình.

2. Những tác hại khi ngồi sai tư thế hoặc sử dụng máy tính quá lâu

Quan sát cách ngồi làm việc với máy tính trong hình 8.2a, 8.2b, 8.2c và cho biết cách ngồi như vậy sẽ dẫn đến những tác hại nào: cong vẹo cột sống, hỏng mắt, mỏi mệt...

Hình 8.2a

Hình 8.2b

Hình 8.2c

Thảo luận và nêu những tác hại khi ngồi làm việc với máy tính quá lâu.

- Sau khoảng 30 phút làm việc với máy tính, em nên đứng dậy giải lao, vận động nhẹ nhàng vài phút.
- Khi ngồi làm việc với máy tính quá thời gian quy định cho lứa tuổi sẽ dẫn tới mỏi mệt, có hại cho mắt...

LUYỆN TẬP

Hãy chỉ ra những tác hại của việc ngồi sai tư thế khi sử dụng máy tính.

- A. Đau mỏi vai gáy
- B. Hỏng mắt
- C. Cong vẹo cột sống
- D. Mệt mỏi, làm việc không hiệu quả
- E. Không ảnh hưởng đến sức khoẻ

VẬN DỤNG

Quan sát tư thế ngồi làm việc với máy tính của bạn và nhận xét xem bạn ngồi đúng chưa? Có sai ở điểm nào không?

GHİ NHỚ

- Luôn ngồi đúng tư thế khi làm việc với máy tính.
- Không để nguồn sáng chiếu thẳng vào mắt hoặc màn hình.
- Ngồi sai tư thế hoặc sử dụng máy tính quá thời gian quy định cho lứa tuổi sẽ dẫn đến những bệnh về mắt, cột sống, ảnh hưởng không tốt đến sức khoẻ.

Bài 9

ĐIỀU KHIỂN MÁY TÍNH

Mục tiêu

- Khởi động được máy tính. Kích hoạt được một phần mềm ứng dụng. Ra khỏi được hệ thống đang chạy theo đúng cách.
- Nêu được ví dụ cụ thể về những thao tác không đúng cách sẽ gây tổn hại cho thiết bị khi sử dụng.

KHỞI ĐỘNG

Tivi là một thiết bị điện thường dùng trong gia đình. Mỗi khi sử dụng hoặc không sử dụng em nhấn nút điều khiển để bật hoặc tắt tivi rất đơn giản. Vậy việc bật/tắt máy tính có gì khác so với tivi? Làm thế nào để sử dụng được các ứng dụng trên máy tính?

KHÁM PHÁ

1. Khởi động máy tính

Thực hiện các bước sau để khởi động máy tính:

Hình 9.1. Khởi động máy tính để bàn

Chú ý

Với máy tính xách tay và máy tính bảng em chỉ nhấn nút nguồn.

2. Kích hoạt phần mềm ứng dụng

Sau khi máy tính khởi động, trên màn hình có các biểu tượng. Mỗi biểu tượng tương ứng với một phần mềm máy tính.

a. Kích hoạt (khởi động) phần mềm Notepad

là biểu tượng của phần mềm Notepad, một phần mềm để soạn thảo văn bản trên máy tính.

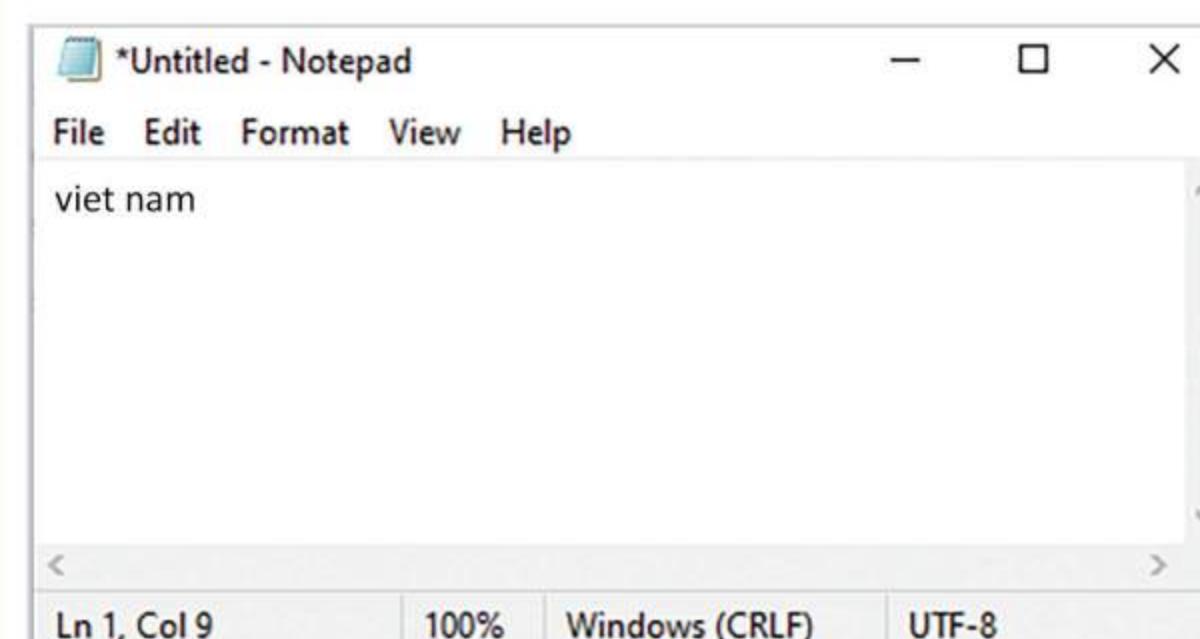
Em hãy thực hiện các thao tác sau:

- ① Nháy đúp chuột vào biểu tượng ;
- ② Gõ các phím: **V, I, E, T**

Gõ phím dài nhất trên bàn phím
(phím dấu cách)

Gõ các phím: **N, A, M**

Kết quả cửa sổ phần mềm xuất hiện
như hình 9.2.

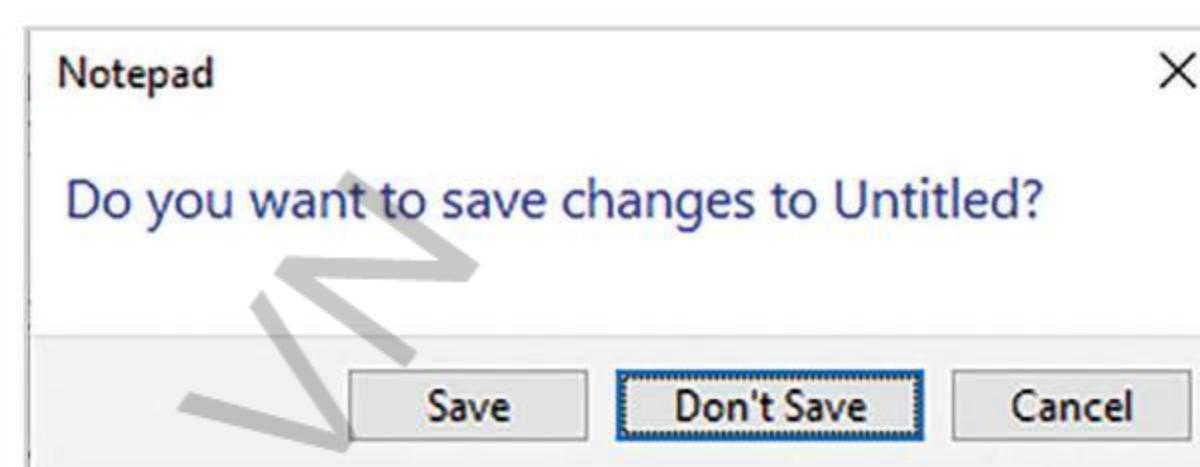
Hình 9.2. Cửa sổ phần mềm Notepad

b. Thoát khỏi phần mềm Notepad

Em hãy thực hiện các thao tác sau:

- ① Nháy chuột vào nút lệnh **X** ở góc
phía trên, bên phải cửa sổ. Xuất
hiện hộp thoại như hình 9.3;
- ② Nháy chuột vào nút lệnh
Don't Save (không lưu).

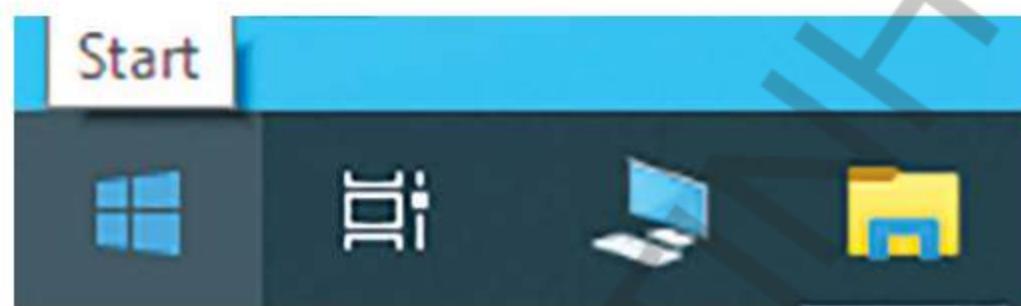
Hình 9.3. Hộp thoại

3. Tắt máy tính

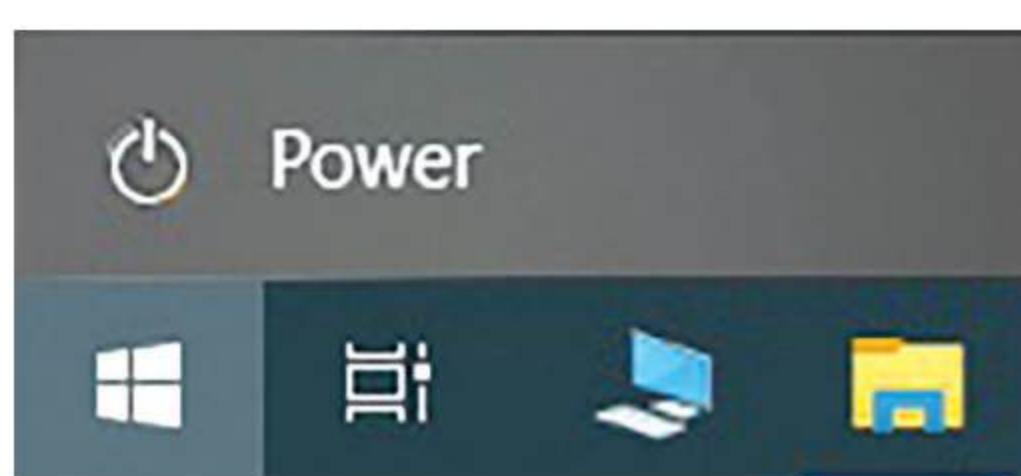

Em hãy thực hiện các thao tác sau:

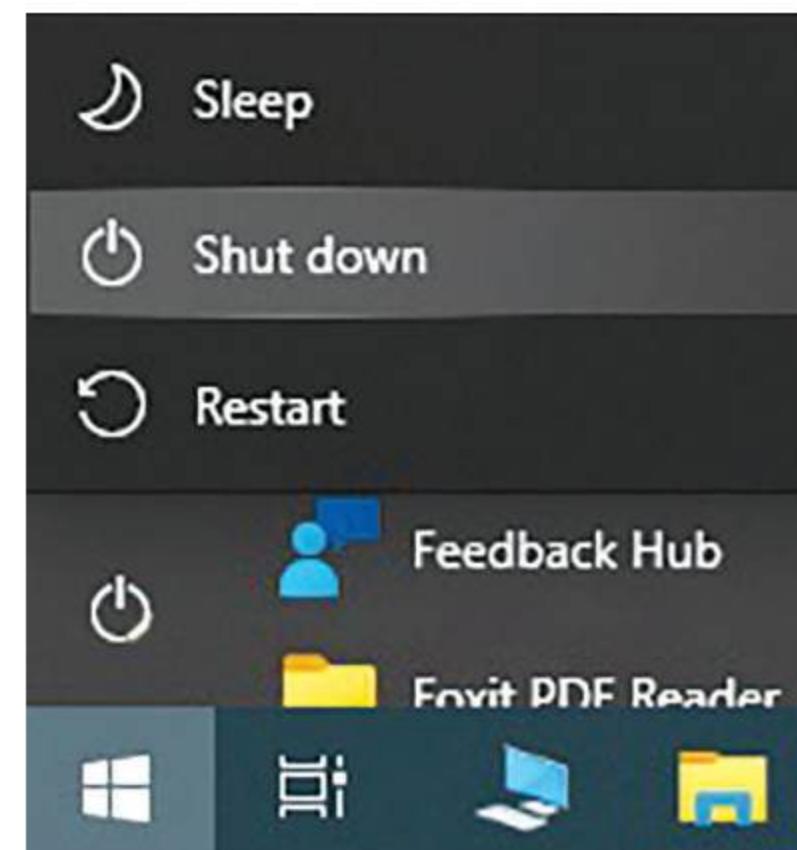
- ① Nháy chuột vào **Start**;

- ② Nháy chuột vào **Power**;

- ③ Nháy chuột vào **Shut down**;

- ④ Tắt công tắc màn hình (với máy tính
để bàn).

Chú ý

- Thoát khỏi các phần mềm đã kích hoạt trước khi tắt máy tính.
- Không nhấn giữ nút nguồn trên thân máy để tắt máy tính.
- Không ngắt nguồn điện để tắt máy tính.
- Tắt máy tính không đúng cách có thể làm mất thông tin trong máy tính và làm hư hỏng máy tính.

LUYỆN TẬP

1. Thao tác nào sau đây là thao tác đúng để khởi động máy tính để bàn?

A	B	C
① Bật công tắc màn hình; ② Bật công tắc máy tính.	① Bật công tắc máy tính; ② Bật công tắc màn hình.	① Bật công tắc màn hình; ② Gõ phím Enter .

2. Ghép mỗi thao tác với chức năng phù hợp.

Thao tác	Chức năng
1. Nháy chuột vào nút lệnh ×	a. Kích hoạt một phần mềm
2. Nháy đúp chuột vào biểu tượng của phần mềm	b. Thoát khỏi phần mềm đang mở

3. Sắp xếp đúng thứ tự các bước tắt máy tính để bàn.

- A. Nháy chuột vào **Start**;
- B. Nháy chuột vào **Shut down**;
- C. Nháy chuột vào **Power**;
- D. Tắt công tắc màn hình.

VẬN DỤNG

Thực hiện các thao tác sau:

- a. Khởi động máy tính;
- b. Kích hoạt phần mềm **PowerPoint** có biểu tượng ;
- c. Thoát khỏi phần mềm **PowerPoint**;
- d. Tắt máy tính.

GHİ NHỚ

- Khởi động và tắt máy tính phải thực hiện đúng cách.
- Kích hoạt một phần mềm: Nháy đúp chuột vào biểu tượng phần mềm.
- Thoát khỏi một phần mềm đang mở: Nháy chuột vào nút lệnh × trên cửa sổ phần mềm.

Bài 10

AN TOÀN VỀ ĐIỆN KHI SỬ DỤNG MÁY TÍNH

Mục tiêu

Biết những việc nên làm và không nên làm khi sử dụng máy tính để bảo đảm an toàn về điện, có ý thức đề phòng tai nạn về điện khi sử dụng máy tính.

KHỞI ĐỘNG

Máy tính là một thiết bị sử dụng điện. Vì thế, để sử dụng máy tính hiệu quả và an toàn, em cần phải biết quy tắc an toàn về điện. Bài học này sẽ hướng dẫn em cách thực hiện quy tắc an toàn về điện khi sử dụng máy tính.

KHÁM PHÁ

1. An toàn về điện khi sử dụng máy tính

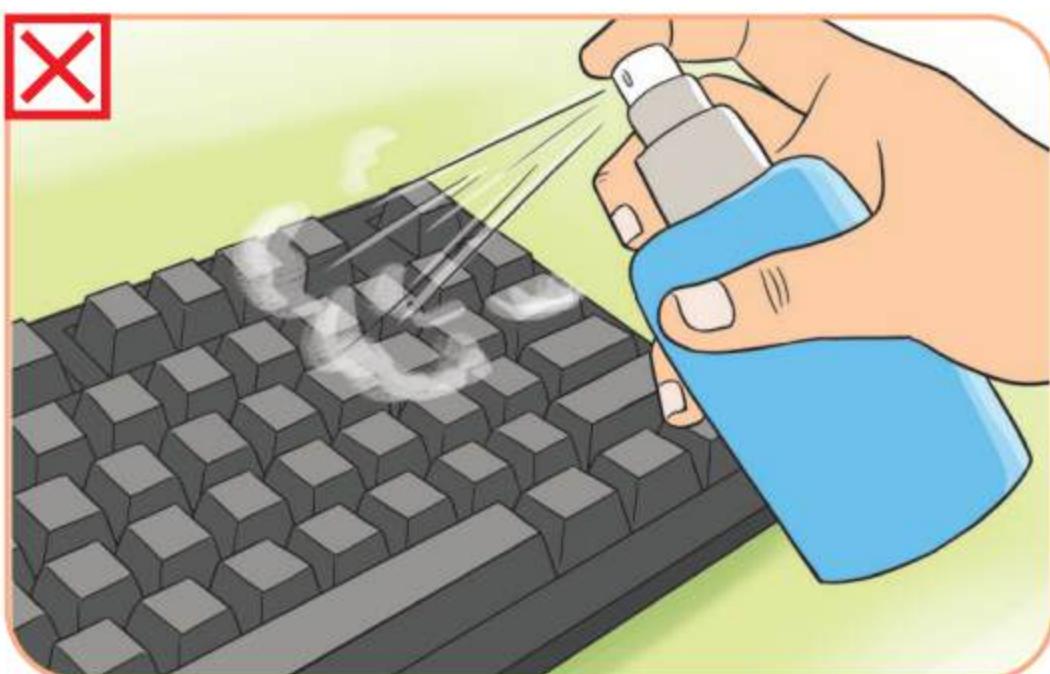
Quan sát các hình 10.1, 10.2, 10.3, 10.4 và trả lời câu hỏi:

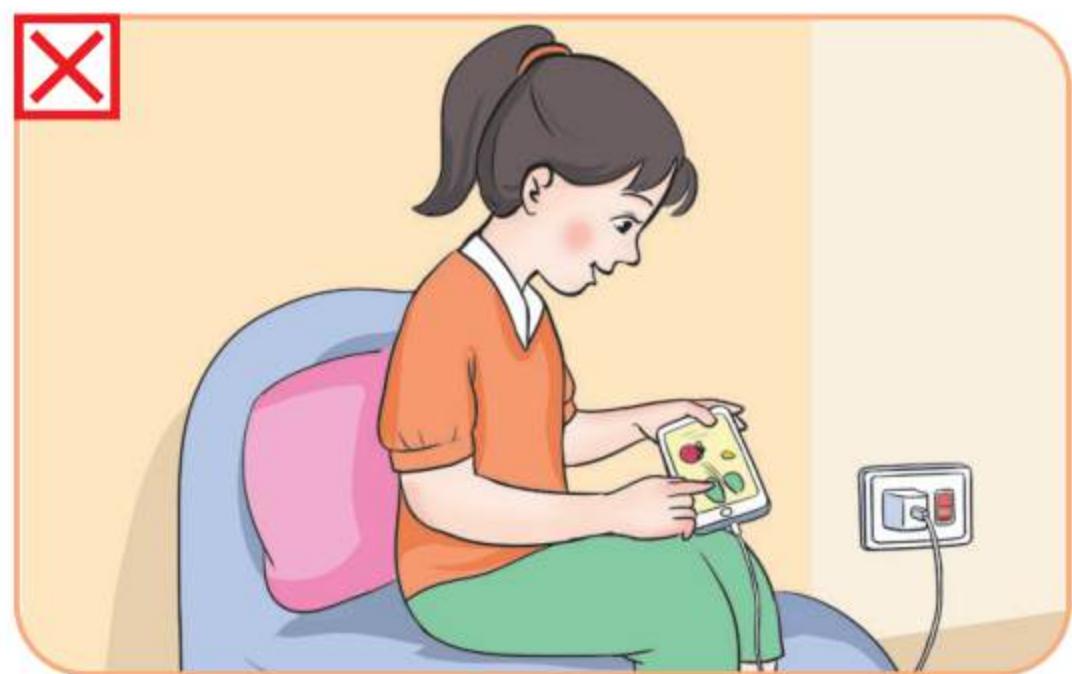
Hình 10.1. Để máy tính ở nơi khô, thoáng

Hình 10.2. Đánh đổ nước vào máy tính

Hình 10.3. Dùng chất lỏng để vệ sinh bàn phím

Hình 10.4. Vừa sạc pin vừa sử dụng điện thoại

a. Vị trí để máy tính cần bảo đảm yêu cầu gì?

b. Những vật dụng nào không nên để gần máy tính?

c. Cần lưu ý gì khi vệ sinh máy tính?

d. Cần lưu ý gì khi sử dụng điện thoại?

2. Những điều nên và không nên làm khi sử dụng máy tính

Thảo luận với bạn và xác định những việc nào sau đây nên và không nên làm khi sử dụng máy tính?

- A. Đặt máy tính ở nơi khô ráo, không bụi bặm.
- B. Sử dụng máy tính khi được sự đồng ý của thầy cô, cha mẹ.
- C. Thông báo cho người lớn khi thấy dây điện bị hở, ổ cắm điện bị lỏng.
- D. Sạc đủ pin cho máy tính bảng, điện thoại trước khi sử dụng.
- E. Tự ý cắm, rút dây kết nối máy tính với ổ điện.
- G. Dùng chất lỏng, khăn ướt để vệ sinh máy tính.
- H. Để đồ ăn, đồ uống gần khu vực để máy tính.
- I. Vừa sạc pin vừa sử dụng máy tính bảng, điện thoại.

LUYỆN TẬP

1. Khi phát hiện dây cắm điện vào máy tính bị hở em sẽ làm gì?

- A. Không làm gì vì chắc không sao.
- B. Lấy băng dính điện quấn lại chỗ bị hở.
- C. Thông báo cho thầy cô hoặc người lớn.
- D. Rút dây cắm điện ra khỏi ổ cắm.

2. Khi cần vệ sinh máy tính em dùng cách nào sau đây?

- A. Dùng chổi phủ bụi hoặc khăn khô
- B. Dùng chất lỏng
- C. Dùng khăn ướt

VẬN DỤNG

Buổi tối, bố An đang sử dụng máy tính để làm việc ở nhà. Thương bố vất vả, An pha nước chanh mang đến đặt trên bàn làm việc rồi nhẹ nhàng nói với bố: "Con để cốc nước ở đây, khi nào khát bố uống cho đỡ khát bố nhé!"

Việc làm của An đúng, chưa đúng ở điểm nào?
Em sẽ nói với An như thế nào?

Hình 10.5. An mang nước đến cho bố

GHİ NHỚ

Thực hiện đúng quy tắc an toàn về điện khi sử dụng máy tính để bảo đảm an toàn cho con người và thiết bị.

Bài 11

BÀN PHÍM MÁY TÍNH

Mục tiêu

- Chỉ ra được khu vực chính của bàn phím.
- Nêu được tên các hàng phím trong khu vực chính.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết sử dụng chuột máy tính. Vậy bàn phím máy tính sử dụng thế nào? Bài học này sẽ giúp em tìm hiểu bàn phím máy tính.

Hình 11.1. Bàn phím máy tính

KHÁM PHÁ

1. Bàn phím máy tính

Quan sát hình 11.2, chỉ ra và gọi tên các khu vực trên bàn phím máy tính.

Hình 11.2. Các khu vực của bàn phím máy tính

Quan sát hình 11.3, chỉ ra và gọi tên các hàng phím trên khu vực chính của bàn phím.

Hình 11.3. Khu vực chính của bàn phím

2. Một số phím đặc biệt trên khu vực chính

 Phím	Chức năng của phím khi soạn thảo văn bản
Caps lock	Khi gõ phím: – Đèn Caps Lock sẽ chuyển từ tắt sang sáng và ngược lại. – Khi đèn Caps Lock sáng, kí tự gõ vào sẽ là chữ in hoa và ngược lại.
Shift	Khi nhấn và giữ phím, kí tự gõ vào sẽ là chữ in hoa.
Enter	Sử dụng phím khi cần xuống dòng.
Dấu cách	Khi gõ phím em được một khoảng trống trên dòng soạn thảo. Sử dụng phím để chèn khoảng trống (kí tự trắng) giữa hai từ.

1. Cho biết tên hàng phím chứa các phím sau:

- a. Q, W, E, T, R, Y
- b. F, J
- c. Dấu hỏi (?), dấu chấm (.), dấu phẩy (,)

2. Quan sát và chỉ ra các phím Caps Lock, Shift, Enter trên bàn phím.

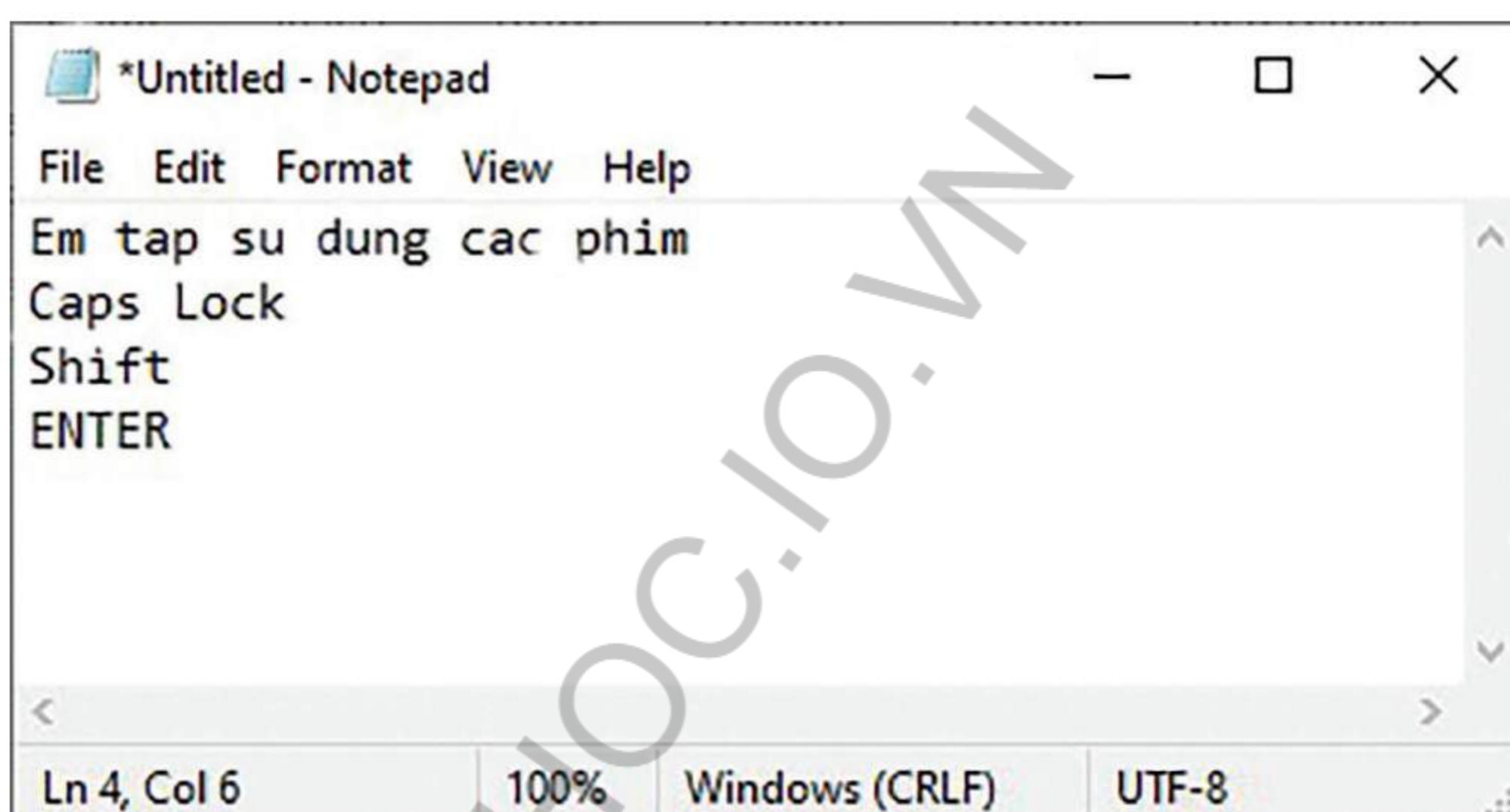
3. Không nhìn bàn phím hãy đặt tay trên hai phím F và J.

VẬN DỤNG

Thực hiện các công việc sau:

- Kích hoạt phần mềm Notepad;
- Soạn thảo dòng văn bản như hình 11.4;
- Thoát khỏi phần mềm Notepad;
- Tắt máy tính.

Hình 11.4. Soạn thảo trong Notepad

GHI NHỚ

- Khu vực chính của bàn phím gồm hàng phím số, hàng phím trên, hàng phím cơ sở, hàng phím dưới, hàng phím dưới cùng (chứa phím dấu cách).
- Phím dấu cách là phím dài nhất trên bàn phím.
- Phím F, J có gai trên mặt phím giúp em không cần nhìn bàn phím cũng biết vị trí hai phím này.

Bài 12

CÁCH GÕ BÀN PHÍM

Mục tiêu

- Biết vị trí đặt các ngón tay trên hàng phím cơ sở.
- Thực hiện được thao tác gõ các phím ở hàng cơ sở, hàng trên, hàng dưới đúng quy định của cách gõ bàn phím.

KHỞI ĐỘNG

An nói với Bình: "Hôm qua tớ nhìn thấy chị Tâm nhà tớ gõ bàn phím rất nhanh, khi gõ mắt chị ấy không cần nhìn bàn phím nhé!".

Bình nói: "Làm thế nào chị ấy gõ được giỏi thế nhỉ?".

Bài học này sẽ hướng dẫn em cách gõ bàn phím để gõ được nhanh như chị bạn An nhé.

Hình 12.1. Gõ bàn phím máy tính

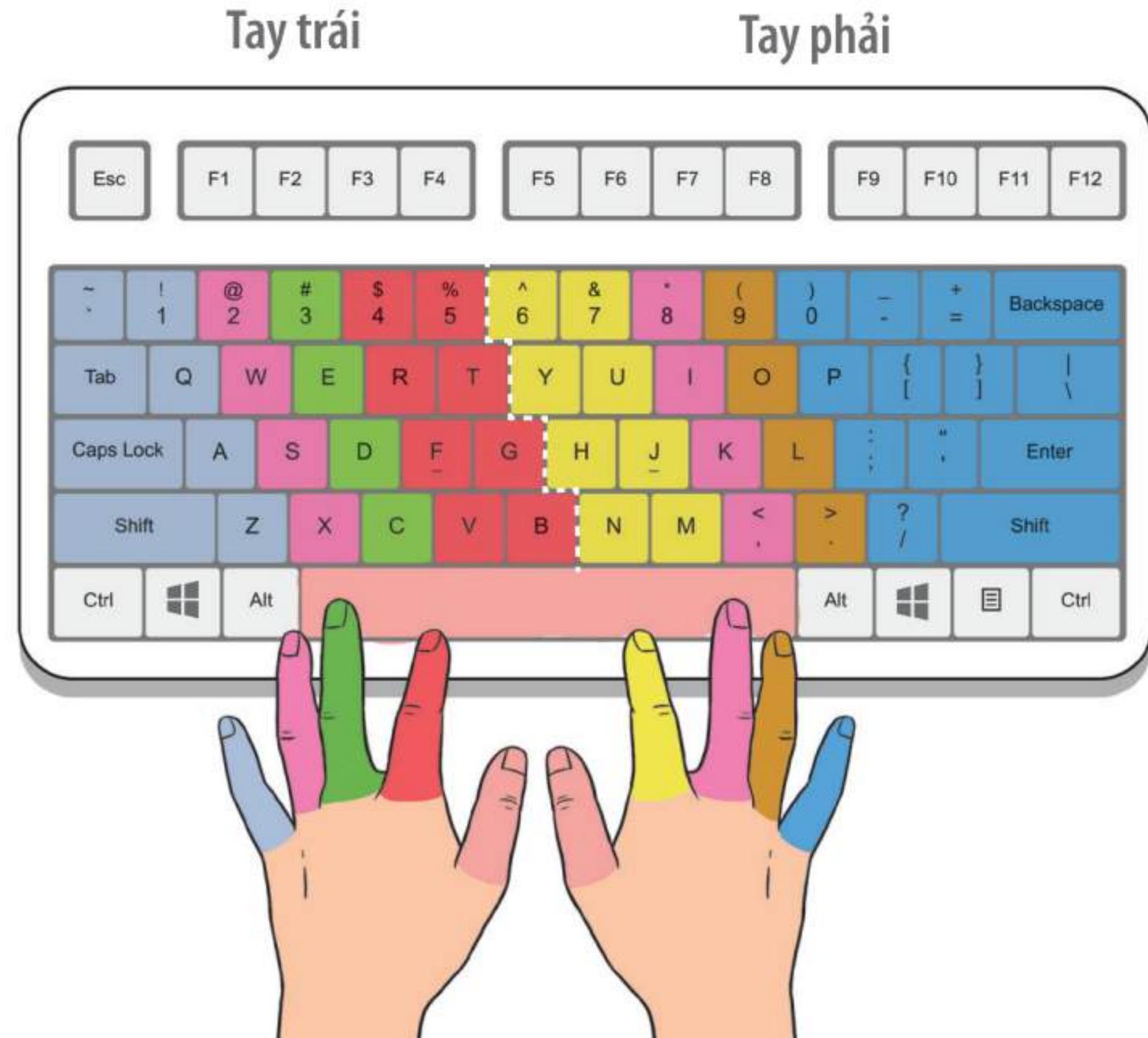

KHÁM PHÁ

1. Phân công gõ phím cho các ngón tay

Quan sát hình 12.2 cho biết mỗi ngón tay được phân công gõ phím như thế nào?

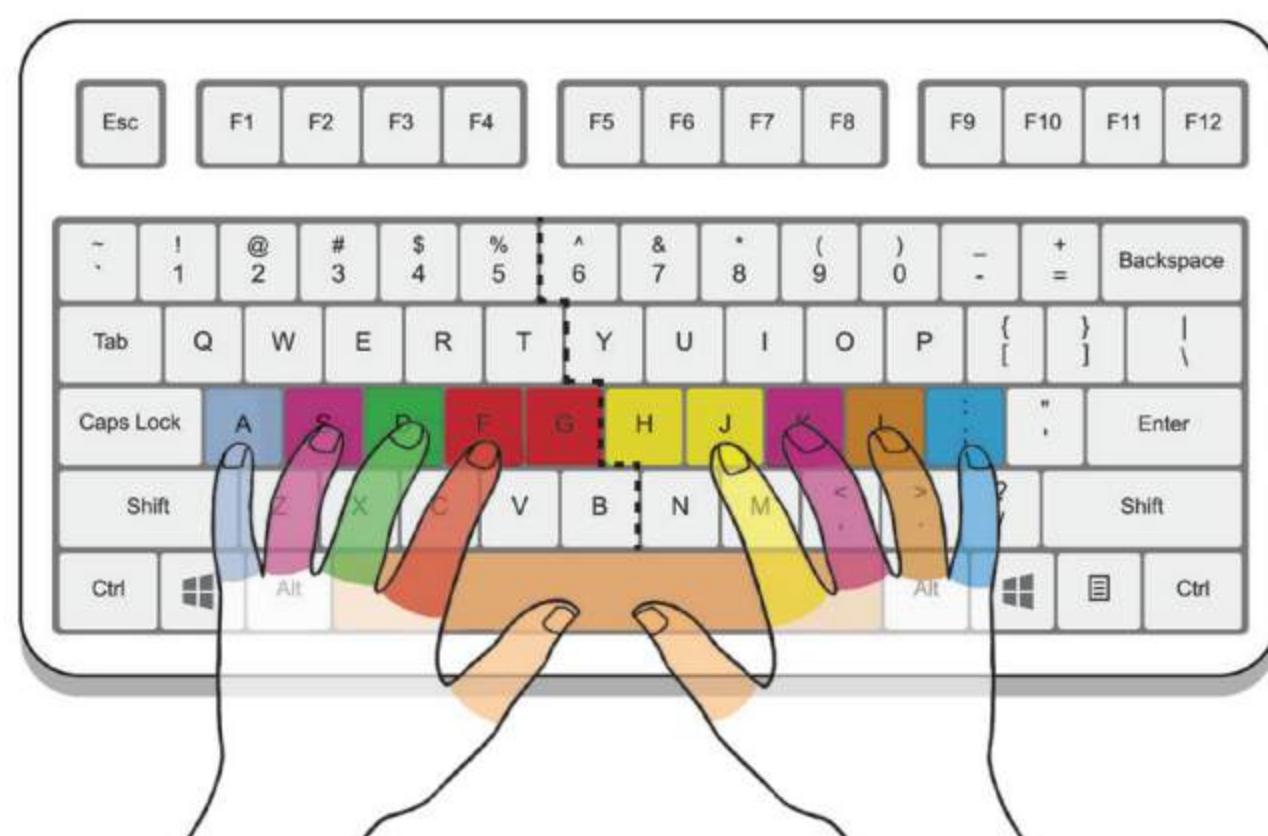

Hình 12.2. Phân công gõ phím cho các ngón tay

2. Cách đặt tay trên bàn phím

Quan sát hình 12.3 cho biết cách đặt tay trên bàn phím khi gõ như thế nào?

Hình 12.3. Cách đặt tay trên bàn phím khi gõ

3. Cách gõ bàn phím bằng mười ngón

- Khi bắt đầu và khi chờ gõ phím, mỗi ngón tay luôn đặt đúng vị trí quy định trên hàng phím cơ sở.
- Gõ nhẹ, dứt khoát, gõ đúng phím được phân công cho mỗi ngón.
- Mắt nhìn màn hình.

LUYỆN TẬP

1. Không nhìn bàn phím hãy đặt tay đúng trên bàn phím.

2. Thực hiện gõ các phím:

- F, G, G, F, F, G, G, F, A, S, S, A, A, S, S, A
- J, H, J, H, J, H, J, H, J, K, K, J, J, K, K, J
- W, E, E, W, W, E, E, W, O, P, P, O, O, P, P, O
- C, X, X, C, C, V, V, C, N, M, M, N, ., /, /, .

VẬN DỤNG

Thực hiện các công việc sau:

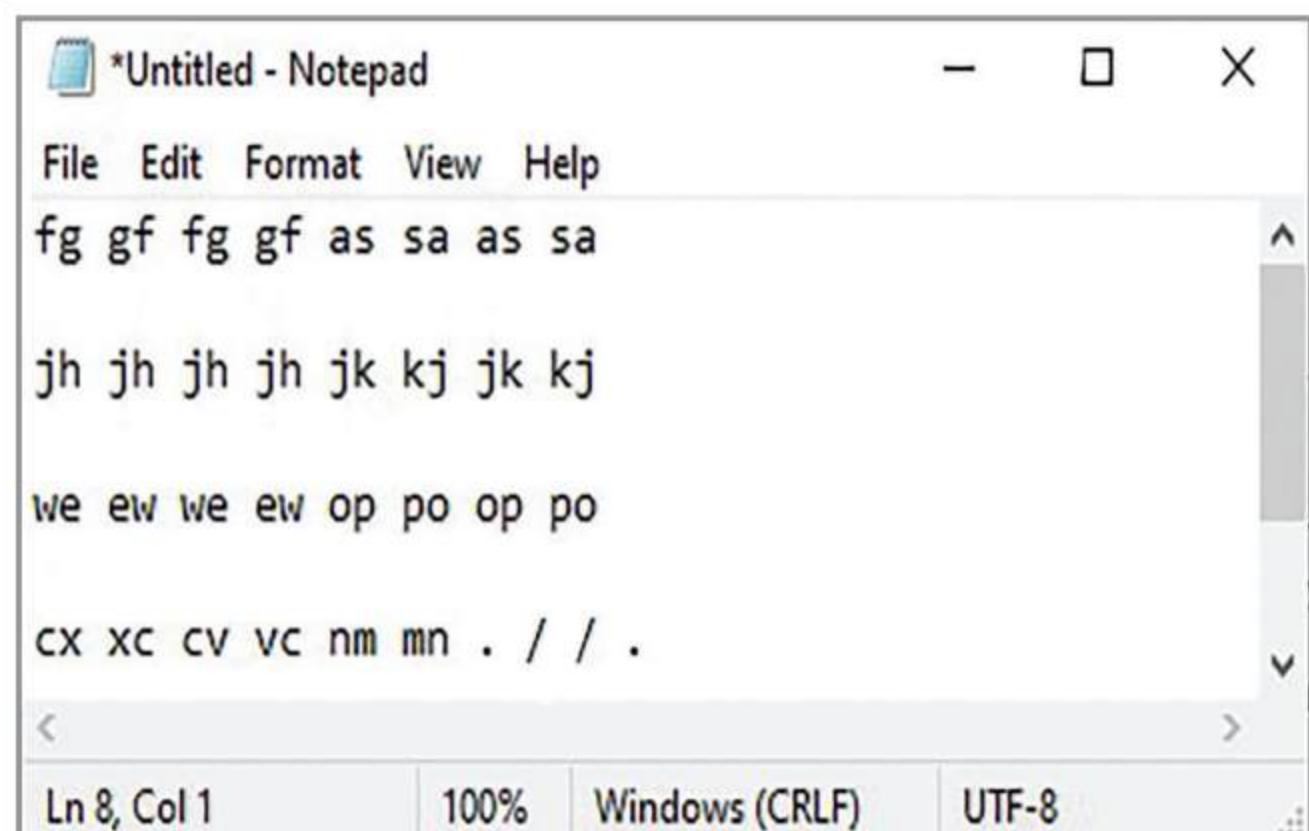
- Kích hoạt phần mềm Notepad;
- Gõ dòng văn bản như hình 12.4;
- Thoát khỏi phần mềm Notepad;
- Tắt máy tính.

GHİ NHỚ

Khi gõ phím:

- Luôn đặt tay đúng trên hàng phím cơ sở;
- Gõ đúng phím phân công cho các ngón tay;
- Mắt nhìn màn hình.

Hình 12.4. Soạn thảo trong Notepad

Bài 13

TIN TỨC VÀ GIẢI TRÍ TRÊN INTERNET

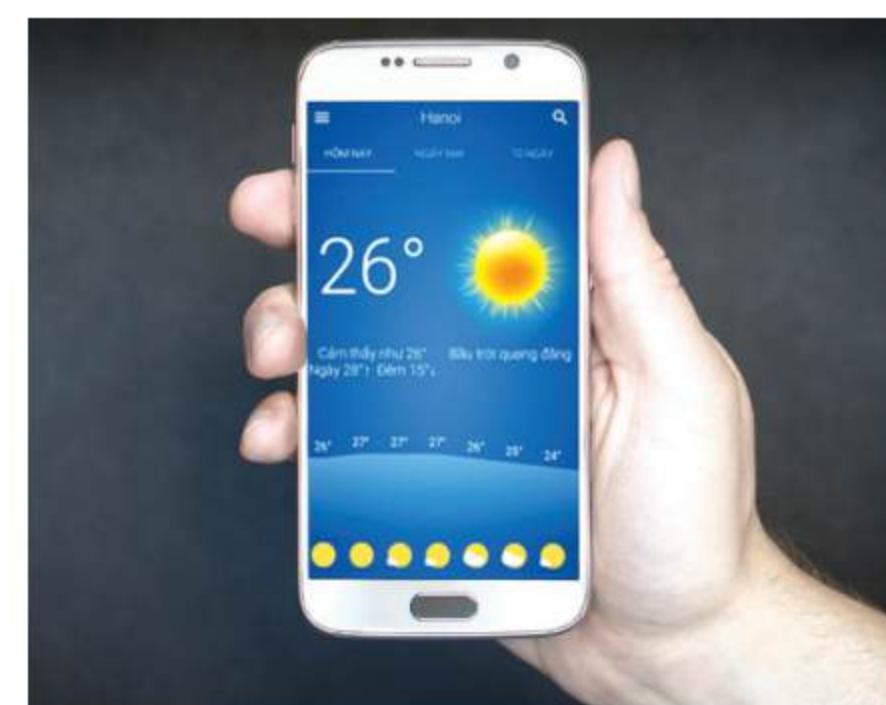
Mục tiêu

Nêu được ví dụ về tin tức và chương trình giải trí có thể xem được khi truy cập Internet.

KHỞI ĐỘNG

- III Ngày mai lớp Tâm có tiết học Giáo dục thể chất, Tâm nói với bố: "Không biết ngày mai thời tiết thế nào bố nhỉ?". Bố Tâm bảo: "Để bố xem trên điện thoại cho". Tâm thắc mắc: "Sao điện thoại lại xem được dự báo thời tiết hả bố?".
Bố Tâm bảo: "Trên Internet có thông tin về thời tiết, điện thoại của bố kết nối Internet nên bố xem được".

Hình 13.1. Xem thời tiết trên điện thoại

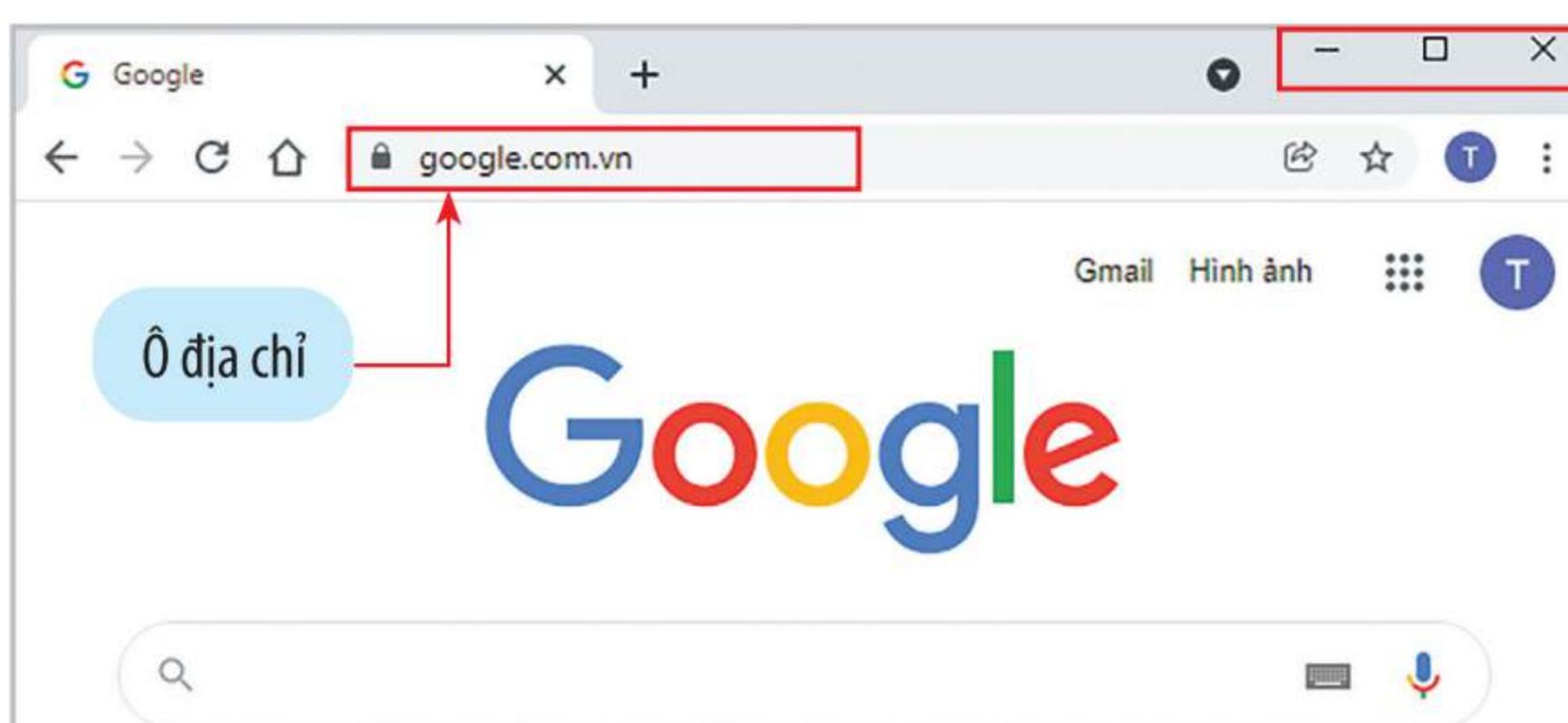
KHÁM PHÁ

1. Xem tin tức và giải trí trên Internet

Thực hiện theo hướng dẫn để xem dự báo thời tiết:

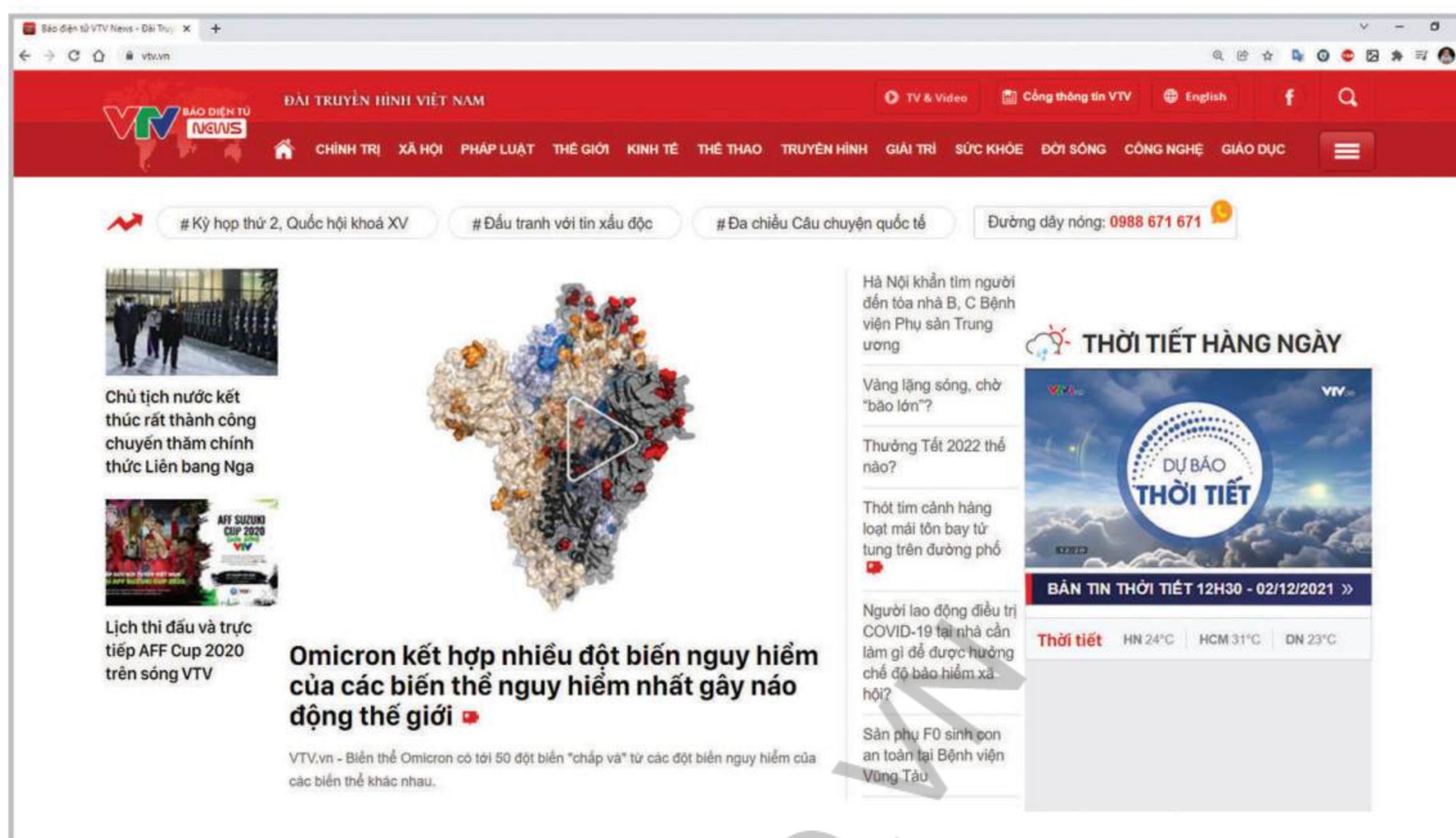
- 1 Nháy đúp chuột vào biểu tượng để kích hoạt phần mềm **Google Chrome**, cửa sổ **Google Chrome** xuất hiện như hình 13.2;

Hình 13.2. Cửa sổ phần mềm **Google Chrome**

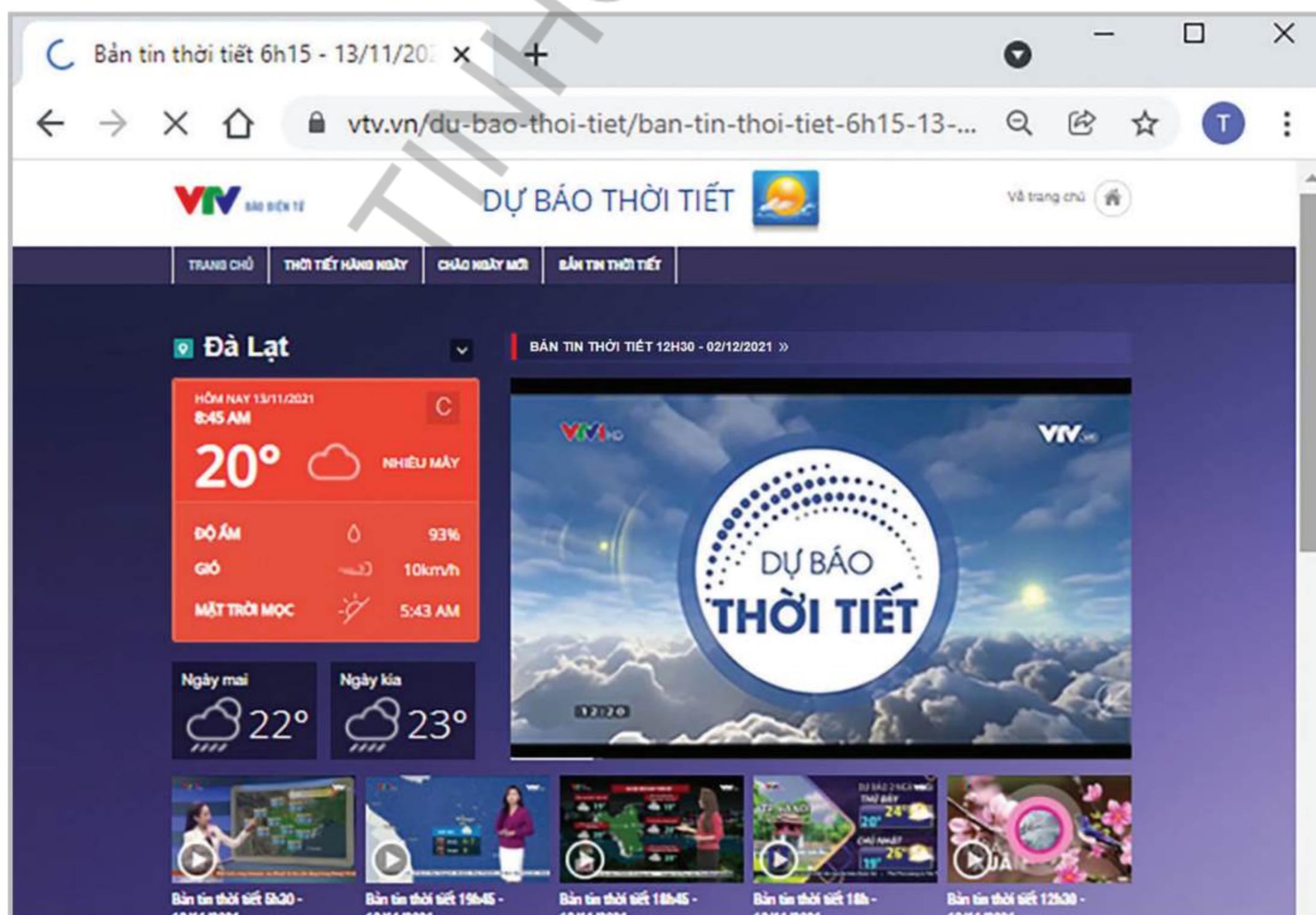
- ② Tại ô địa chỉ gõ **vtv.vn**, rồi gõ phím **Enter**, cửa sổ trang web của Đài truyền hình Việt Nam trên Internet xuất hiện tương tự hình 13.3;

Hình 13.3. Trang web **vtv.vn** (Đài truyền hình Việt Nam)

Trên trang web có các thông tin về thời tiết, thời sự, thể thao, giải trí...

- ③ Nháy chuột vào mục **Thời tiết hàng ngày** (khi con trỏ có dạng em sẽ xem được bản tin dự báo thời tiết tương tự hình 13.4.

Hình 13.4. Bản tin dự báo thời tiết trên trang web **vtv.vn**

Xem tin tức và giải trí trên trang web **vtv.vn** của Đài truyền hình Việt Nam:

- Trên trang web **vtv.vn** không chỉ có thông tin dự báo thời tiết mà còn có các thông tin thuộc các lĩnh vực chính trị, thể thao, giải trí...
- Để xem nội dung một mục em nháy chuột vào tên mục đó.

TIN TỨC	VTV	ĐỜI SỐNG	THỂ THAO	CHƯƠNG TRÌNH ĐẶC SẮC	KHÁC
Chính trị	Truyền Hình	Văn Hóa - Giải Trí	Bóng đá Việt Nam	Sự kiện & bình luận	Công Nghệ
Xã hội	Phim VTV	Điện ảnh	Bóng đá quốc tế	Toàn cảnh thế giới	Sản phẩm
Pháp luật	Hậu trường	Âm nhạc	Quần vợt	Tạp chí kinh tế cuối tuần	Thị trường
Tin Thế Giới	Nhân vật	Dời sống	Video	Giao lưu trực tuyến	Tư vấn
- Tin tức	Góc khán giả	Du lịch	Các môn khác	Lịch phát sóng	Giáo Dục
- Thế giới đó đây	Người Việt bốn phương	Làm đẹp	Bản là	Magazine	- Tư vấn
- Câu chuyện quốc tế	Góc khán giả	Chất lượng cuộc sống	Tâm lòng Việt	Đời sống	- Học trực tuyến
Kinh Tế	Vietnam hôm nay	Sức khỏe			VTVB8
- Bất động sản					VTVB9
- Tài chính					Liên hệ tòa soạn
- Thị trường					
- Tiểu sử					

Hình 13.5. Chuyên mục trên trang web vtv.vn

2. Phần mềm Google Chrome

- **Phần mềm Google Chrome** là trình duyệt web. Sử dụng **trình duyệt web** em có thể xem được thông tin, giải trí trên Internet.
- Thoát khỏi trình duyệt **Google Chrome**: Nháy chuột vào ở khu vực các nút điều khiển cửa sổ trình duyệt.

LUYỆN TẬP

Thực hiện các công việc sau:

- Kích hoạt trình duyệt **Google Chrome**;
- Xem một nội dung bất kì thuộc mục **Chương trình** trên trang web **vtv7.vtv.vn** của Đài Truyền hình Việt Nam.
- Thoát khỏi trình duyệt **Google Chrome**.

VẬN DỤNG

Thực hiện các công việc sau:

- Kích hoạt trình duyệt **Google Chrome**;
- Xem thông tin trên trang web có địa chỉ **thieunhivietnam.vn**;
- Thoát khỏi trình duyệt **Google Chrome**.

GHİ NHỚ

- Trên Internet có rất nhiều thông tin.
- Sử dụng điện thoại hay máy tính kết nối Internet có thể xem được thông tin, giải trí trên Internet.

Bài 14

THÔNG TIN TRÊN INTERNET

Mục tiêu

- Nêu được ví dụ thông tin nào đó không có sẵn trong máy tính đang sử dụng nhưng có thể tìm thấy trên Internet.
- Biết được không phải thông tin nào trên Internet cũng phù hợp với lứa tuổi.

KHỞI ĐỘNG

Tâm nói với Bình: "Bài học tuần trước chúng mình đã biết xem thông tin dự báo thời tiết trên Internet". Bình nói: "Ừ, hay thật! Thông tin dự báo thời tiết không có sẵn trong máy tính nhưng nhờ kết nối Internet chúng mình có thể xem được đấy".

KHÁM PHÁ

1. Thông tin trên Internet

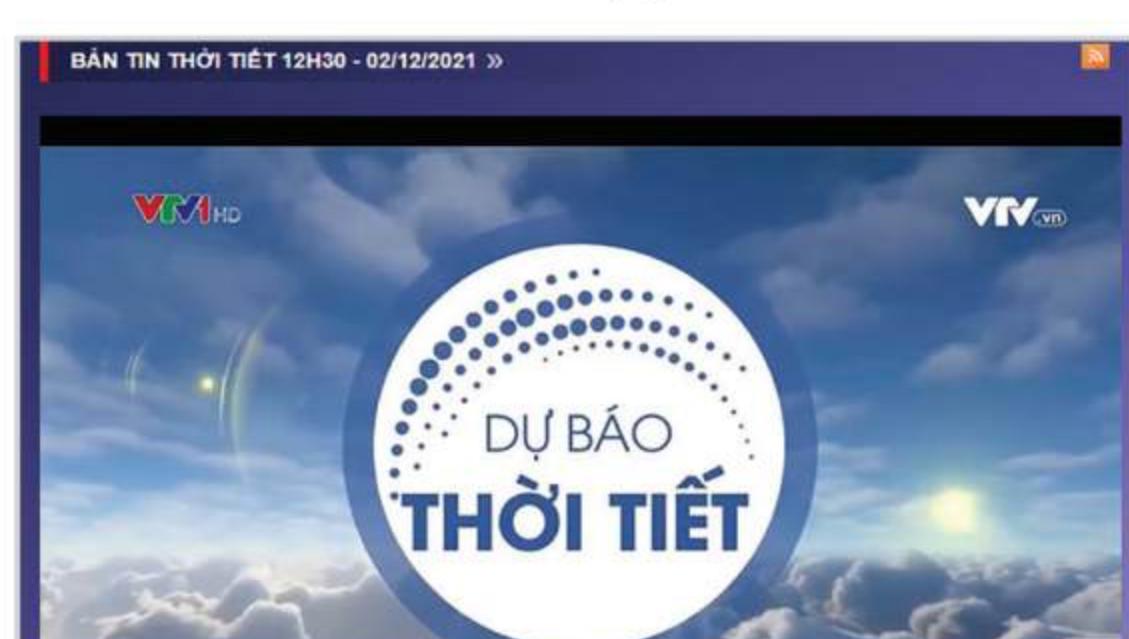
Hình 14.1. Phim hoạt hình

Hình 14.2. Truyện cổ tích

Hình 14.3. Thị trường chứng khoán

Hình 14.4. Dự báo thời tiết

Hình 14.1, 14.2, 14.3, 14.4 là những hình ảnh được lấy từ Internet. Quan sát và cho biết nhận định nào sau đây là đúng?

- Những thông tin có trên Internet cũng có trong máy tính của em.
- Những thông tin có trên Internet là những thông tin không có trong máy tính của em.
- Có những thông tin không có trên máy tính của em nhưng có thể tìm thấy trên Internet.
- Cả ba nhận định trên đều đúng.

2. Thông tin phù hợp với lứa tuổi

Quan sát các hình 14.1, 14.2, 14.3, 14.4 và cho biết thông tin trong mỗi trường hợp. Mỗi thông tin đó phù hợp với đối tượng nào, lứa tuổi nào?

- Internet là một kho thông tin khổng lồ. Thông tin trên Internet dành cho nhiều đối tượng, nhiều lứa tuổi. Không phải thông tin nào cũng phù hợp với lứa tuổi của em, có những thông tin còn có thể có hại cho em.
- Khi sử dụng Internet em cần thận trọng lựa chọn thông tin và cần sự hướng dẫn, cho phép, đồng hành của thầy cô, bố mẹ.

LUYỆN TẬP

1. Internet mang lại cho em lợi ích gì?
2. Tại sao khi sử dụng Internet em cần thận trọng lựa chọn thông tin và cần sự hướng dẫn của thầy cô, bố mẹ?

VẬN DỤNG

Thực hiện các công việc sau:

- a. Kích hoạt trình duyệt **Google Chrome**;
- b. Xem một câu chuyện cổ tích trên trang web có địa chỉ **cotich.net**;
- c. Thoát khỏi trình duyệt **Google Chrome**.

GHİ NHỚ

- Có những thông tin không có sẵn trên máy tính nhưng có thể tìm thấy trên Internet.
- Không phải mọi thông tin trên Internet đều phù hợp với lứa tuổi các em.
- Khi sử dụng Internet cần thận trọng lựa chọn thông tin và cần sự hướng dẫn, cho phép, đồng hành của thầy cô, bố mẹ.

CHỦ ĐỀ
C

TỔ CHỨC LƯU TRỮ, TÌM KIẾM VÀ TRAO ĐỔI THÔNG TIN

Bài 15

SẮP XẾP

Mục tiêu

- Giải thích được nếu sắp xếp những gì ta có một cách hợp lí thì khi cần sẽ tìm được nhanh hơn.
- Sắp xếp được đồ vật hay dữ liệu hợp lí theo một số yêu cầu cụ thể.

KHỞI ĐỘNG

Năm nay An học lớp 3. Đồ dùng học tập, sách vở của An được sắp xếp gọn gàng, ngăn nắp riêng từng loại trên bàn học, mỗi khi cần tìm một đồ vật hay một cuốn sách, cuốn vở đều rất dễ dàng, nhanh chóng.

Hình 15.1. Góc học tập của An

KHÁM PHÁ

1. Sắp xếp theo thứ tự

Hình 15.2 là bảng tổng sắp huy chương SEA games 30 năm 2019. Danh sách các quốc gia được sắp xếp theo thứ tự giảm dần của số huy chương vàng đạt được.

- Tại SEA games 30, đoàn thể thao Việt Nam xếp thứ mấy?
- Đoàn thể thao nào xếp thứ nhất toàn đoàn?
- Đoàn thể thao nào xếp thứ 3 toàn đoàn?

Cách sắp xếp bảng tổng sắp huy chương SEA games 30 là cách sắp xếp theo thứ tự. Nhờ cách sắp xếp này người ta dễ dàng biết được thứ hạng của các đoàn thể thao.

BẢNG TỔNG SẮP HUY CHƯƠNG SEA GAMES 30				
	TV	V	W	WW
1 Philippines	149	117	120	386
2 Việt Nam	98	85	105	287
3 Thái Lan	92	103	123	318
4 Indonesia	72	84	111	267
5 Malaysia	55	58	72	185
6 Singapore	53	46	69	168
7 Myanmar	4	18	51	73
8 Campuchia	4	6	36	46
9 Brunei	2	5	6	13
10 Lào	1	5	28	34
11 Timor Leste	0	1	5	6

Hình 15.2. Bảng tổng sắp huy chương SEA games 30

2. Sắp xếp phân loại

- Trong cửa hàng giày dép, người ta thường sắp xếp giày dép theo cách: Mỗi loại giày dép dành cho nam, nữ, người lớn, trẻ em... được để vào cùng một giá, kệ.
- Nhờ sắp xếp như vậy mà khách hàng và người bán có thể nhanh chóng, dễ dàng tìm được đôi giày hay đôi dép họ cần.

Quan sát cách sắp xếp giày dép trong tủ ở hình 15.3 cho biết giày dép trong tủ được sắp xếp như thế nào? Tại sao người ta lại sắp xếp như vậy?

Hình 15.3. Tủ giày dép

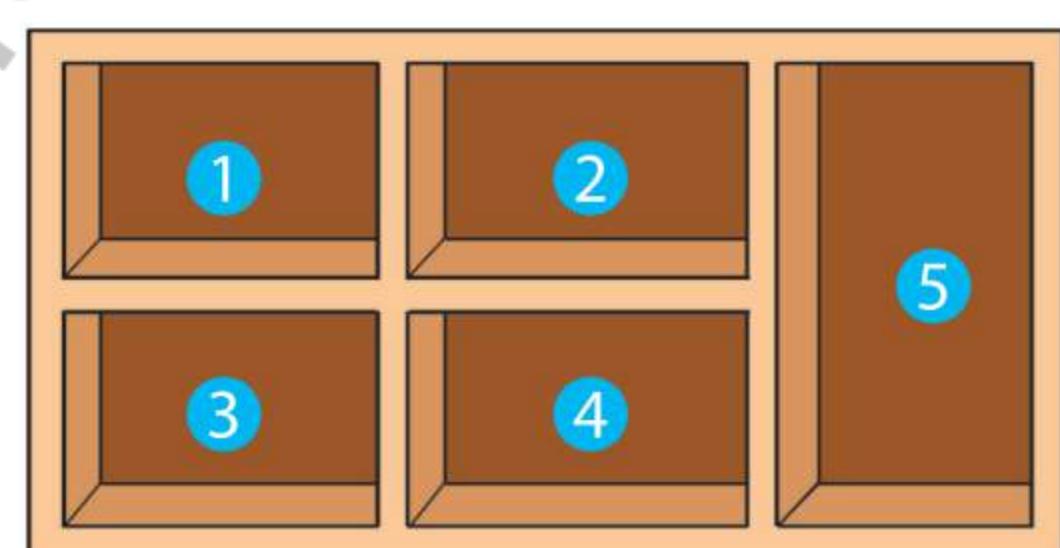

LUYỆN TẬP

- Bạn Tâm có giá sách mới như hình 15.5. Em hãy giúp bạn Tâm sắp xếp sách vở, đồ dùng học tập vào giá sách cho hợp lí.

Hình 15.4. Sách vở, đồ dùng học tập của Tâm

Hình 15.5. Giá sách của Tâm

- Quan sát danh sách học sinh trong bảng tổng hợp kết quả đánh giá xếp loại của lớp em. Hãy cho biết danh sách đó được sắp xếp theo cách nào? Cách sắp xếp đó có lợi ích gì?

VẬN DỤNG

Cặp sách của em có ba ngăn. Em hãy nêu cách em sắp xếp sách vở, đồ dùng mỗi khi đi học. Tại sao em lại sắp xếp như vậy?

GHİ NHỚ

Nếu sắp xếp những gì ta có một cách hợp lí thì khi cần sẽ tìm được nhanh hơn.

Bài 16

SƠ ĐỒ HÌNH CÂY

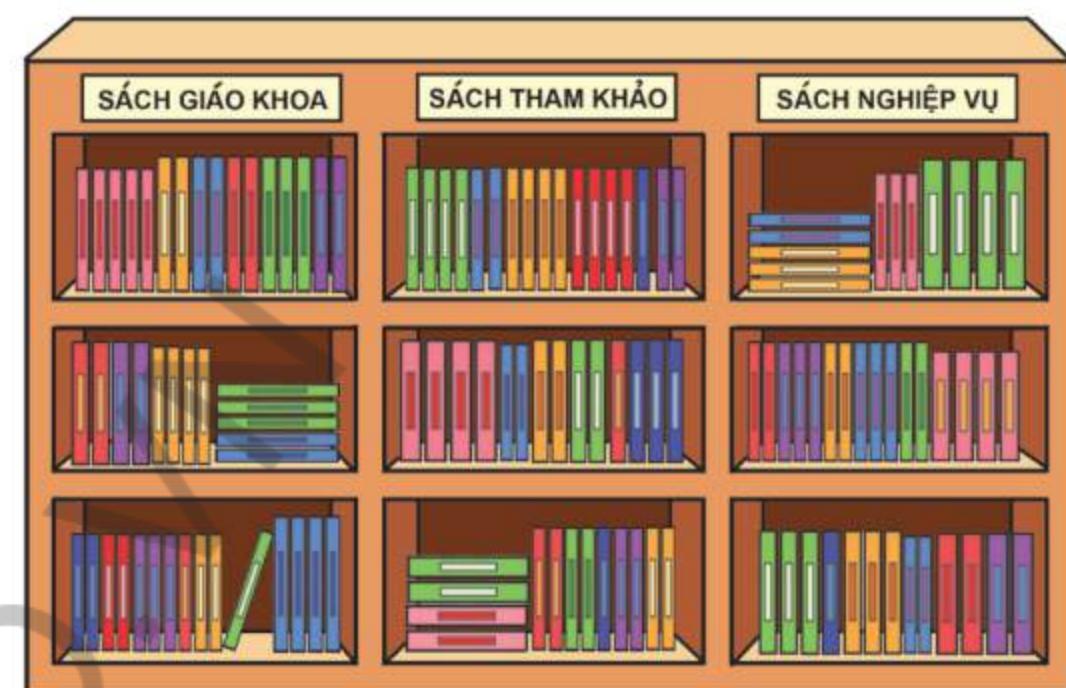
Mục tiêu

- Biết được có thể biểu diễn một sắp xếp, phân loại cụ thể bằng sơ đồ hình cây.
- Nêu được cách tìm đúng và nhanh đối tượng cần tìm dựa trên sự sắp xếp.

KHỞI ĐỘNG

III Giá sách trong thư viện nhà trường có rất nhiều sách. Tại sao khi có người mượn sách cô thủ thư lại có thể lấy ngay được quyển sách cho người mượn.

Hình 16.1. Giá sách thư viện

KHÁM PHÁ

1. Tìm kiếm đúng và nhanh đối tượng

Trong mỗi tòa nhà chung cư, số nhà được đánh số theo tầng. Chẳng hạn căn hộ số 1503 là căn hộ số 03 ở tầng 15. Để đến được căn hộ, em bấm nút gọi thang máy lên hoặc xuống, vào trong thang máy em bấm số tầng 15. Khi lên đến tầng 15 em sẽ dễ dàng tìm thấy căn hộ có số 1503.

Nhờ biết cách đánh số các căn hộ trong tòa nhà nên người ta có thể dễ dàng tìm được căn hộ cần đến.

Hình 16.2. Sắp xếp và đánh số căn hộ

2. Sơ đồ hình cây

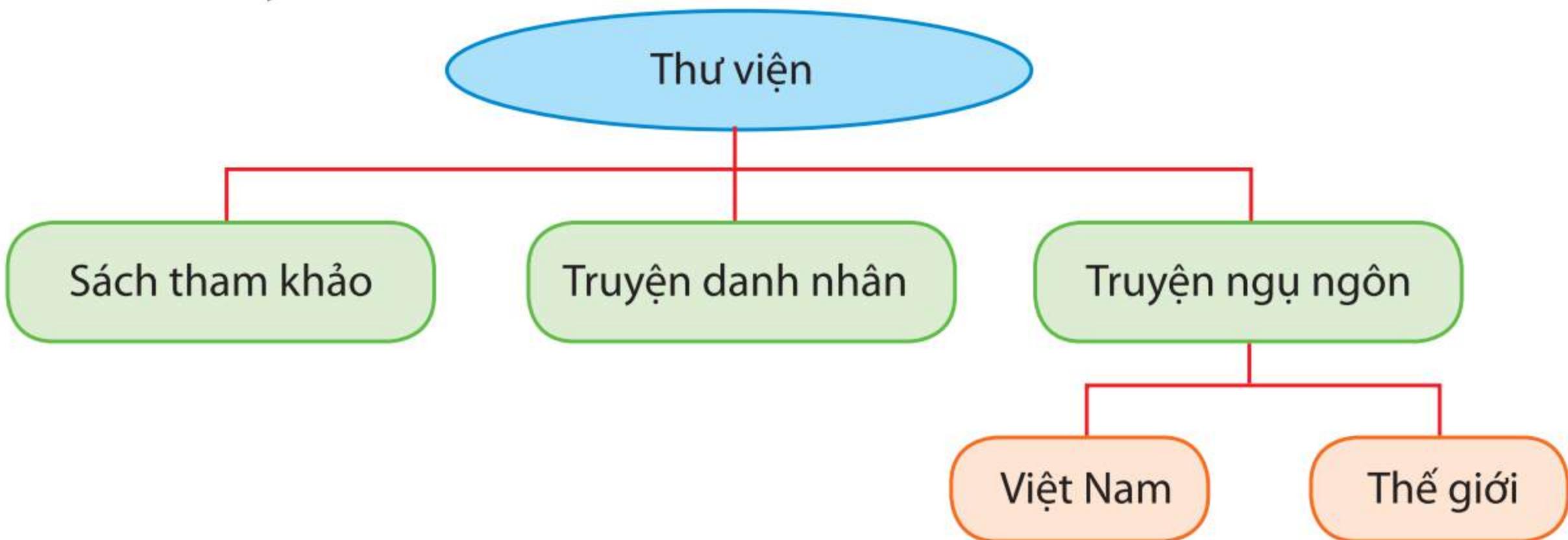
Hình 16.3. Thư viện

Sách trong thư viện được sắp xếp trên giá theo các loại: Sách tham khảo, truyện danh nhân, truyện ngụ ngôn như hình 16.3.

Cách sắp xếp sách trong thư viện có thể mô tả bằng sơ đồ như hình 16.4 gọi là sơ đồ hình cây.

Hình 16.4. Sơ đồ hình cây biểu thị cách sắp xếp sách trong thư viện

LUYỆN TẬP

Theo sơ đồ hình cây ở hình 16.4, cách bạn An tìm cuốn truyện **Nhà khoa học Lương Định Của** như sau:

- ① Đến Thư viện;
- ② Đến giá sách Truyện danh nhân;
- ③ Tìm cuốn truyện Nhà khoa học Lương Định Của.

Bạn An ghi vắn tắt lại cách tìm: *Thư viện\Truyện danh nhân\Nhà khoa học Lương Định Của*.

Em hãy nêu cách tìm cuốn truyện **Ếch ngồi đáy giếng** và ghi vắn tắt cách tìm cuốn truyện như cách ghi của bạn An.

VẬN DỤNG

Em hãy vẽ sơ đồ hình cây mô tả cách sắp xếp sách vở, đồ dùng học tập ở góc học tập của em.

GHİ NHỚ

- Có thể biểu diễn một sắp xếp, phân loại cụ thể bằng sơ đồ hình cây.
- Để tìm đúng và nhanh đối tượng cần tìm em phải biết đối tượng đó được sắp xếp như thế nào.

Bài 17

TỆP, THƯ MỤC VÀ Ổ ĐĨA

Mục tiêu

- Nhận biết được tệp, thư mục và ổ đĩa.
- Mô tả sơ lược được vai trò của cấu trúc cây thư mục trong việc lưu các tệp và các thư mục.
- Tìm hiểu được cấu trúc cây của một thư mục để biết nó chứa những thư mục con nào, những tệp nào.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết, trong đời sống hằng ngày, để tìm kiếm được nhanh, chính xác một đối tượng thì các đối tượng cần được sắp xếp một cách hợp lý. Vậy thông tin trong máy tính được sắp xếp như thế nào? Làm cách nào để sắp xếp thông tin trong máy tính cho dễ tìm kiếm?

KHÁM PHÁ

1. Tệp, thư mục, ổ đĩa

Thông tin trong máy tính được lưu thành các **tệp**. Tệp trong máy tính cũng tương tự như cuốn sách trong thư viện.

Thư mục là nơi chứa tệp. Thư mục trong máy tính tương tự như giá sách. Trong giá sách có ngăn chứa sách, trong thư mục có **thư mục con**.

Ổ đĩa trong máy tính là nơi lưu trữ thông tin cũng tương tự như thư viện là nơi chứa sách. Ổ đĩa là nơi chứa tất cả các thư mục và tệp vì thế ổ đĩa còn được gọi là **thư mục gốc**.

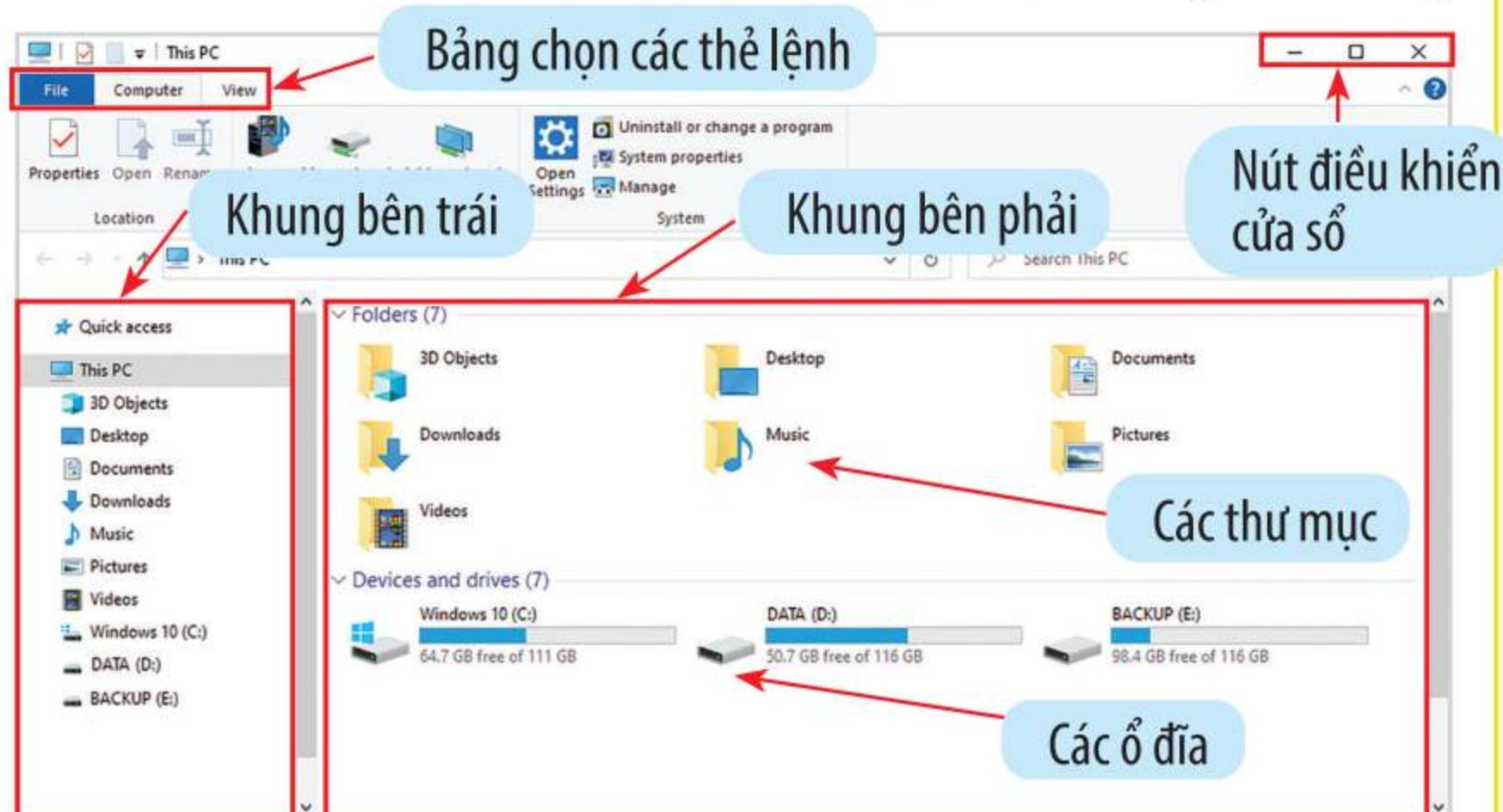
2. Thông tin trong máy tính

Thực hiện theo hướng dẫn sau để tìm hiểu cách lưu trữ, sắp xếp thông tin trong máy tính:

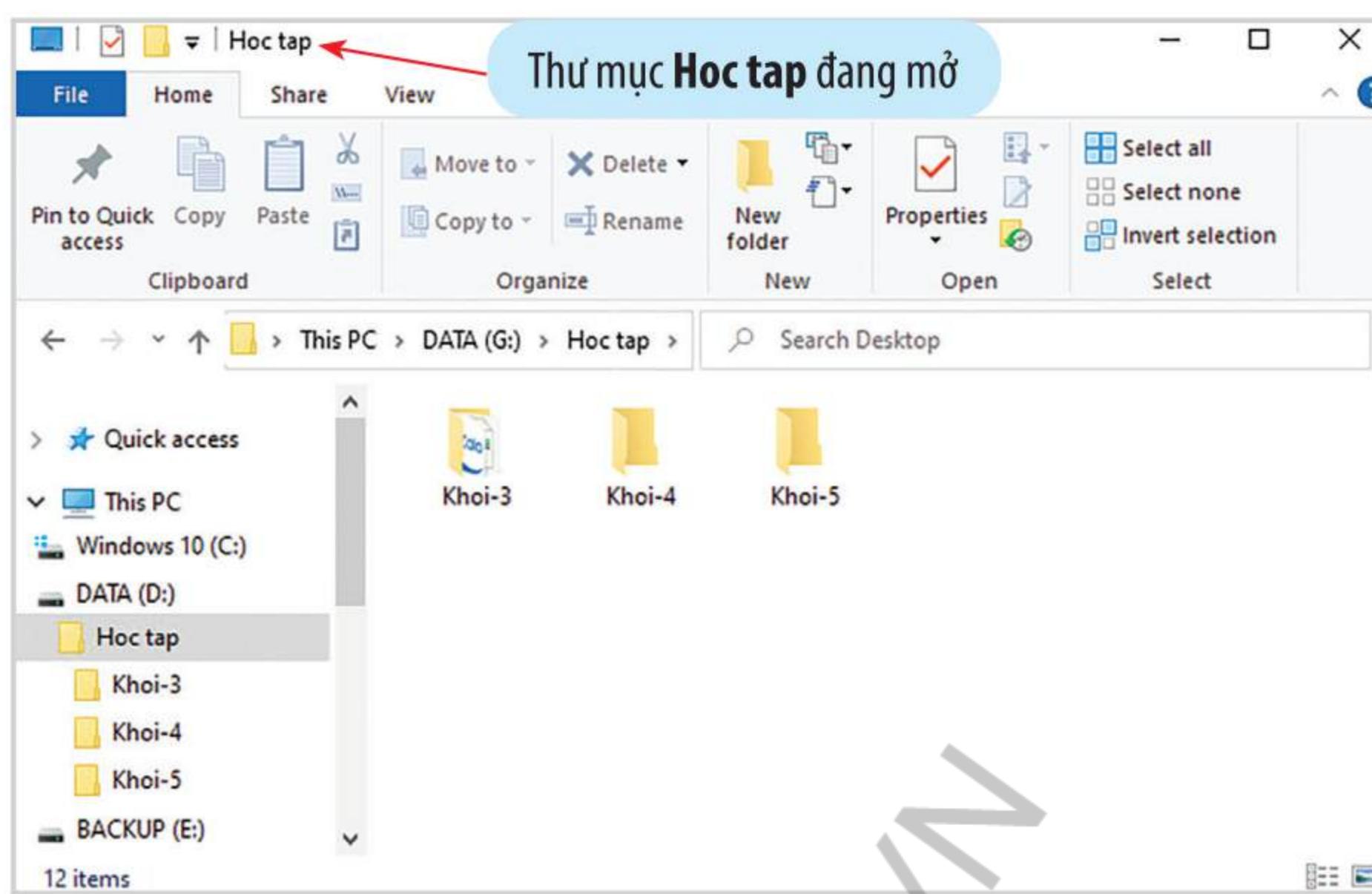
- Nhấp đúp chuột vào biểu tượng **This PC** để kích hoạt phần mềm **File Explorer**, cửa sổ **File Explorer** xuất hiện như hình 17.1; Ổ đĩa có biểu tượng cùng với tên ổ đĩa.

Thư mục có biểu tượng cùng với tên thư mục.

Hình 17.1. Cửa sổ phần mềm **File Explorer**

- ② Nháy đúp chuột vào ổ đĩa D: ở khung bên phải để mở ổ đĩa D; nháy đúp chuột vào thư mục **Hoc tap** trong ổ đĩa D; cửa sổ thư mục **Hoc tap** mở ra tương tự hình 17.2;

Hình 17.2. Cửa sổ thư mục **Hoc tap**

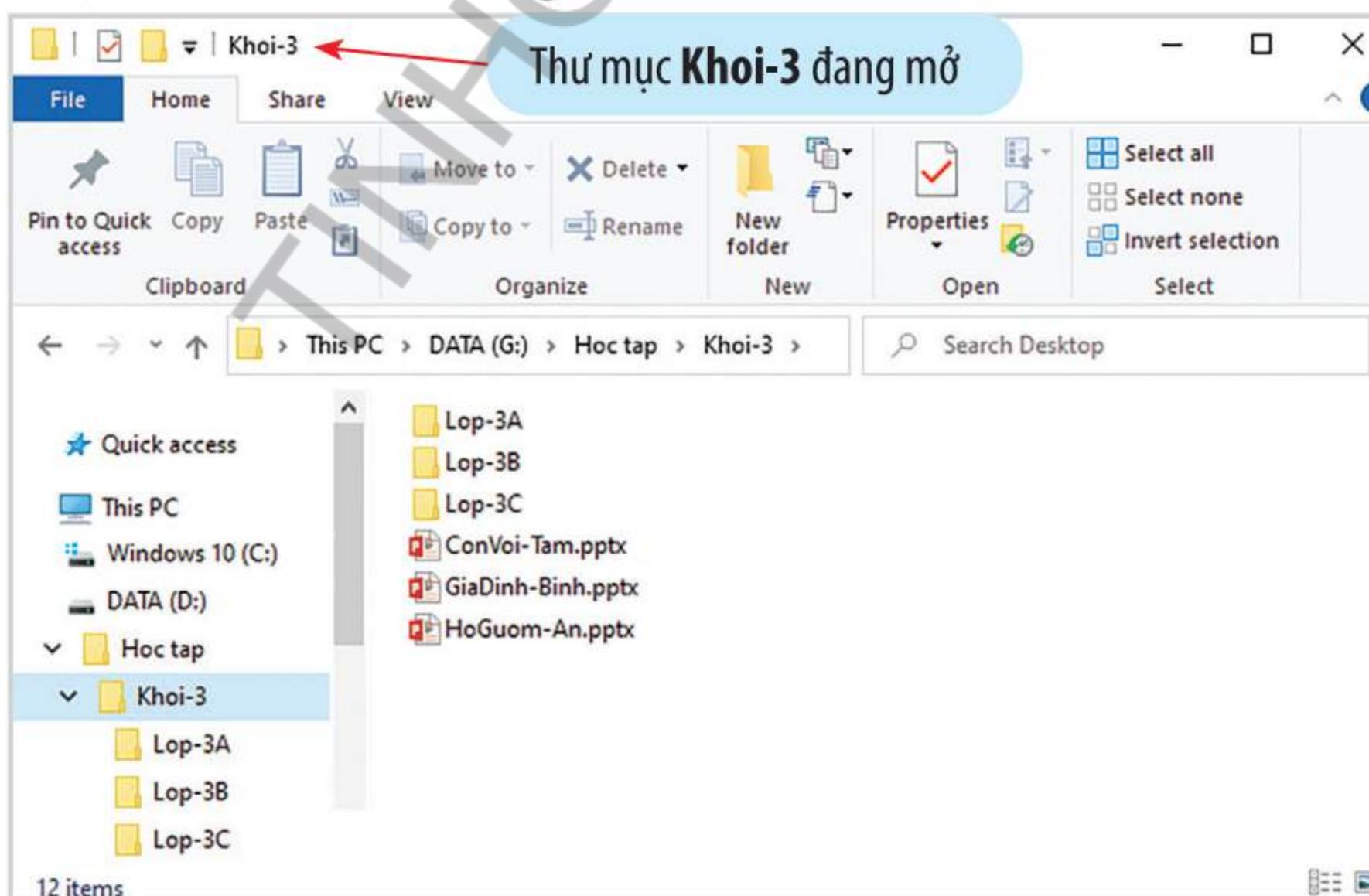
Trong thư mục **Hoc tap** có các thư mục con:

Khoi-3

Khoi-4

Khoi-5

- ③ Nháy đúp chuột vào thư mục **Khoi-3** ở khung bên phải để mở thư mục **Khoi-3**, cửa sổ thư mục **Khoi-3** mở ra tương tự hình 17.3.

Hình 17.3. Cửa sổ thư mục **Khoi-3**

Trong thư mục **Khoi-3** có:

– Các thư mục con:

Lop-3A

Lop-3B

Lop-3C

– Các tập:

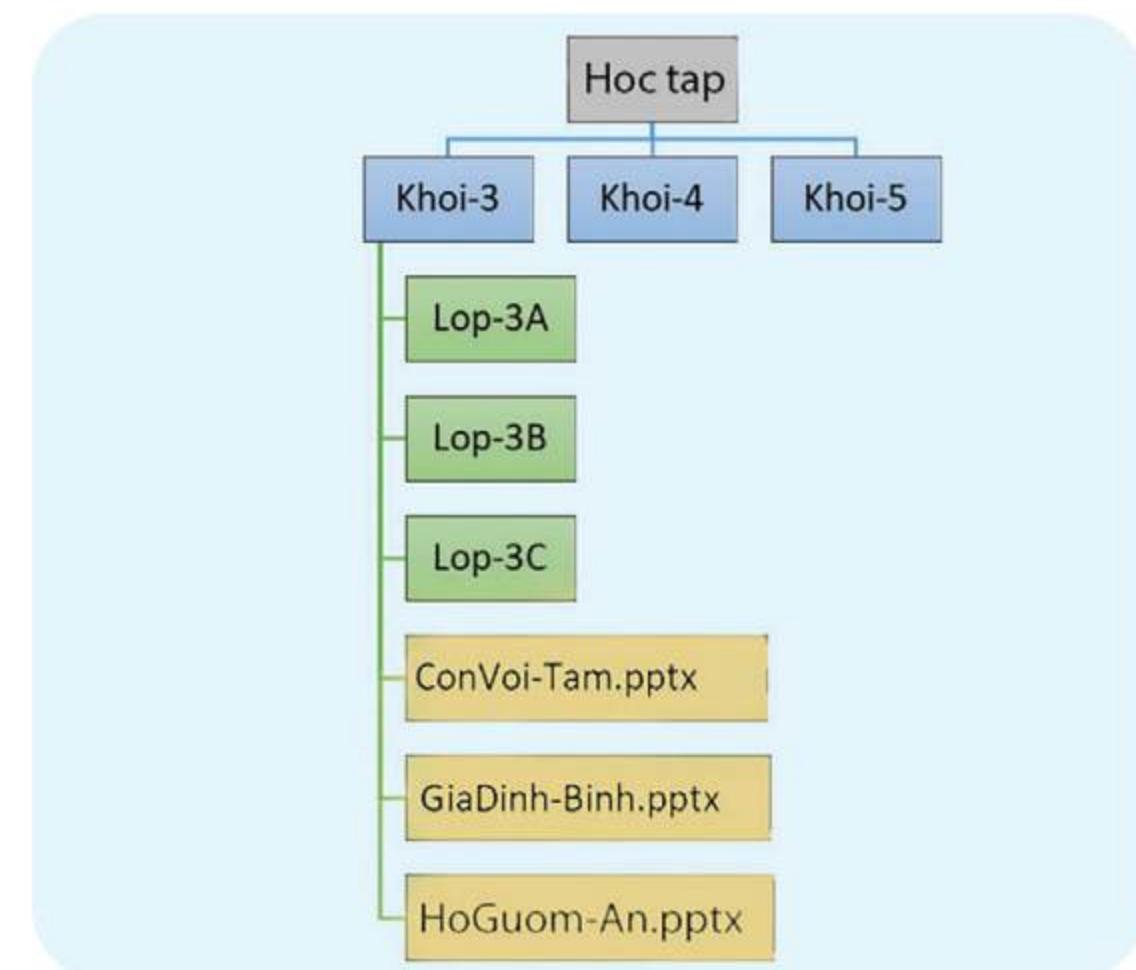
ConVoi-Tam.pptx

GiaDinh-Binh.pptx

HoGuom-An.pptx

3. Cây thư mục

 Cách lưu trữ, sắp xếp thông tin trong thư mục **Hoc tap** có thể được mô tả bằng sơ đồ hình cây như hình 17.4 gọi là cây thư mục **Hoc tap**.

Hình 17.4. Cây thư mục **Hoc tap**

LUYỆN TẬP

1. Ghép mỗi đối tượng trong thư viện với một đối tượng tương ứng trong máy tính.

Trong thư viện	Trong máy tính
1. Sách	a. Thư mục, thư mục con
2. Giá sách, ngăn sách	b. Ổ đĩa
3. Thư viện	c. Tệp

2. Quan sát cây thư mục **Hoc tap** ở hình 17.4, thực hiện yêu cầu:

- Mô tả cách tìm đến tệp **HoGuom-An.pptx** (phải mở lần lượt những thư mục nào để tìm được tệp?).
- Viết tóm tắt cách tìm tệp **HoGuom-An.pptx**.

VĂN DỤNG

Thực hiện các việc:

- Kích hoạt phần mềm **File Explorer**;
- Cho biết trong thư mục **Lop-3A**, **Lop-3B**, **Lop-3C** chứa gì?
- Viết tóm tắt cách tìm đến thư mục **Lop-3A**, **Lop-3B**, **Lop-3C**.

GHİ NHỚ

- Thông tin trong máy tính được lưu thành các **tệp**.
- Thư mục** là nơi chứa tệp; trong thư mục có thể có thư mục con.
- Ổ đĩa** là nơi chứa tất cả các thư mục và tệp.
- Nháy đúp chuột vào **This PC** để khởi động **File Explorer**.
- Sử dụng phần mềm **File Explorer** em quan sát được cách lưu trữ, sắp xếp thông tin trong máy tính.
- Nháy đúp chuột vào biểu tượng ổ đĩa/thư mục để mở ổ đĩa/thư mục đó.

Bài 18

TẠO, XÓA, ĐỔI TÊN THƯ MỤC

Mục tiêu

Thực hiện được việc tạo, xoá, đổi tên thư mục.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết cây thư mục trong máy tính dùng để lưu trữ, sắp xếp thông tin trong máy tính. Vậy làm thế nào tạo được cây thư mục để sử dụng lưu trữ, sắp xếp thông tin?

KHÁM PHÁ

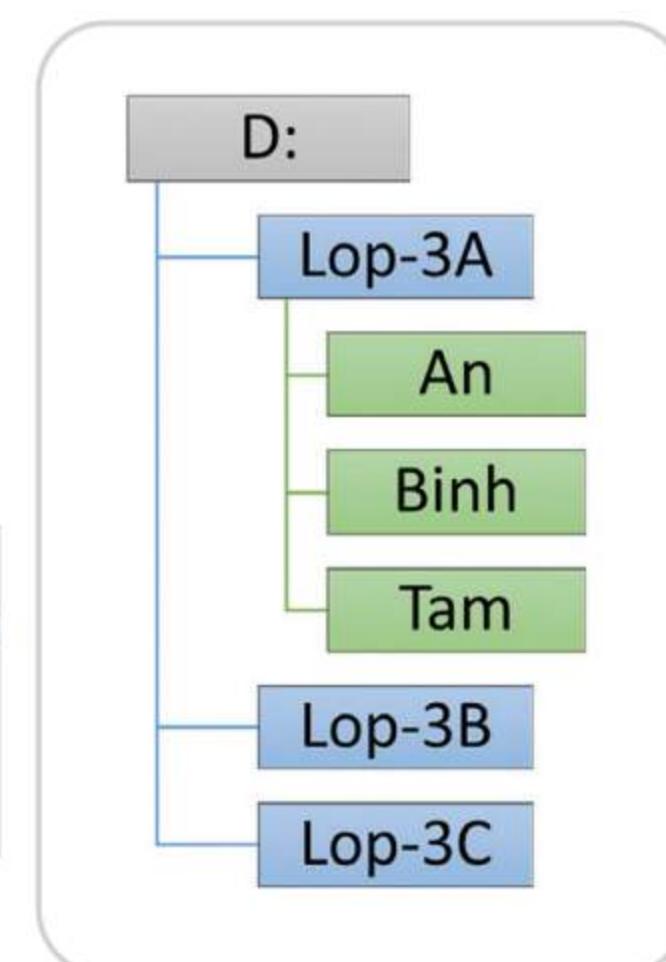
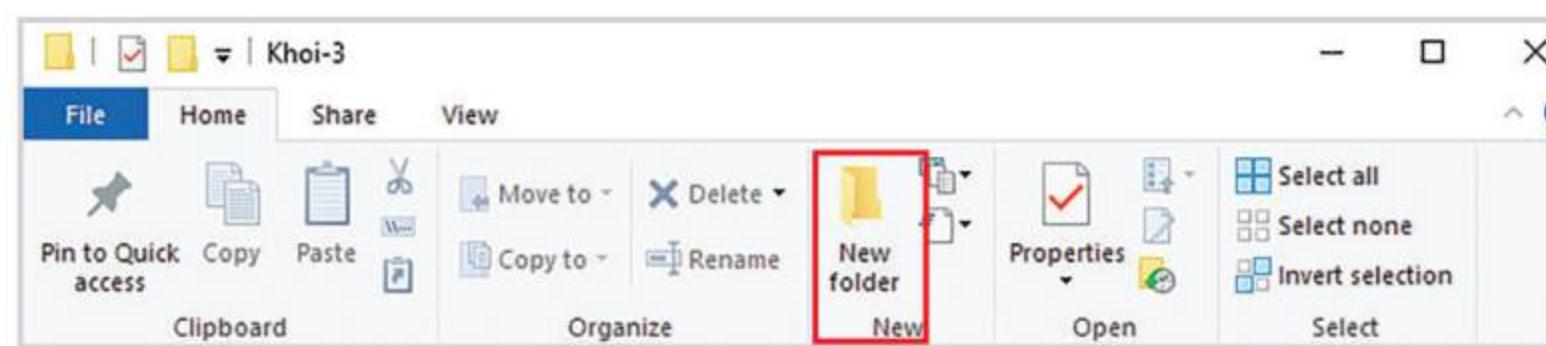
1. Tạo thư mục

Nhiệm vụ của em: Tạo các thư mục để tạo thành cây thư mục như hình 18.1.

a. Tạo thư mục **Lop-3A** trong ổ đĩa D:

- ① Mở ổ đĩa **D:** (thư mục chứa thư mục cần tạo **Lop-3A**);
- ② Nháy chuột vào lệnh **New folder** (chọn **New folder**) trong thẻ lệnh **Home**;

- ③ Gõ tên thư mục **Lop-3A** vào ô:

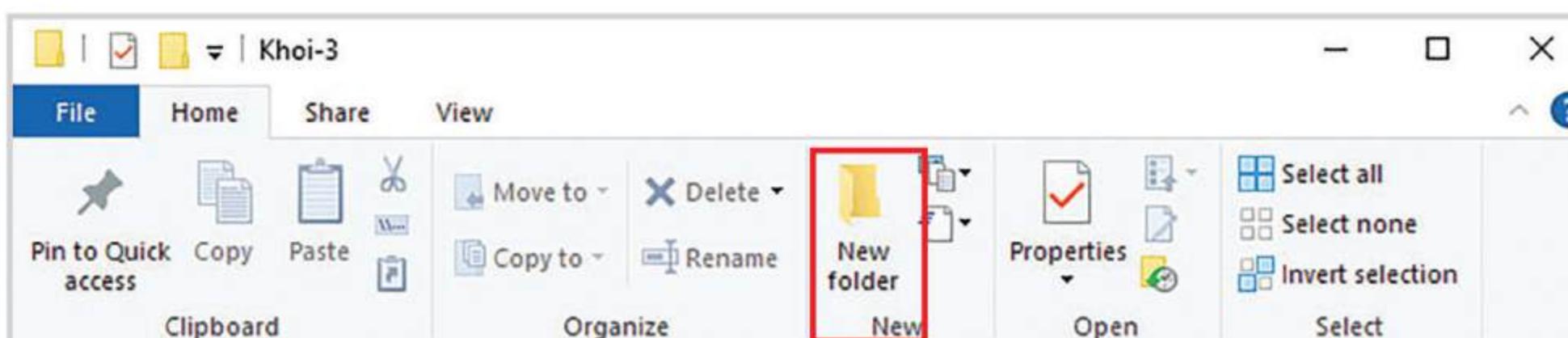
- ④ Gõ phím **Enter**.

Kết quả em tạo được thư mục **Lop-3A** là thư mục con của ổ đĩa **D:**

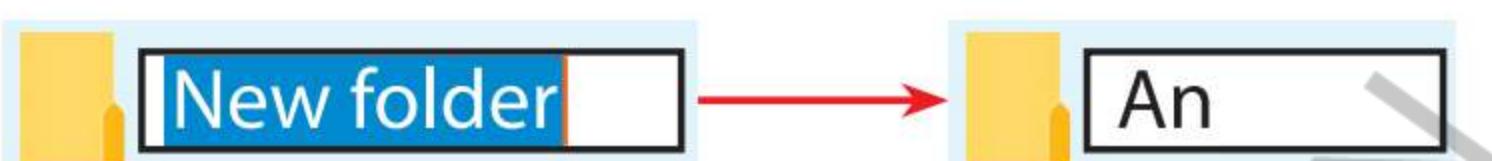
Hình 18.1. Cây thư mục D:

b. Tạo thư mục **An** là thư mục con của thư mục **Lop-3A**

- ① Mở thư mục **Lop-3A** (thư mục chứa thư mục cần tạo **An**);
- ② Nháy chuột vào lệnh **New folder** (chọn **New folder**) trong thẻ lệnh **Home**;

- ③ Gõ tên thư mục **An** vào ô **New folder**:

- ④ Nháy chuột ra ngoài vùng trống.

Kết quả em tạo được thư mục **An** là thư mục con của thư mục **Lop-3A**.

2. Đổi tên thư mục

Đổi tên thư mục **Lop-3A** thành **Lop-3E**:

- ① Mở ổ đĩa **D**: (Thư mục chứa thư mục cần đổi tên);
- ② Chọn thư mục **Lop-3A** (thư mục cần đổi tên);
- ③ Chọn lệnh trong thẻ lệnh **Home** (**Home\Rename**);
- ④ Gõ tên mới vào ô: →
- ⑤ Nháy chuột ra vùng trống.

Kết quả em đổi tên thư mục **Lop-3A** thành **Lop-3E**.

3. Xoá thư mục

Xoá thư mục **Lop-3E**:

- ① Mở ổ đĩa **D**: (Thư mục chứa thư mục cần xoá);
- ② Chọn thư mục **Lop-3E** (thư mục cần xoá);
- ③ Chọn lệnh trong thẻ lệnh **Home** (**Home\Delete**);

Kết quả em xoá thư mục **Lop-3E** (đồng thời xoá tất cả những gì có trong thư mục **Lop-3E**).

LUYỆN TẬP

1. Mỗi cột trong bảng dưới đây mô tả các bước của một thao tác với thư mục. Hãy gọi tên các thao tác đó.

A	B	C
<ol style="list-style-type: none"> 1 Mở thư mục chứa thư mục cần tạo; 2 Chọn lệnh Home\New folder; 3 Gõ tên thư mục; 4 Nháy chuột ra vùng trống.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Mở thư mục chứa thư mục cần đổi tên; 2 Chọn thư mục cần đổi tên; 3 Chọn lệnh Home\Rename; 4 Gõ tên mới; 5 Nháy chuột ra vùng trống.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Mở thư mục chứa thư mục cần xoá; 2 Chọn thư mục cần xoá; 3 Chọn lệnh Home\Delete.

2. Thực hiện tạo các thư mục để hoàn thành cây thư mục như hình 18.1.

VĂN DỤNG

Thực hiện công việc sau:

- a. Tạo thư mục có tên là tên của lớp em trong ổ đĩa D:;
- b. Trong thư mục vừa tạo, tạo thư mục có tên là tên của em.

Lưu ý: Em sẽ sử dụng thư mục này để lưu các sản phẩm của em trong quá trình học tập môn Tin học.

GHİ NHỚ

- Để tạo thư mục, em dùng lệnh: **Home\New folder**
- Để đổi tên thư mục, em dùng lệnh: **Home\Rename**
- Để xoá thư mục, em dùng lệnh: **Home\Delete**

CHỦ ĐỀ
D

ĐẠO ĐỨC, PHÁP LUẬT VÀ VĂN HÓA TRONG MÔI TRƯỜNG SỐ

Bài 19

BẢO VỆ THÔNG TIN CÁ NHÂN, GIA ĐÌNH

Mục tiêu

- Biết được thông tin cá nhân và gia đình có thể được lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính.
- Có ý thức bảo vệ thông tin cá nhân và gia đình khi giao tiếp qua máy tính; biết được việc người xấu có thể lợi dụng những thông tin này gây hại cho em và gia đình.

KHỞI ĐỘNG

Tâm nói với An: Có rất nhiều thông tin được lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính và Internet. Vậy có khi nào thông tin cá nhân, gia đình cũng được lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính và Internet không nhỉ?

KHÁM PHÁ

1. Thông tin cá nhân, gia đình được lưu trữ nhờ máy tính

a. Thông tin cá nhân, gia đình

Trong những thông tin dưới đây đâu là thông tin cá nhân, gia đình của một người?

a. Họ và tên	c. Số điện thoại	e. Ảnh cá nhân, gia đình
b. Địa chỉ nhà	d. Tên người thân, bạn bè	g. Sở thích cá nhân

Thông tin cá nhân, gia đình của một người là những thông tin thuộc về cá nhân hay gia đình người đó.

b. Thông tin cá nhân, gia đình lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính

 Đầu năm học, cô giáo nhập vào máy tính thông tin của học sinh trong lớp gồm: họ tên học sinh; họ tên, số điện thoại của bố mẹ; địa chỉ nhà. Sau khi nhập xong thông tin này, cô giáo gửi lên hệ thống máy tính của nhà trường.

- Các thông tin cô giáo nhập vào máy tính là thông tin gì?
- Các thông tin đó được lưu trữ ở đâu?

Các thông tin cá nhân, gia đình có thể được lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính và Internet.

Hình 19.1. Thông tin cá nhân lưu trữ, trao đổi nhờ máy tính

2. Thông tin cá nhân, gia đình bị kẻ xấu lợi dụng

Khi có được thông tin cá nhân, gia đình của em, kẻ xấu có thể:

- Giả danh em hoặc gia đình em để lừa đảo.
- Xuyên tạc thông tin, hình ảnh của em hoặc gia đình trên Internet.
- Đe dọa, bắt nạt, tống tiền em và gia đình.

Em hãy kể những tình huống thông tin cá nhân, gia đình bị kẻ xấu lợi dụng để làm những việc xấu mà em đã được biết hay được nghe kể.

3. Bảo vệ thông tin cá nhân và gia đình khi sử dụng máy tính

Theo em những việc nào dưới đây nên làm, không nên làm để bảo vệ thông tin cá nhân, gia đình khi sử dụng máy tính?

- A. Đặt mật khẩu cho máy tính.
- B. Đăng sở thích cá nhân lên Internet.
- C. Tùy tiện khai thông tin cá nhân khi mua bán trên mạng.
- D. Tùy tiện truy cập các trang web không rõ nguồn gốc.

Hình 19.2. Bảo vệ thông tin trong máy tính

LUYỆN TẬP

- Em hãy cho biết tại sao phải bảo vệ thông tin cá nhân, gia đình?
- Em hãy nêu những điều nên làm, không nên làm để bảo vệ thông tin cá nhân, gia đình khi giao tiếp qua máy tính.

VẬN DỤNG

Trong kì nghỉ hè vừa rồi, chị Hoa và gia đình có chuyến đi du lịch dài ngày. Chị Hoa thích lắm, ngay khi có kế hoạch, chị đã đăng lên mạng để khoe với bạn bè. Trên suốt hành trình, đến đâu chị cũng chụp ảnh, bình luận và không quên đăng lên Internet.

Theo em hành động của chị Hoa có gì tốt, không tốt?

Hình 19.3. Tùy tiện đăng thông tin cá nhân lên Internet

GHİ NHỚ

- Thông tin cá nhân và gia đình có thể được lưu trữ và trao đổi nhờ máy tính.
- Thông tin cá nhân có thể bị kẻ xấu sử dụng để gây hại cho em và gia đình.
- Có ý thức bảo vệ thông tin cá nhân và gia đình khi giao tiếp qua máy tính.

Bài 20

PHẦN MỀM TRÌNH CHIẾU

Mục tiêu

- Nhận biết được biểu tượng và kích hoạt được phần mềm trình chiếu PowerPoint.
- Lưu và đặt được tên cho tệp trình chiếu.

KHỞI ĐỘNG

Bình nói với Tâm: "Giờ học kể chuyện hôm qua hay quá nhỉ!" Tâm đồng ý và nói: "Cô giáo vừa kể chuyện vừa chiếu hình ảnh trên màn hình, câu chuyện thật sinh động và hấp dẫn". Cô giáo đã sử dụng phần mềm nào để soạn và giảng bài học đó? Bài học này sẽ hướng dẫn các em tìm hiểu điều đó.

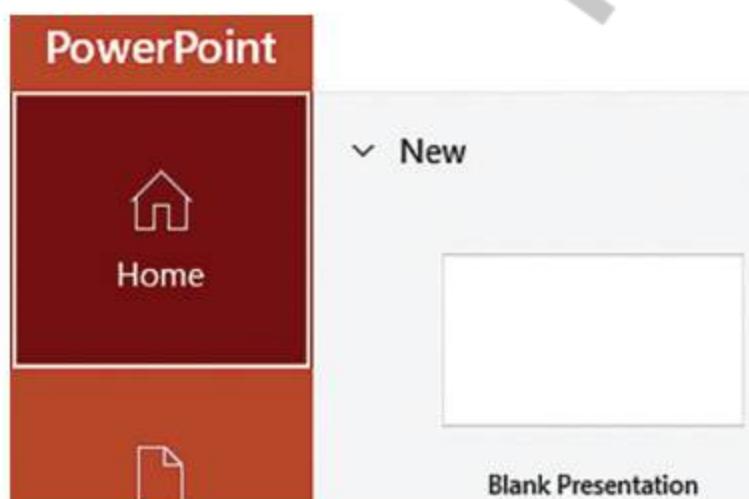
KHÁM PHÁ

1. Kích hoạt phần mềm trình chiếu PowerPoint

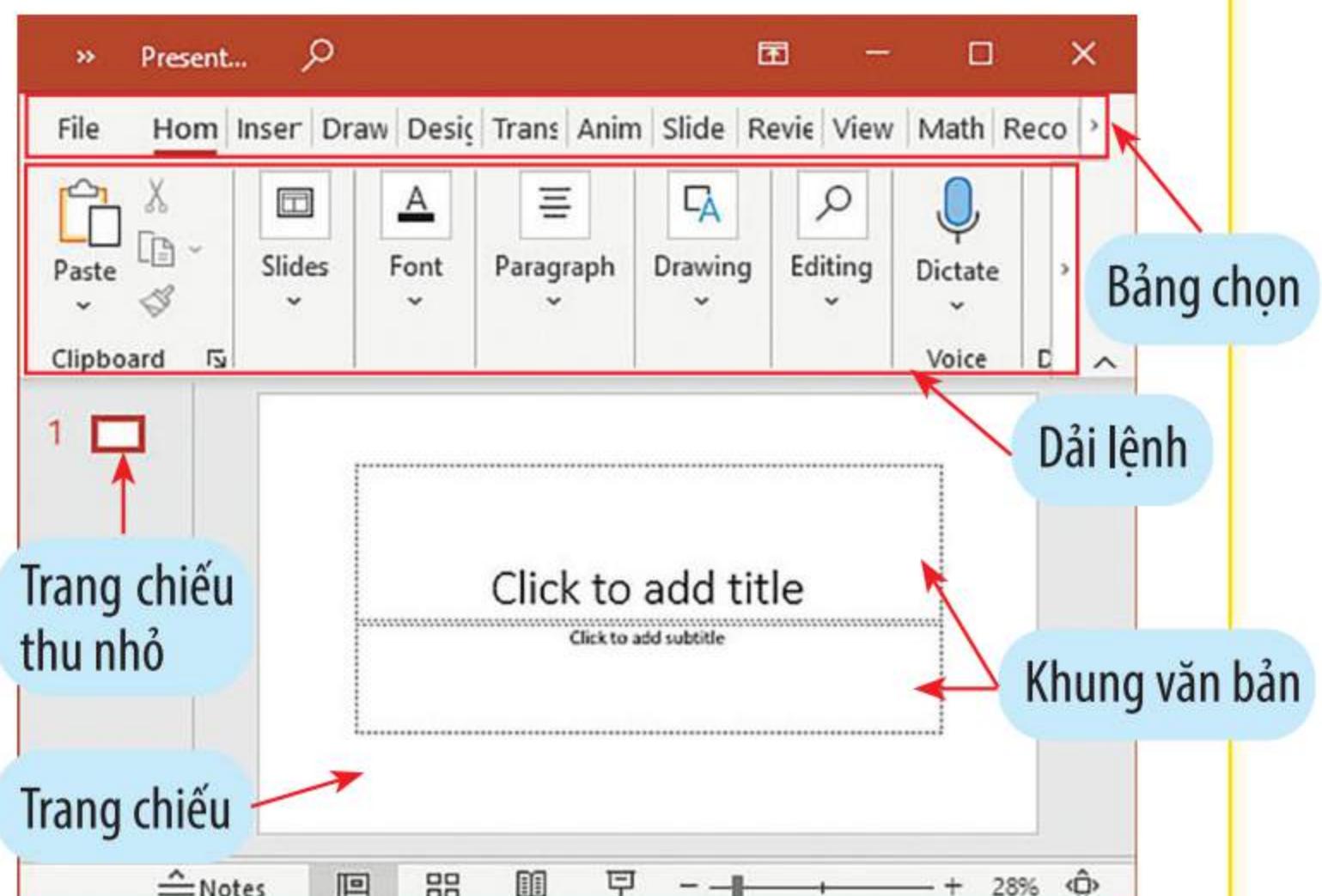
– Thực hiện các bước sau để kích hoạt phần mềm trình chiếu **PowerPoint**:

- Nháy đúp chuột vào biểu tượng
- Chọn **Blank Presentation**

Cửa sổ làm việc của phần mềm trình chiếu **PowerPoint** xuất hiện tương tự như hình 20.1.

- Quan sát hình 20.1, chỉ và gọi tên các thành phần của cửa sổ làm việc của phần mềm trình chiếu **PowerPoint** trên màn hình máy tính.

Hình 20.1. Cửa sổ làm việc của phần mềm trình chiếu **PowerPoint**

2. Lưu tệp trình chiếu PowerPoint

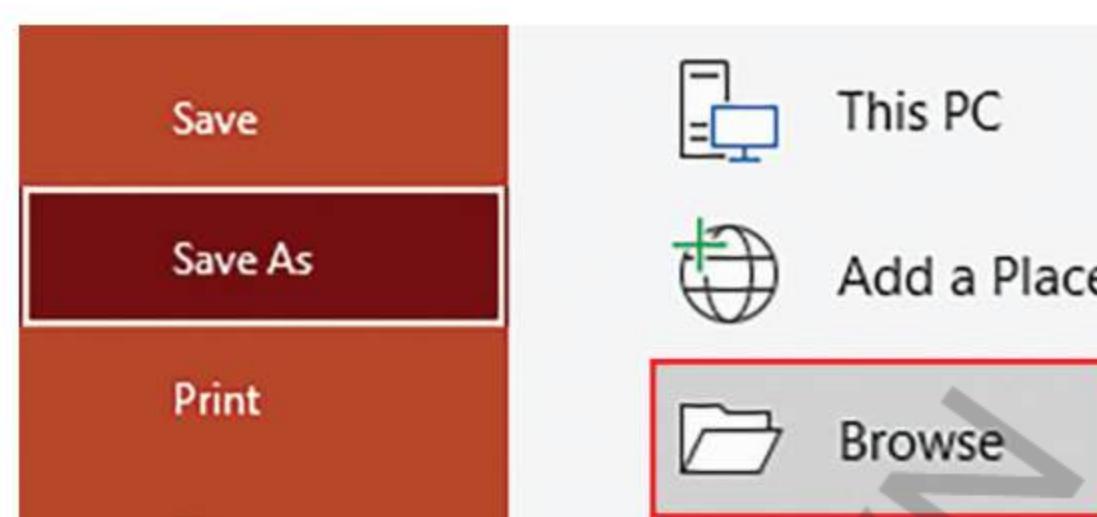
Để bảo đảm những gì em làm được trên tệp trình chiếu PowerPoint không bị mất, em cần thực hiện lưu tệp ngay từ khi bắt đầu.

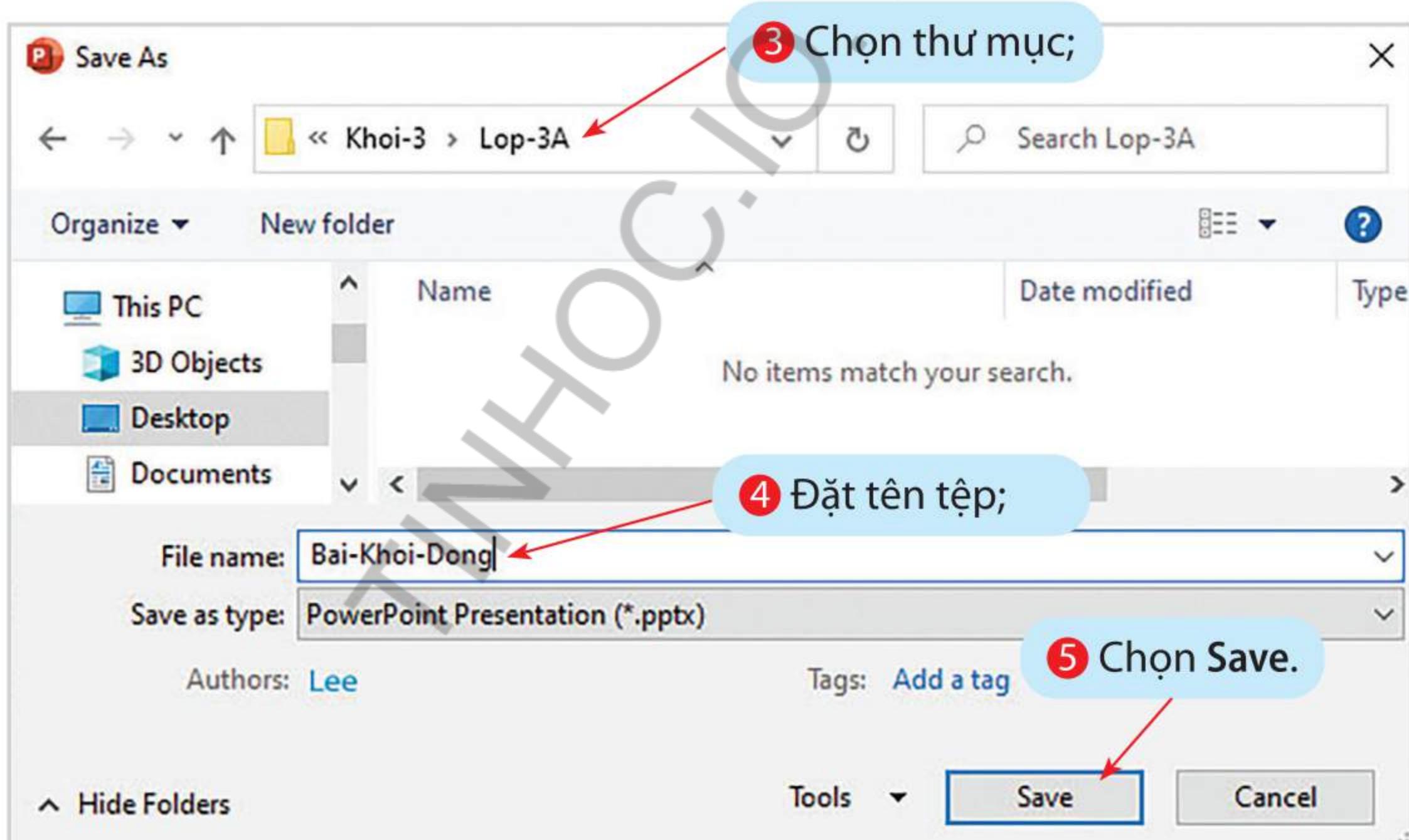
Thực hiện theo hướng dẫn để lưu tệp trình chiếu với tên **Bai-Khoi-Dong**:

① Chọn biểu tượng

② Chọn **Browse**

Cửa sổ lưu tệp trình chiếu **PowerPoint** xuất hiện như hình 20.2.

Hình 20.2. Cửa sổ lưu tệp

Kết quả tệp **Bai-Khoi-Dong** được tạo và lưu lại trong thư mục **Lop-3A**.

3. Thoát khỏi phần mềm trình chiếu PowerPoint

Nháy chuột vào để thoát khỏi phần mềm trình chiếu PowerPoint.

LUYỆN TẬP

- Mở thư mục Lop-3A để tìm tệp Bai-Khoi-Dong em đã tạo.
- Trong hai cách sau, cách nào đúng để lưu tệp trình chiếu PowerPoint:

Cách 1	Cách 2
① Nháy chuột vào ;	① Nháy đúp chuột vào ;
② Chọn Browse .	② Chọn Browse .

- Sắp xếp thứ tự đúng các bước lưu một tệp trình chiếu PowerPoint.

- A. Nháy chuột vào
- B. Chọn **Browse**
- C. Đặt tên tệp
- D. Chọn nơi (thư mục) lưu tệp
- E. Chọn **Save**

VẬN DỤNG

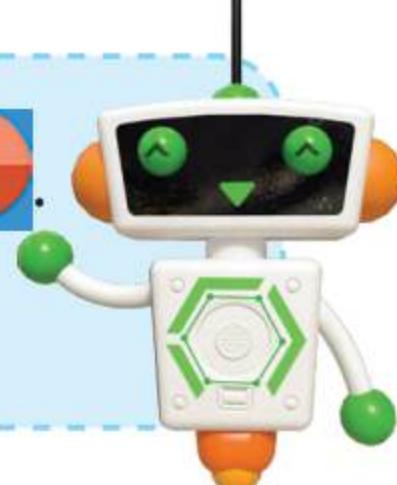
Thực hiện các việc sau:

- Kích hoạt phần mềm trình chiếu PowerPoint;
- Tạo và lưu tệp với tên **Bai-Luyen-Tap-1**;
- Mở thư mục đã lưu tệp **Bai-Luyen-Tap-1**.

GHİ NHỚ

- Kích hoạt phần mềm trình chiếu PowerPoint: Nháy đúp chuột vào .
- Luôn lưu tệp ngay khi bắt đầu.

Bài 21

NHẬP VĂN BẢN CHO TRANG CHIẾU

Mục tiêu

Nhập được văn bản vào trang chiếu.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết tạo và lưu tệp trình chiếu, nhưng tệp của em chưa có nội dung. Bài học này sẽ hướng dẫn em nhập nội dung vào trang chiếu.

KHÁM PHÁ

1. Trang tiêu đề, trang nội dung

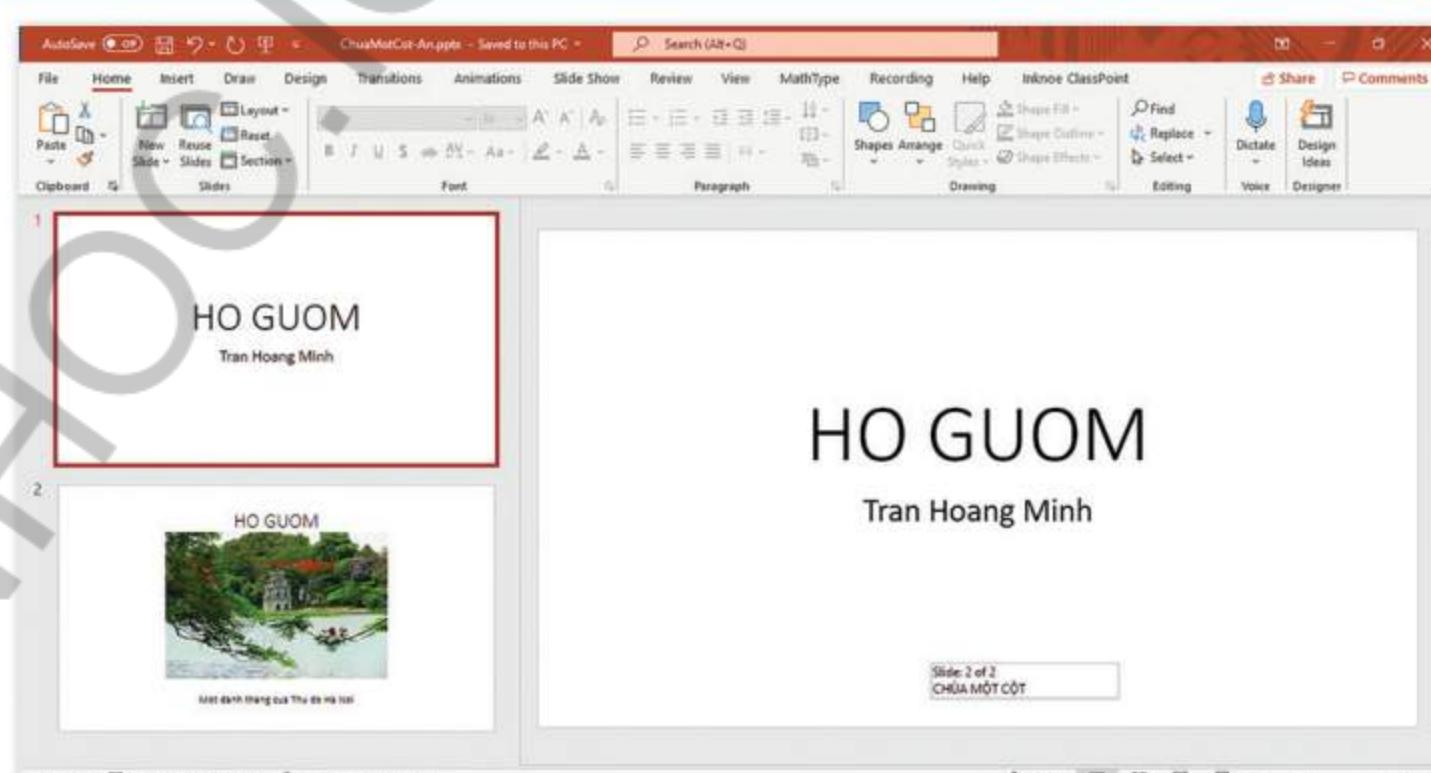

Quan sát cửa sổ làm việc của một tệp trình chiếu **PowerPoint** đang mở như hình 21.1 và cho biết: Tệp trình chiếu có mấy trang chiếu?

Tệp trình chiếu trong hình 21.1 có hai trang chiếu:

- Trang thứ nhất còn gọi là **trang tiêu đề**.
- Các trang từ trang thứ hai gọi là **trang nội dung**.

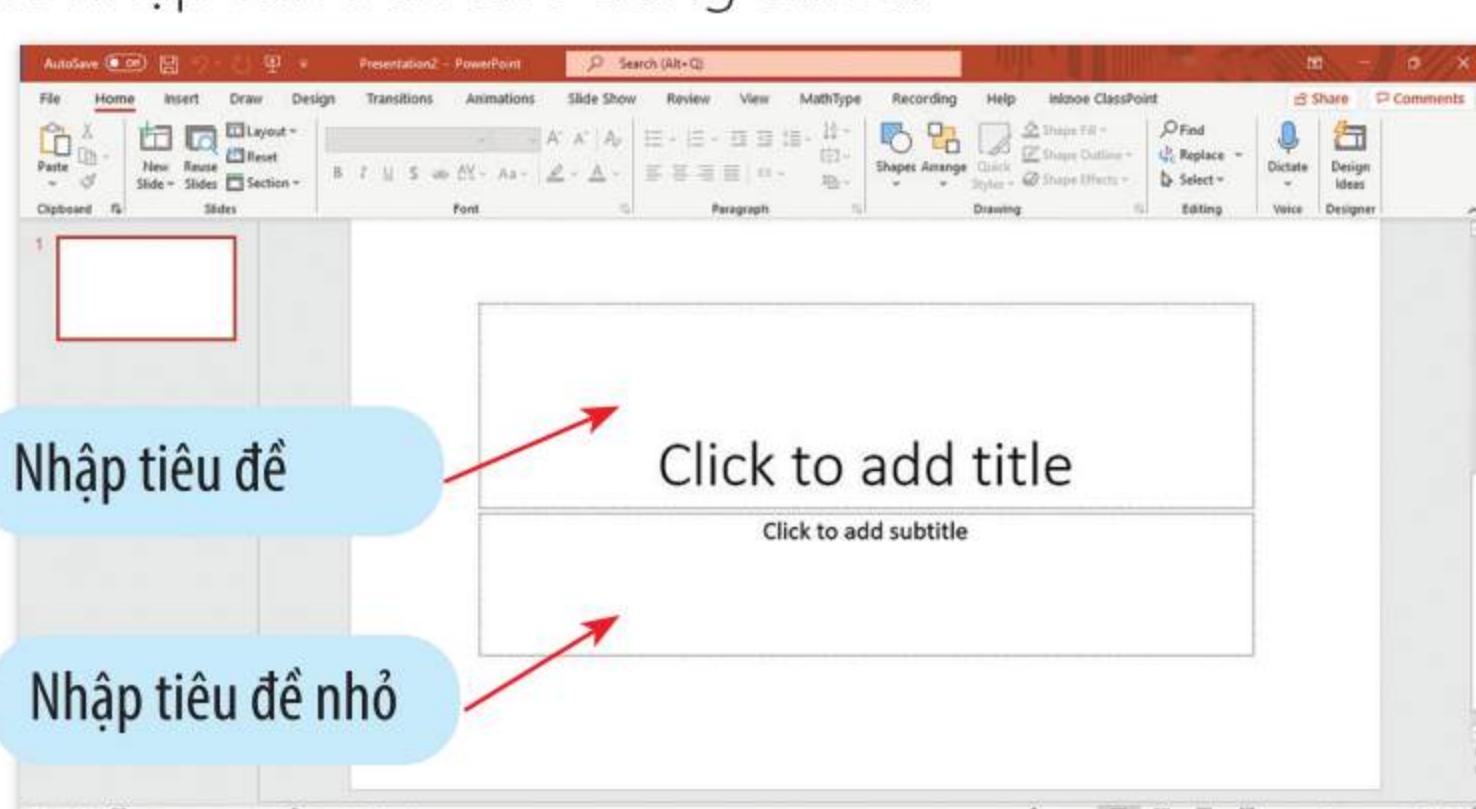
Hình 21.1. Cửa sổ làm việc của phần mềm trình chiếu **PowerPoint** đang mở một tệp

2. Nhập văn bản cho trang chiếu

Thực hiện theo hướng dẫn để nhập văn bản cho trang chiếu:

- ① Kích hoạt phần mềm trình chiếu **PowerPoint**;
- ② Lưu tệp với tên **Ho-Guom**;
- ③ Nhấp chuột vào khung văn bản, nhập nội dung tiêu đề cho trang chiếu. Chẳng hạn: HO GUOM và Tran Hoang Minh.

Hình 21.2. Cửa sổ làm việc của phần mềm trình chiếu **PowerPoint**

Kết quả em được trang chiếu như hình 21.3.

Hình 21.3. Trang tiêu đề đã nhập văn bản

3. Thêm trang chiếu

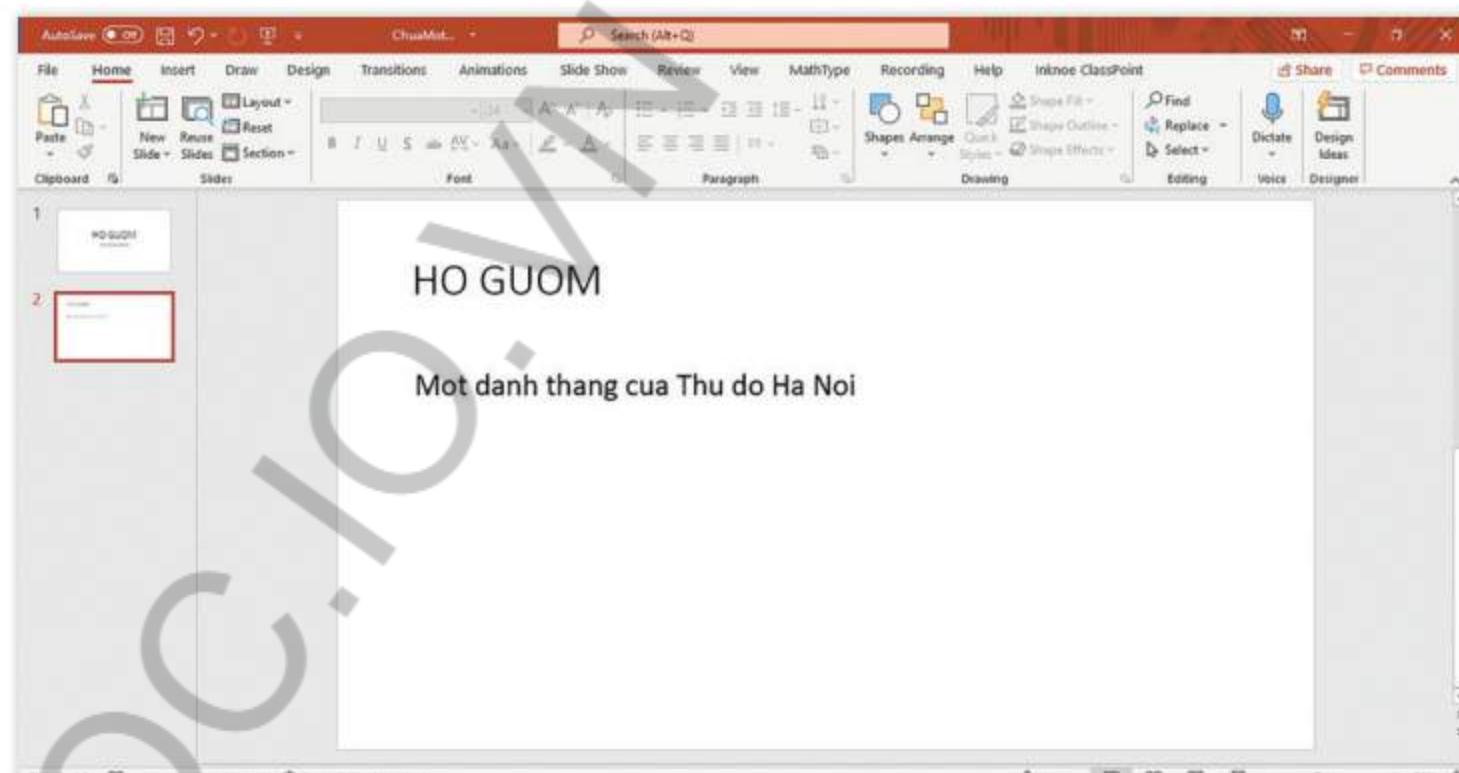
Thực hiện theo hướng dẫn để thêm trang chiếu:

- ① Chọn lệnh **New Slide** trong thẻ **Insert**:

Kết quả có thêm một trang chiếu mới.

- ② Nháy chuột vào khung văn bản và nhập nội dung như hình 21.4.

Hình 21.4. Trang nội dung đã nhập văn bản

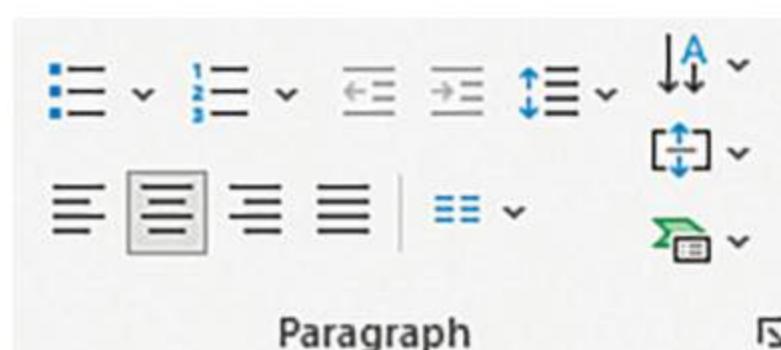
4. Thay đổi vị trí, kích thước khung văn bản

a. Thay đổi vị trí văn bản trong khung

Thực hiện theo hướng dẫn để thay đổi vị trí văn bản trong khung:

- ① Nháy chuột vào khung chứa văn bản;
- ② Sử dụng các lệnh căn lề trong nhóm lệnh **Home\ Paragraph** để căn vị trí văn bản trong khung.

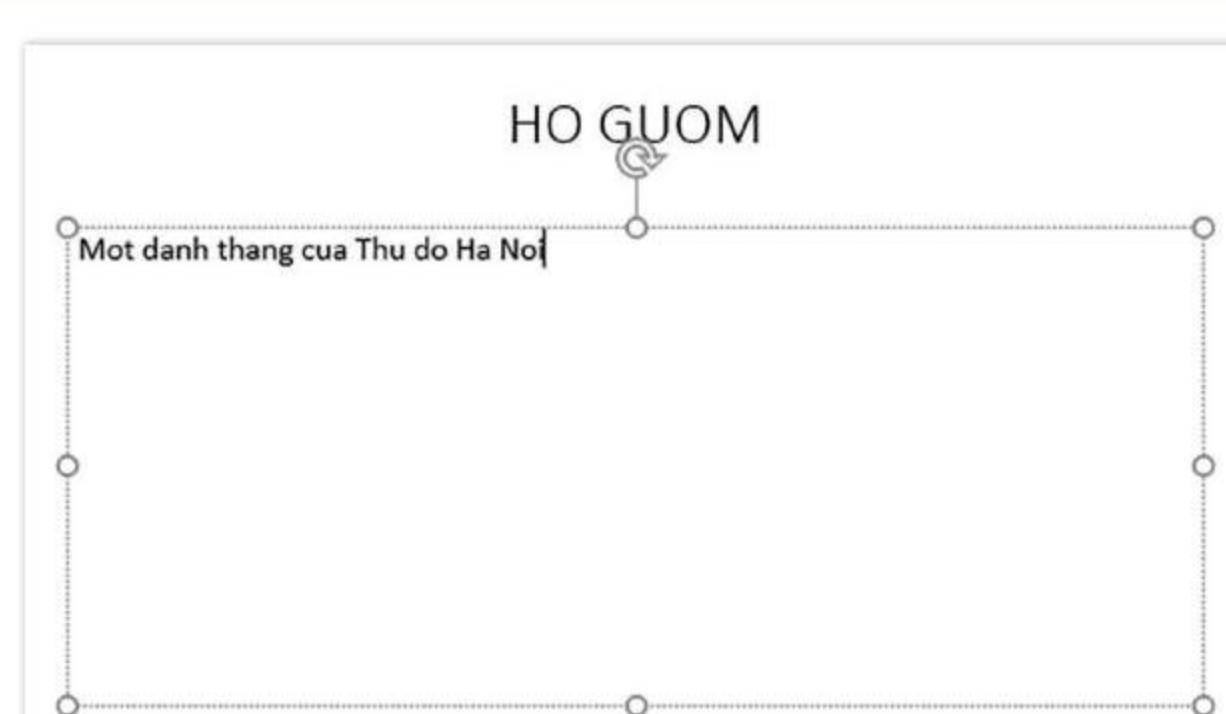
Hình 21.5. Căn văn bản trong khung

b. Thay đổi vị trí, kích thước khung văn bản

Thực hiện theo hướng dẫn để thay đổi vị trí, kích thước khung văn bản:

- ① Nháy chuột vào khung văn bản sao cho xuất hiện tám nút tròn trên khung văn bản;
- ② Đưa con trỏ chuột vào một nút tròn sao cho con trỏ chuột chuyển thành mũi tên hai chiều, kéo thả chuột để thay đổi kích thước khung;
- ③ Di chuyển chuột lên viền của khung sao cho con trỏ chuột chuyển thành , kéo thả chuột thay đổi vị trí của khung.

Hình 21.6. Trang nội dung đã nhập văn bản

LUYỆN TẬP

Sử dụng nhóm lệnh trong Home\Paragraph để căn vị trí văn bản trong khung. Quan sát sự thay đổi vị trí của văn bản tương ứng với mỗi lệnh và ghép mỗi lệnh với chức năng tương ứng trong bảng bên:

Lệnh	Chức năng
1.	A. Căn phải
2.	B. Căn trái
3.	C. Căn giữa
4.	D. Căn bằng hai bên

VẬN DỤNG

Thực hiện các việc sau:

- a. Căn văn bản trong khung cho hợp lí;
- b. Điều chỉnh kích thước, thay đổi vị trí khung văn bản trên trang chiếu cho phù hợp;
- c. Nháy chuột vào để lưu lại những thay đổi trên tệp. So sánh sự khác nhau với việc lưu tệp lần đầu.

GHİ NHỚ

- Nháy chuột vào trong khung để nhập văn bản.
- Văn bản sau khi nhập vào có thể căn lề cho phù hợp.
- Khung văn bản có thể thay đổi được kích thước, vị trí.
- Luôn lưu tệp ngay khi bắt đầu và trong quá trình làm việc.

Bài 22

CHÈN HÌNH ẢNH VÀO TRANG CHIẾU

Mục tiêu

Đưa được hình ảnh vào trang chiếu.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết cách nhập văn bản, điều chỉnh vị trí, kích thước khung văn bản trong trang chiếu. Bài học này sẽ hướng dẫn em chèn hình ảnh vào trang chiếu để trang chiếu thêm trực quan, sinh động hơn.

KHÁM PHÁ

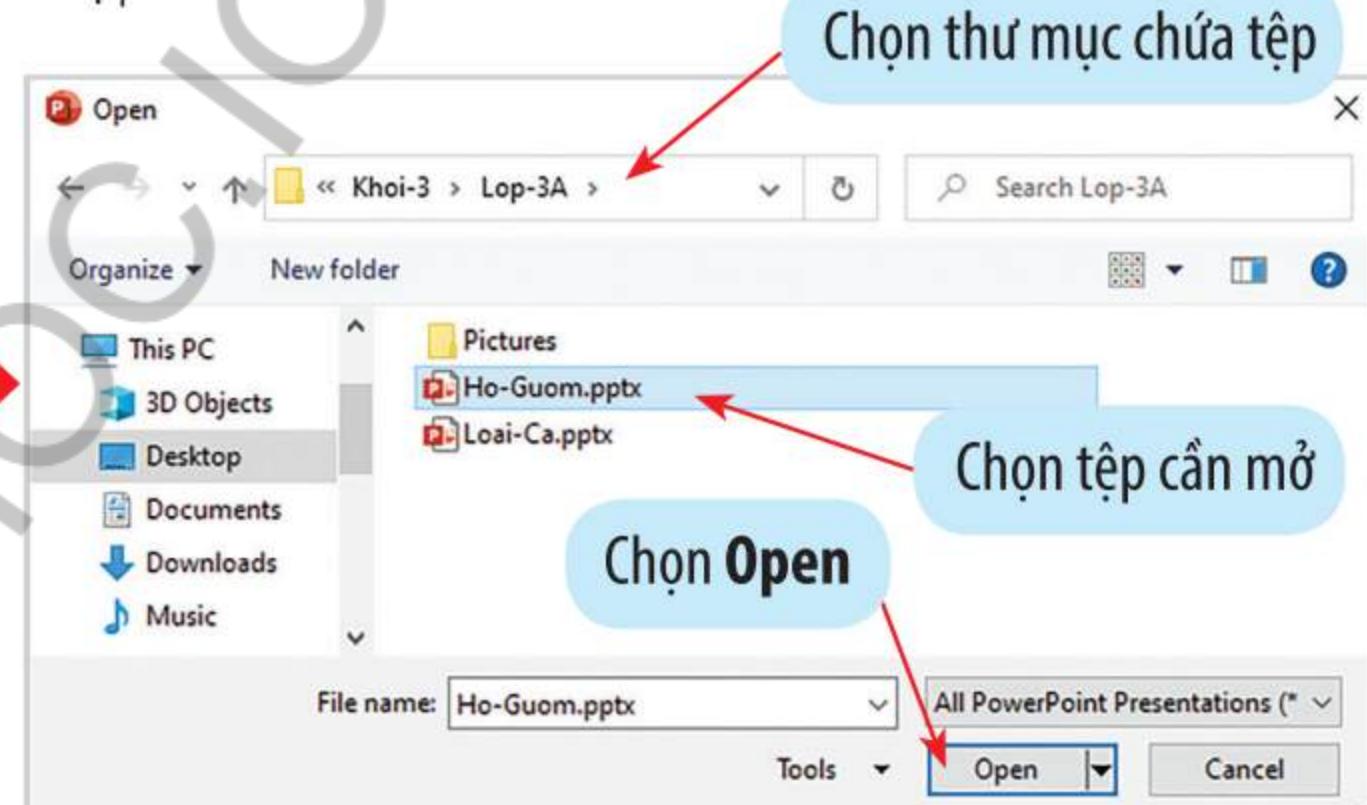
1. Mở tệp trình chiếu đã có

Thực hiện theo hướng dẫn để mở tệp trình chiếu đã có:

- ① Chọn thẻ lệnh **File**, chọn **Open** ;
- ② Chọn **Browse** **Browse**
Hộp thoại **Open** xuất hiện:
- ③ Chọn thư mục (nơi) chứa tệp;
- ④ Chọn tệp cần mở;
- ⑤ Chọn **Open**.

Kết quả tệp **Ho-Guom** được mở như hình 22.2.

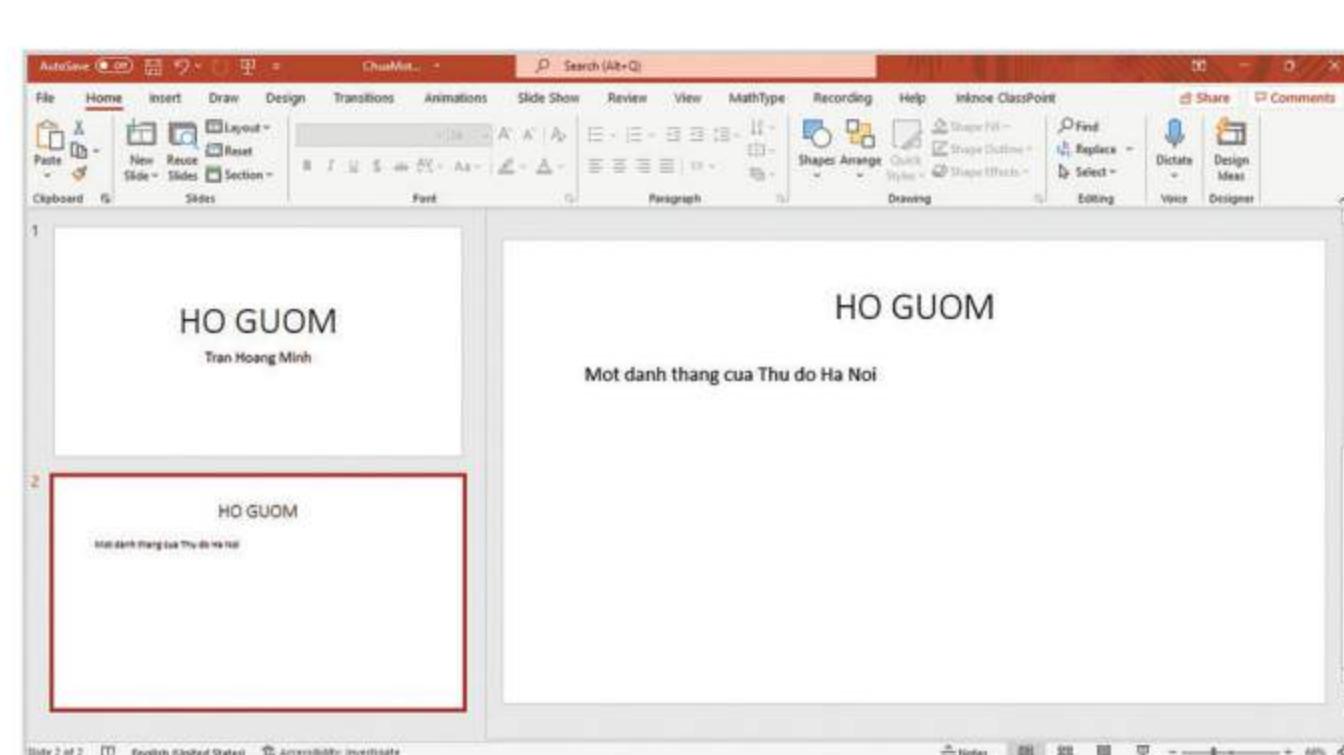
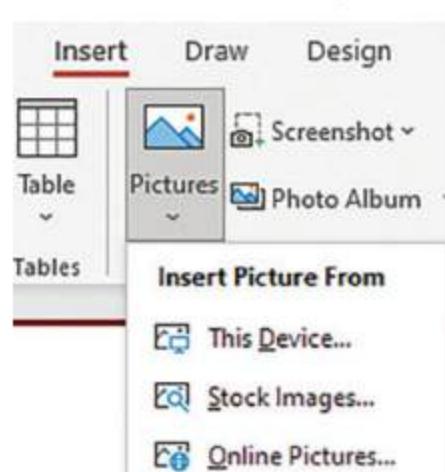
Hình 22.1. Hộp thoại Open

2. Chèn hình ảnh vào trang chiếu

Thực hiện theo hướng dẫn để chèn hình ảnh vào trang chiếu:

- ① Chọn trang chiếu sẽ chèn hình ảnh (trang 2);
- ② Chọn thẻ lệnh **Pictures\ This Device** trong thẻ **Insert**

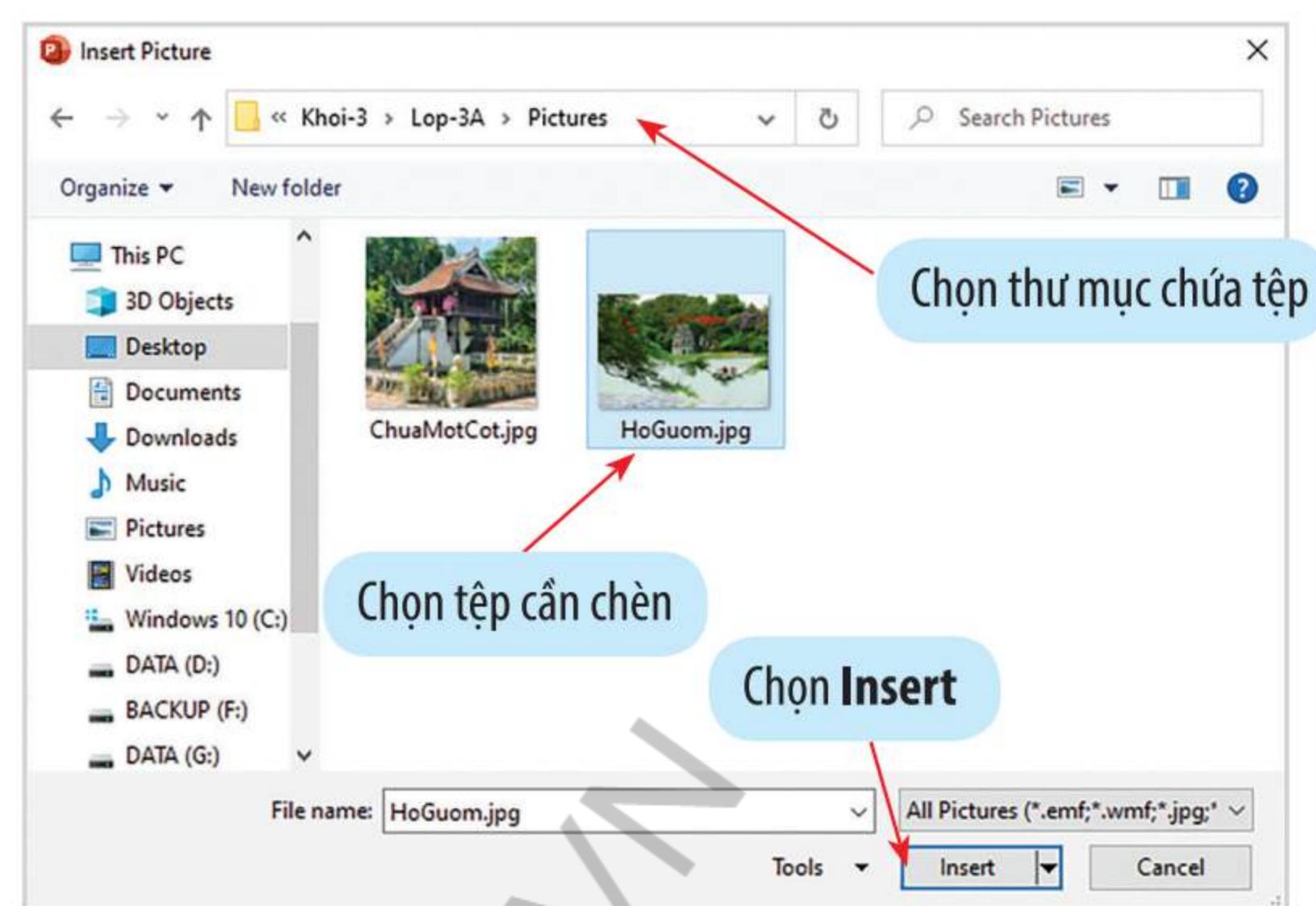

Hình 22.2. Tệp Ho-Guom được mở

Hộp thoại **Insert Pictures** (tương tự hộp thoại **Open** ở mục 1) xuất hiện như hình 22.3.

- ③ Chọn thư mục (nơi chứa tệp hình ảnh cần chèn);
- ④ Chọn tệp hình ảnh cần chèn;
- ⑤ Chọn **Insert**.

Kết quả, ảnh Hồ Gươm được chèn vào trang chiếu như hình 22.4.

Hình 22.3. Hộp thoại Insert Pictures

Thực hiện thay đổi vị trí, kích thước của khung văn bản và hình ảnh (tương tự như cách thay đổi vị trí, kích thước khung văn bản) trong trang chiếu cho hợp lí.

Hình 22.4. Hình ảnh được chèn vào trang chiếu

Trang chiếu sau khi chèn hình ảnh, điều chỉnh kích thước, vị trí khung văn bản và ảnh.

Hình 22.5. Trang chiếu sau khi điều chỉnh

3. Trình chiếu tệp trình chiếu

Thực hiện theo hướng dẫn để trình chiếu tệp:

- ① Nhấn phím **F5** và quan sát trình chiếu tệp **Ho-Guom**;
- ② Sử dụng phím mũi tên để chuyển qua, lại các trang chiếu;
- ③ Nhấn phím **ESC** để trở lại chế độ soạn thảo.

LUYỆN TẬP

Sắp xếp đúng thứ tự các bước mở tệp và chèn hình ảnh vào trang chiếu:

Mở tệp	Chèn ảnh
A. Chọn lệnh File\Open\Browse	A. Chọn lệnh Insert\Pictures\This Device
B. Chọn Open	B. Chọn tệp ảnh cần chèn
C. Chọn thư mục nơi chứa tệp	C. Chọn thư mục nơi chứa tệp ảnh cần chèn
D. Chọn tệp cần mở	D. Chọn Insert

VĂN DỤNG

Thực hiện các việc sau:

- a. Mở tệp **Ho-Guom**;
- b. Bổ sung thông tin sau vào vị trí phù hợp trong trang chiếu: Một biểu tượng văn hoá của Hà Nội;
- c. Nháy chuột vào để lưu lại những thay đổi trên tệp;
- d. Thoát khỏi phần mềm trình chiếu **PowerPoint**.

Lưu ý: Khi bổ sung thông tin vào trang chiếu, em có thể gõ Tiếng Việt không dấu.

GHİ NHỚ

- Để chèn hình ảnh vào trang chiếu, chọn lệnh **Insert\Pictures**, chọn nơi chứa tệp hình ảnh cần chèn, chọn hình ảnh cần chèn, chọn **Insert**.
- Có thể thay đổi được kích thước, vị trí của hình ảnh sau khi chèn vào trang chiếu.
- Luôn lưu tệp ngay khi bắt đầu và trong quá trình làm việc.

Bài 23

QUAN SÁT THẾ GIỚI TỰ NHIÊN NHỜ MÁY TÍNH

Mục tiêu

Kích hoạt và sử dụng được phần mềm máy tính để quan sát, tìm hiểu về thế giới tự nhiên. Nhận thấy nhờ sử dụng máy tính mà con người quan sát được và hiểu biết thêm về thế giới tự nhiên một cách sinh động và trực quan.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết máy tính giúp em khám phá, tìm kiếm thông tin trên Internet, giúp em làm bài trình chiếu. Trong bài học này em sẽ thấy cách máy tính giúp em quan sát, tìm hiểu Hệ Mặt Trời một cách trực quan, sinh động.

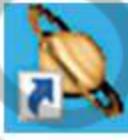

KHÁM PHÁ

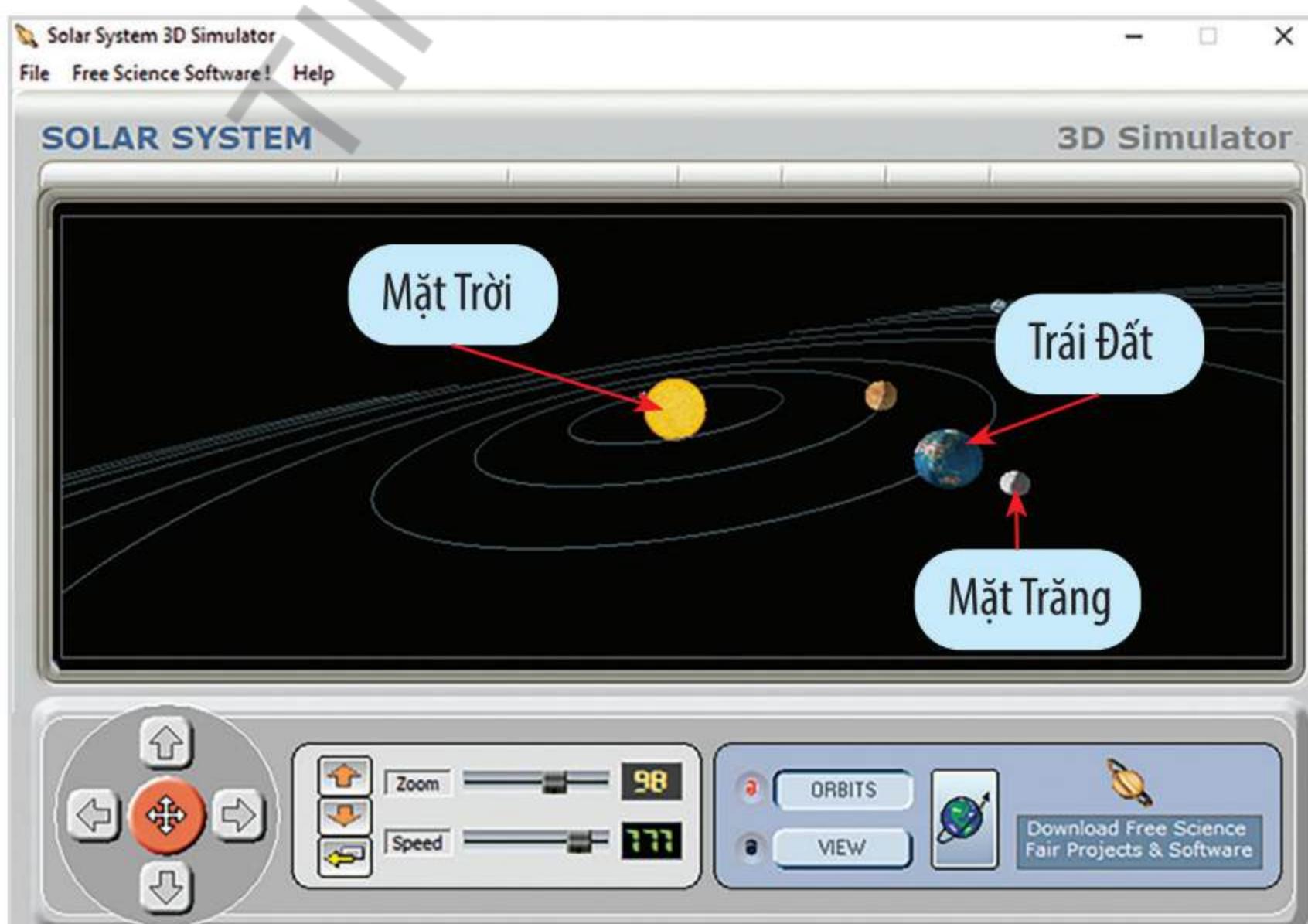
Thực hiện theo hướng dẫn để tìm hiểu, khám phá Hệ Mặt Trời bằng phần mềm Solar System.

1. Kích hoạt phần mềm Solar System

Nháy đúp chuột vào biểu tượng , cửa sổ phần mềm **Solar System** xuất hiện như hình 23.1.

Quan sát cửa sổ phần mềm **Solar System** và mô tả những gì em quan sát được.

Hình 23.1. Cửa sổ phần mềm Solar System

Phần mềm **Solar System** giúp em quan sát được quỹ đạo chuyển động của Hệ Mặt Trời, trong đó có Trái Đất, Mặt Trăng và các hành tinh.

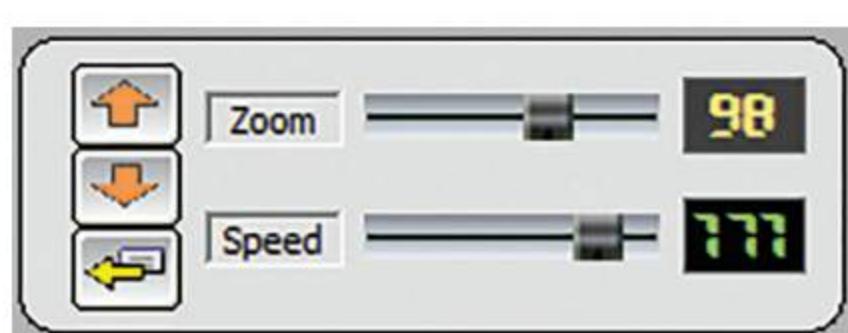
2. Sử dụng các nút điều khiển trên phần mềm Solar System

a. Nút thay đổi góc nhìn trái, phải

Nháy chuột lần lượt bốn nút hình mũi tên và nút tròn ở giữa. Quan sát và cho biết chức năng của các nút này.

b. Nút thay đổi góc nhìn trên, dưới

– Nháy chuột lần lượt hai nút hình mũi tên lên, xuống và nút mũi tên màu vàng. Quan sát và cho biết chức năng của các nút này.

- Dùng chuột kéo con trượt trên thanh **Zoom**. Quan sát và cho biết chức năng của thanh **Zoom**.
- Dùng chuột kéo con trượt trên thanh **Speed**. Quan sát và cho biết chức năng của thanh **Speed**.

c. Nút xem quỹ đạo chuyển động của các hành tinh

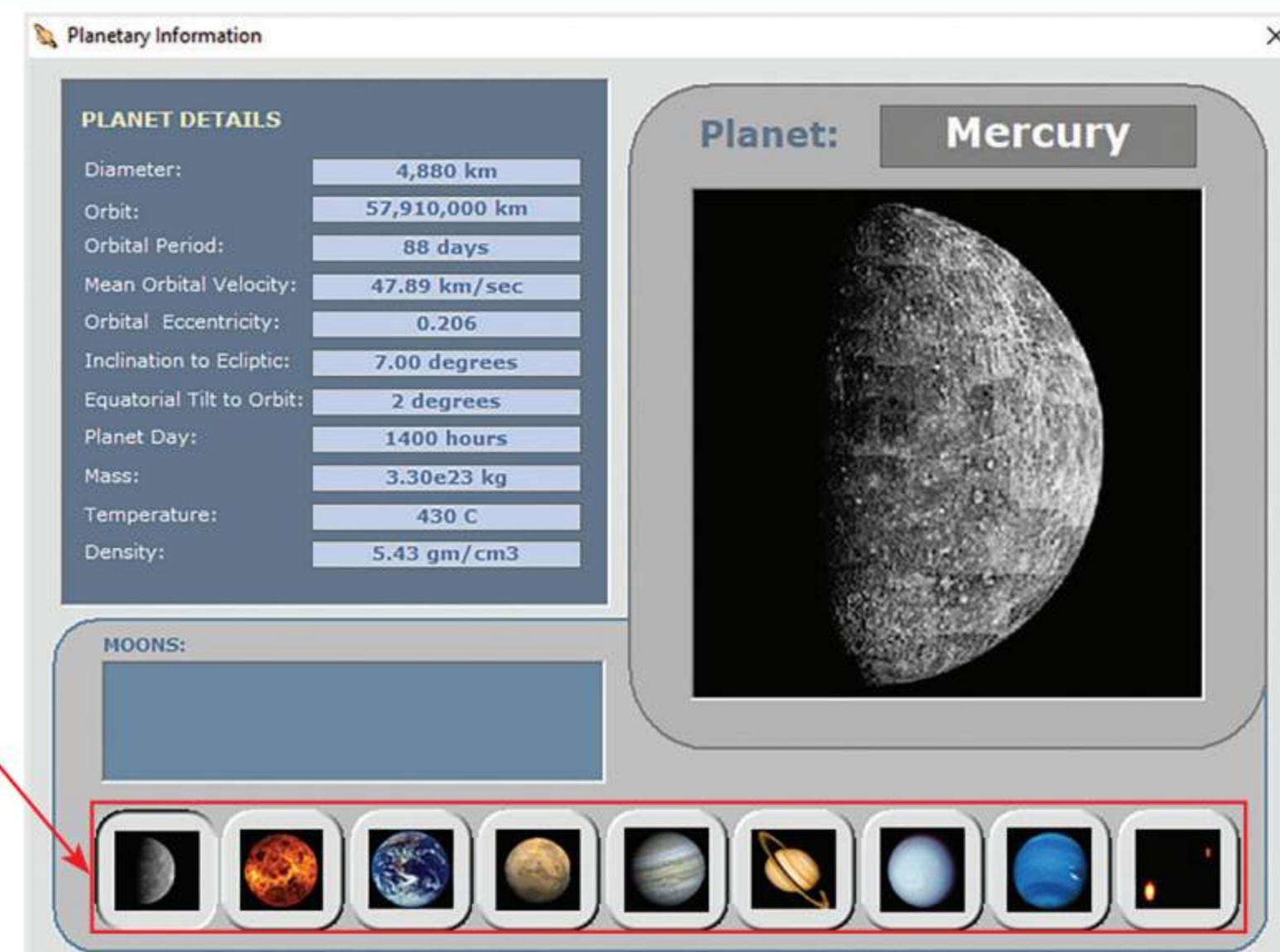

Nháy chuột vào nút **ORBITS**. Quan sát và cho biết chức năng của các nút này.

d. Nút xem thông tin của các hành tinh

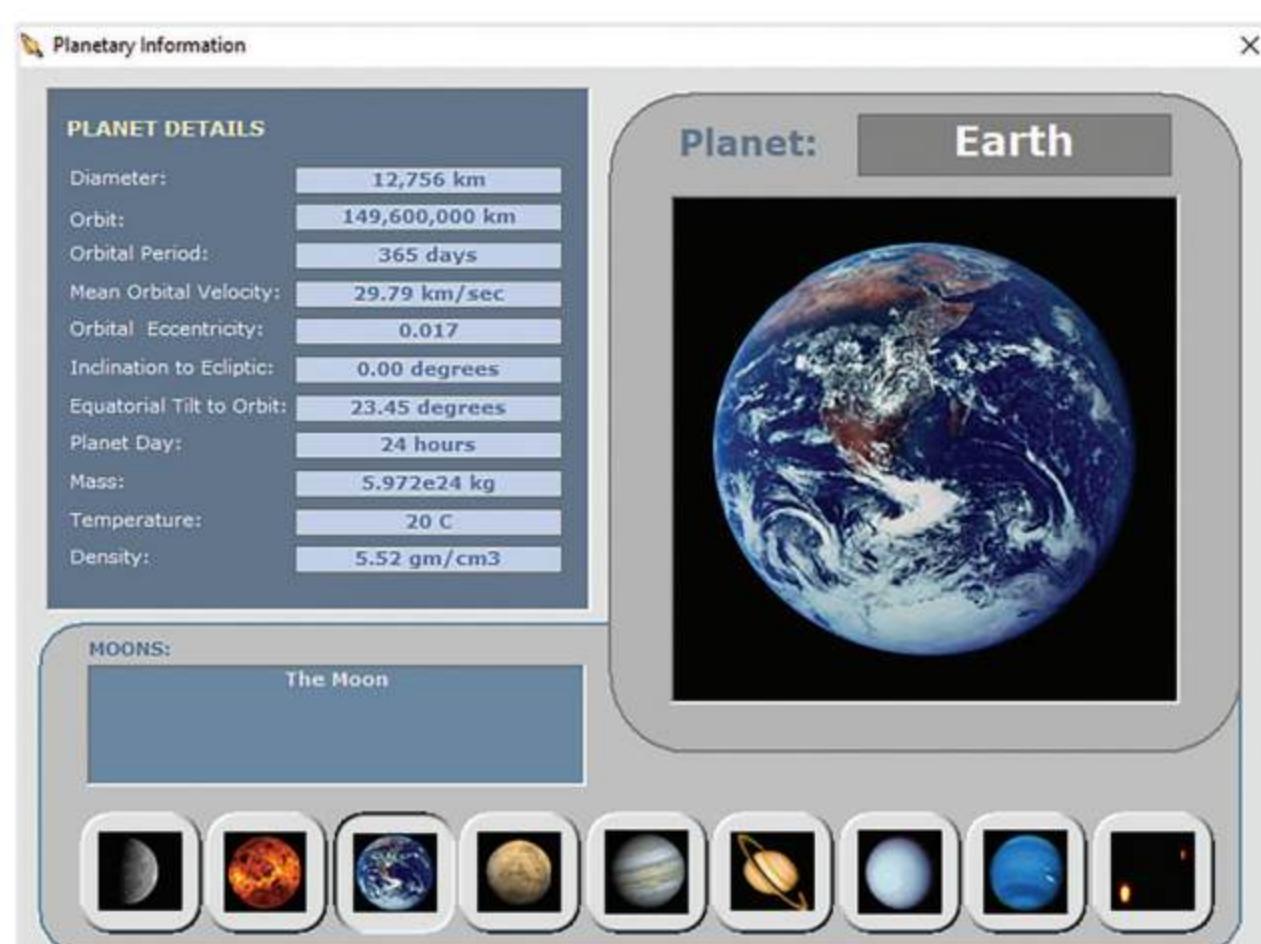
- Nháy chuột vào nút , xuất hiện cửa sổ xem thông tin các hành tinh như hình 23.2.
- Nháy chuột vào các hành tinh trong danh sách để xem thông tin của các hành tinh.

Hình 23.2. Cửa sổ xem thông tin các hành tinh

Nháy chuột vào , để xem thông tin về Trái Đất. Màn hình xuất hiện cửa sổ thông tin về Trái Đất như hình 23.3.

Hình 23.3. Cửa sổ thông tin về Trái Đất

3. Thoát khỏi phần mềm Solar System

 Nháy chuột vào để thoát khỏi phần mềm Solar System.

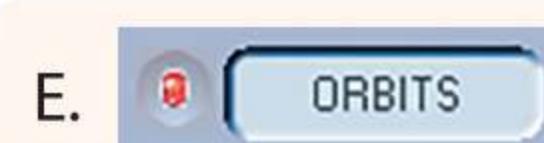
LUYỆN TẬP

Ghép nút lệnh với chức năng tương ứng của chúng.

Chức năng

1. Kích hoạt phần mềm Solar System
2. Thay đổi hiển thị quỹ đạo của các hành tinh
3. Thay đổi góc quan sát các hành tinh
4. Thay đổi tốc độ quay của các hành tinh
5. Xem thông tin các hành tinh

Nút lệnh

VẬN DỤNG

1. Quan sát và ghi lại các thông tin về Mặt Trời, Trái Đất.
2. Khám phá thông tin của các hành tinh khác trong Hệ Mặt Trời.

GHİ NHỚ

- Phần mềm Solar System giúp em quan sát, tìm hiểu về Hệ Mặt Trời một cách sinh động và trực quan.
- Nhờ sử dụng máy tính mà em quan sát được và hiểu biết thêm về Hệ Mặt Trời.

Bài 24

LUYỆN TẬP SỬ DỤNG CHUỘT MÁY TÍNH

Mục tiêu

Kích hoạt và sử dụng được phần mềm luyện tập thao tác với chuột máy tính, qua đó nhận thấy phần mềm đã giúp luyện tập các thao tác với chuột máy tính.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết cách cầm và các thao tác với chuột máy tính. Bài học này sẽ giúp em luyện tập sử dụng chuột với phần mềm luyện tập chuột. Em sẽ thấy máy tính không chỉ giúp con người học tập, làm việc mà còn giúp con người sử dụng máy tính đúng cách và hiệu quả.

KHÁM PHÁ

Phần mềm Basic Mouse Skills

Basic Mouse Skills có 5 bài luyện tập các thao tác:

Bài 1: Di chuyển chuột

Bài 2: Nháy chuột

Bài 3: Nháy đúp chuột

Bài 4: Nháy nút phải chuột

Bài 5: Kéo thả chuột

- Trong mỗi bài có một hình vuông xuất hiện tại một vị trí ngẫu nhiên. Nhiệm vụ của em là di chuyển con trỏ chuột đến vị trí hình vuông đó và thực hiện thao tác tương ứng với chuột.
- Thực hiện xong một thao tác, một hình vuông mới xuất hiện, thực hiện đủ 10 lần mới được qua bài tiếp theo.

1 Nháy đúp chuột vào biểu tượng , màn hình Basic Mouse Skills xuất hiện như hình 24.1;

2 Nháy chuột hoặc gõ một phím bất kì để bắt đầu. Màn hình bài 1 xuất hiện như hình 24.2.

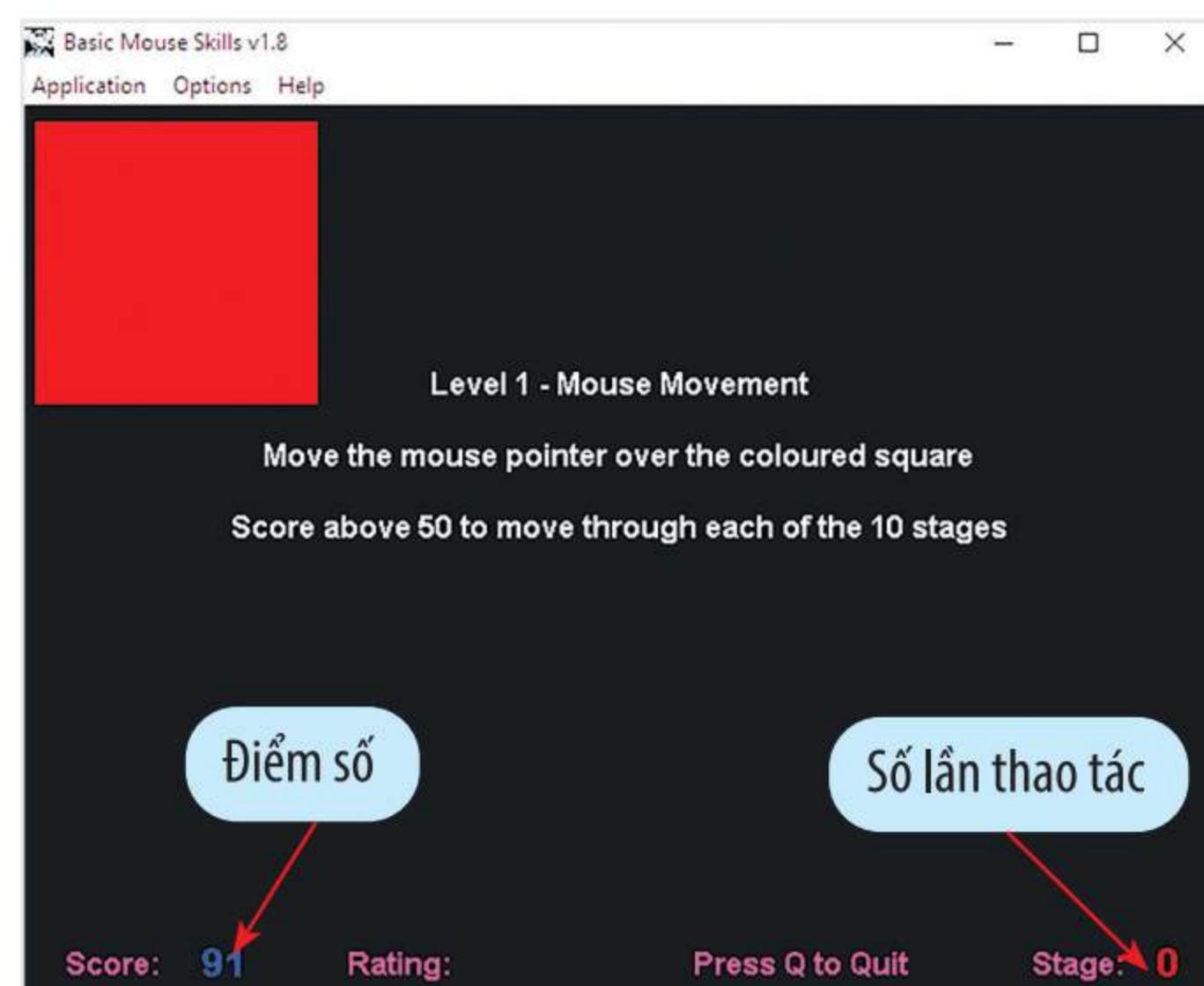
Hình 24.1. Màn hình khởi động Basic Mouse Skills

Trong màn hình bài 1:

- **Score:** Điểm số của mỗi thao tác, bắt đầu là 100 và bị trừ lùi cho đến khi em hoàn thành thao tác thì dừng lại.
- **Stage:** Số thao tác đã thực hiện, thực hiện đủ 10 lần thì được qua bài tiếp theo.

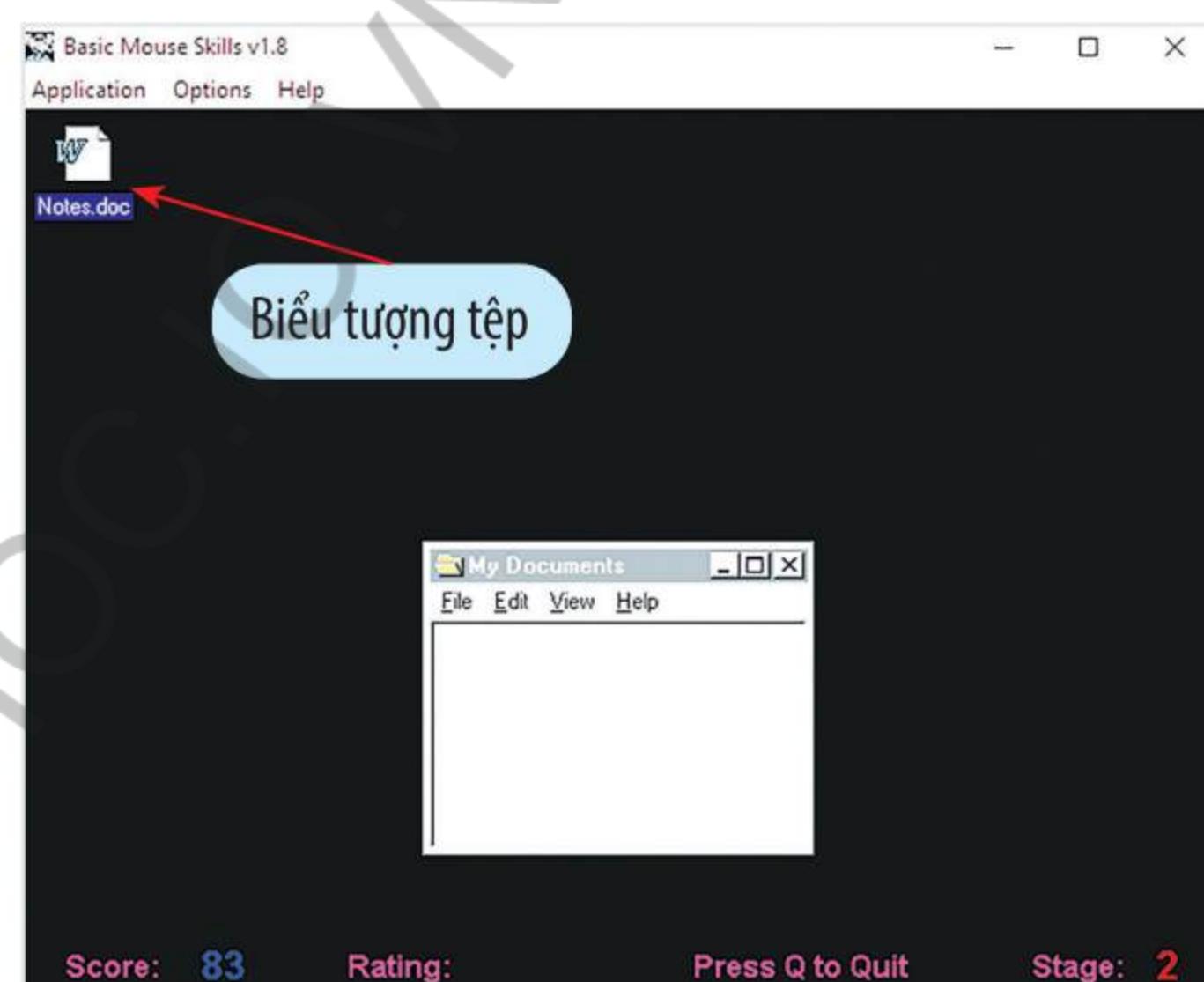
Các bài 2, 3, 4 có màn hình tương tự bài 1.

Hình 24.2. Màn hình Bài 1

Trong bài 5 (Hình 24.3), thay vì hình vuông như trong các bài trước, một biểu tượng tệp sẽ xuất hiện.

Nhiệm vụ của em là dùng thao tác kéo thả chuột để kéo biểu tượng thả vào trong khung My Document.

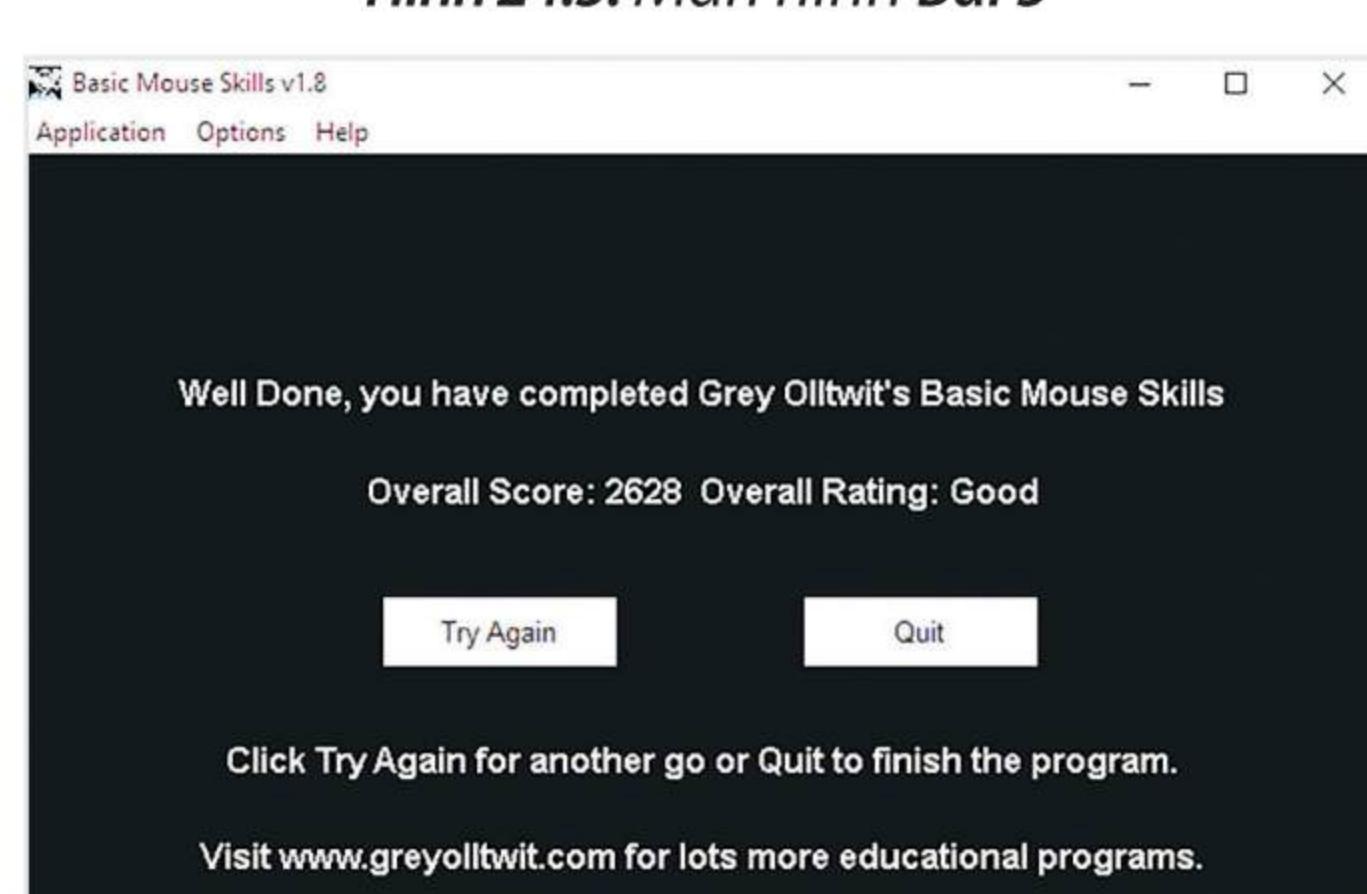
Hình 24.3. Màn hình Bài 5

Hoàn thành năm bài tập, màn hình thông báo xuất hiện như hình 24.4. Trong đó:

- **Overall Score (tổng điểm):** 2628
- **Overall Rating (đánh giá tổng thể):** Good

Em chọn:

- Try Again để luyện tập lại
- Quit để thoát khỏi Basic Mouse Skills.

Hình 24.4. Màn hình thông báo

Lưu ý: Nhấn phím Q để thoát khỏi phần mềm Basic Mouse Skills.

LUYỆN TẬP

Ghép bài với thao tác luyện tập tương ứng trong phần mềm Basic Mouse Skills.

Bài	Thao tác luyện tập
Bài 1	A. Nháy chuột
Bài 2	B. Nháy đúp chuột
Bài 3	C. Nháy nút phải chuột
Bài 4	D. Kéo thả chuột
Bài 5	E. Di chuyển chuột

VẬN DỤNG

- Kích hoạt phần mềm Basic Mouse Skills.
- Luyện tập các thao tác với chuột và ghi lại kết quả:
Overall Score (tổng điểm):
Overall Rating (đánh giá tổng thể):

GHİ NHỚ

Phần mềm Basic Mouse Skills có 5 bài luyện tập:

- Bài 1: Di chuyển chuột
- Bài 2: Nháy chuột
- Bài 3: Nháy đúp chuột
- Bài 4: Nháy nút phải chuột
- Bài 5: Kéo thả chuột

Phần mềm giúp em luyện tập các thao tác với chuột máy tính thú vị và hiệu quả.

CHỦ ĐỀ
F

GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ với sự trợ giúp của MÁY TÍNH

Bài 25

CÔNG VIỆC THỰC HIỆN THEO TỪNG BƯỚC

Mục tiêu

Nếu được một số công việc hằng ngày được thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ hơn, các bước phải được sắp xếp thứ tự.

KHỞI ĐỘNG

Sáng nào cũng vậy, việc đầu tiên An làm sau khi thức dậy là đánh răng, rửa mặt. Việc đánh răng được thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ.

KHÁM PHÁ

Trong giờ học vệ sinh răng miệng, cô giáo yêu cầu các bạn kể lại thứ tự các bước đánh răng đã thực hiện.

Các bước đánh răng của An kể	Các bước đánh răng của Tâm kể
Bước 1. Lấy kem vào bàn chải; Bước 2. Chải răng; Bước 3. Súc miệng cho sạch; Bước 4. Cất cốc và bàn chải.	Bước 1. Lấy kem vào bàn chải; Bước 2. Súc miệng cho sạch; Bước 3. Chải răng; Bước 4. Cất cốc và bàn chải.

Em hãy nhận xét xem bạn nào kể đúng, bạn nào kể sai. Vì sao?

Đánh răng hằng ngày là một công việc thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ hơn. Các bước phải được thực hiện theo thứ tự.

LUYỆN TẬP

Các bước rửa tay đúng cách:

Bước 1. Làm ướt hai bàn tay bằng nước; xoa xà phòng vào lòng bàn tay.

Bước 2. Chà hai lòng bàn tay vào nhau, miết mạnh các kẽ ngón tay.

Bước 3. Chà lòng bàn tay này lên mu bàn tay kia và ngược lại.

Bước 4. Xoay các đầu ngón tay vào lòng bàn tay kia và ngược lại.

Bước 5. Rửa sạch tay bằng nước sạch; lau khô tay.

Em hãy cho biết trong các bước rửa tay theo hướng dẫn:

- Có thể thay đổi thứ tự ở bước 1 và bước 5 được không?
- Có thể thay đổi thứ tự ở bước 2 và bước 3 được không?

Rửa tay là một việc thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ hơn. Khi thực hiện các bước phải được thực hiện theo thứ tự.

VẬN DỤNG

Nêu ví dụ về công việc hằng ngày thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ hơn, các bước phải được sắp xếp thứ tự. Trong ví dụ hãy nêu cụ thể từng bước thực hiện.

GHİ NHỚ

Hằng ngày có những công việc được thực hiện theo từng bước, mỗi bước là một việc nhỏ hơn, các bước phải được sắp xếp thứ tự.

Bài 26

CHIA NHIỆM VỤ THÀNH CÁC NHIỆM VỤ NHỎ

Mục tiêu

- Nhận biết được việc chia một nhiệm vụ lớn thành những nhiệm vụ nhỏ hơn là để dễ hiểu và dễ thực hiện hơn.
- Nêu được ví dụ về một việc thường làm có thể chia thành những việc nhỏ hơn.

KHỞI ĐỘNG

Có một loài kiến ăn lá cây. Để có lá cây ăn trong mùa đông, từ mùa xuân các chú kiến phải mang lá về tổ. Tha cả một chiếc lá là rất khó khăn, các chú kiến đã biết cắt lá thành từng mảnh nhỏ, nhẹ nhàng tha về tổ.

Hình 26.1. Kiến mang lá về tổ

KHÁM PHÁ

Tổ của bạn An được giao nhiệm vụ vệ sinh lớp học. An hẹn các bạn sáng hôm sau đến sớm rồi cả tổ cùng làm. Tâm đề nghị chia việc vệ sinh lớp thành các việc: Quét lớp, vệ sinh bàn ghế, lau cửa sổ và lau bảng rồi phân công từng việc cho các bạn.

Hình 26.2. Chia nhỏ công việc để phân công thực hiện

Bạn Bình thực hiện:

Các việc nhỏ	$13 + 11 \times 2 - 16$
11×2	$13 + 22 - 16$
$13 + 22$	$35 - 16$
$35 - 16$	19

Cô giáo ra đề toán, thực hiện dãy phép tính: $13 + 11 \times 2 - 16$.

Bình đã chia việc thực hiện dãy phép tính thành các việc nhỏ hơn. Cách làm này làm cho việc tính dãy phép tính trở nên dễ hiểu, dễ thực hiện.

Hình 26.3. Chia nhỏ công việc để dễ hiểu, dễ thực hiện

Vệ sinh lớp học, thực hiện dãy phép tính là các công việc hằng ngày. Khi được chia thành các việc nhỏ hơn công việc trở nên dễ hiểu, dễ thực hiện.

LUYỆN TẬP

1. Chia nhỏ các công việc sau để dễ hiểu, dễ thực hiện:

- Chuẩn bị cặp sách trước khi đi học
- Giải bài toán tìm X biết: $(X - 18) + 12 = 14$

2. Nêu ví dụ về công việc được chia nhỏ để dễ hiểu, dễ thực hiện.

VẬN DỤNG

Gia đình Tâm chuẩn bị về quê. Bố Tâm nhắc mọi người hãy chuẩn bị đồ dùng cá nhân để khi cần dùng thì có ngay.

Em hãy giúp Tâm chuẩn bị đồ mang theo cho đầy đủ.

Hình 26.4. Chia nhỏ nhiệm vụ để dễ hiểu, dễ thực hiện

GHİ NHỚ

Chia một nhiệm vụ lớn thành những nhiệm vụ nhỏ hơn là để dễ hiểu và dễ thực hiện hơn.

Bài 27

CÁCH NÓI NẾU ... THÌ ...

Mục tiêu

Sử dụng được cách nói “Nếu ... thì ...” để thể hiện quyết định thực hiện một việc hay không tuỳ thuộc vào một điều kiện có được thỏa mãn hay không.

KHỞI ĐỘNG

Người nông dân theo dõi hiện tượng thiên nhiên để thực hiện thời vụ:

Bao giờ đóm đóm bay ra
Hoa gạo rụng xuống thì tra hạt vừng

Hình 27.1. Đóm đóm

KHẨM PHÁ

Trong tình huống khởi động, người nông dân dựa vào hiện tượng thiên nhiên để thực hiện thời vụ.

Nếu điều kiện đóm đóm bay ra và hoa gạo rụng xuống xảy ra
Thì thực hiện gieo vừng

Người ta nói: **Nếu** đóm đóm bay ra và hoa gạo rụng **thì** gieo vừng.

Hình 27.2. Hoa gạo

Hình 27.3. Dừng lại khi gặp đèn màu đỏ

Có những công việc được thực hiện hay không tuỳ thuộc vào một điều kiện được thỏa mãn hay không.

Người ta dùng cách nói: **Nếu** <điều kiện> **thì** <công việc> để thể hiện.

LUYỆN TẬP

1. Ghép điều kiện với công việc để được câu nói “Nếu ... thì ...” hợp lí.

Điều kiện	Công việc
1. bị ốm	a. hỏi cô giáo
2. chưa hiểu bài	b. dừng lại
3. gặp đèn giao thông màu đỏ	c. được khen thưởng
4. học giỏi	d. đi khám bệnh

2. Nêu ví dụ về công việc được thực hiện theo điều kiện. Sử dụng cách nói “Nếu ... thì ...” để thể hiện công việc đó.

VẬN DỤNG

Trong trò chơi cá ngựa, mỗi người chơi có bốn con ngựa và một hạt xúc xắc. Người chơi lần lượt gieo hạt xúc xắc để xác định xuất quân và đi quân theo luật chơi:

- Khi gieo được mặt 6 thì được xuất quân.
- Khi đi quân, gieo được mặt nào thì được đi số bước tương ứng.
- Ai có tất cả ngựa về chuồng trước nhất là người thắng cuộc.

Em hãy dùng cách nói Nếu ... thì ... để thể hiện luật chơi trò chơi cá ngựa.

Hình 26.4. Trò chơi cá ngựa

GHİ NHỚ

Cách nói: Nếu <điều kiện> thì <công việc> thể hiện công việc được thực hiện hay không tùy thuộc vào điều kiện có thỏa mãn hay không.

Bài 28

XÁC ĐỊNH NHIỆM VỤ

Mục tiêu

Xác định được trong một nhiệm vụ: Những gì đã cho trước; Cần làm gì hay tạo ra sản phẩm nào.

KHỞI ĐỘNG

Cô giáo giao bài tập tìm X biết: $(X - 6) + 2005 = 2022$

Thấy An lúng túng, cô giáo hướng dẫn An xác định trong bài toán cái gì cho trước, cái gì cần tìm. Được cô hướng dẫn An đã hiểu và giải được bài toán.

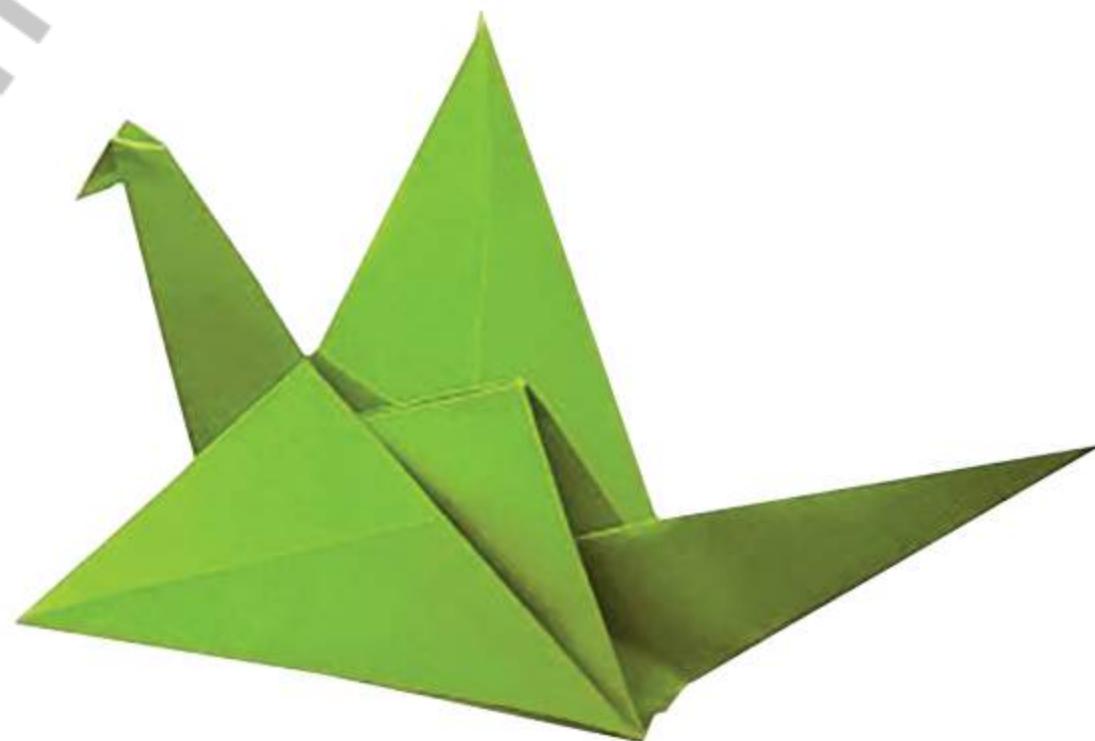
KHÁM PHÁ

Trong giờ học thủ công, cô giáo phát cho mỗi bạn một tờ giấy màu và yêu cầu gấp con chim theo hướng dẫn trong bài học. Trong nhiệm vụ đó:

Những gì đã cho trước:

- Tờ giấy màu
- Cách gấp con chim đã học

Tạo ra sản phẩm: Con chim giấy

Hình 28.1. Con chim giấy

Trong tình huống khởi động để giải được bài toán em phải biết:

Những gì đã cho trước:

- Dãy phép tính: $(X - 6) + 2005 = 2022$
- Quy tắc tìm thành phần chưa biết của phép tính.

Cần làm gì:

- Thực hiện các phép tính để tìm giá trị của X

Trước một nhiệm vụ, em phải xác định được những gì đã cho, đã có; những gì cần làm hay tạo ra sản phẩm nào.

LUYỆN TẬP

Xác định những gì đã cho, những gì cần làm hay tạo ra sản phẩm nào trong mỗi nhiệm vụ sau:

- a. Sắp xếp góc học tập cho hợp lí.
- b. Nấu giúp mẹ nồi cơm cho bữa chiều.

VẬN DỤNG

Chia nhiệm vụ soạn bài trình chiếu giới thiệu về Hồ Gươm thành các nhiệm vụ nhỏ cho hợp lí. Trong mỗi nhiệm vụ đó, hãy xác định cái gì cho trước, cái gì cần làm hay tạo ra sản phẩm nào.

Hình 28.2. Tháp Rùa trên Hồ Gươm

GHI NHỚ

Khi thực hiện một nhiệm vụ cần xác định rõ những gì đã cho trước, cần làm gì hay cần tạo ra sản phẩm nào.

Bài 29

NHIỆM VỤ VÀ SỰ TRỢ GIÚP CỦA MÁY TÍNH

Mục tiêu

Chia được một công việc cụ thể thành những việc nhỏ hơn, trong đó có những việc có thể thực hiện với sự trợ giúp của máy tính.

KHỞI ĐỘNG

Ngày nghỉ cuối tuần, mẹ Bình quyết định sẽ tự tay nấu món phở đai cả nhà. Nhưng mẹ băn khoăn chưa biết cách nấu thế nào cho ngon.

Hình 29.1. Món phở

KHÁM PHÁ

Trong tình huống mở đầu. Để giúp mẹ hoàn thành món phở, Bình chia công việc thành các việc nhỏ như sau:

- Bố sẽ giúp mẹ tìm công thức nấu phở trên Internet.
- Mẹ sẽ trực tiếp chế biến và nấu.
- Bình sẽ phụ giúp mẹ nhặt rau, lau bát, đũa và sấp mâm.

Bố khen Bình rất giỏi, biết chia công việc thành các việc nhỏ để dễ thực hiện, lại còn biết lập kế hoạch phân công cho cả nhà!

Hình 29.2. Công việc có sự trợ giúp của máy tính

Chia một công việc cụ thể thành những việc nhỏ hơn, trong đó có những công việc có thể thực hiện với sự trợ giúp của máy tính.

LUYỆN TẬP

Chuẩn bị kết thúc năm học, An đăng kí với cô giáo làm bài tập môn Tin học. An dự kiến sẽ làm bài trình chiếu giới thiệu về các thành phần cơ bản của máy tính.

Nếu là An, em sẽ chia nhỏ công việc làm bài tập Tin học thế nào? Trong các công việc nhỏ, việc nào cần có sự trợ giúp của máy tính.

Hình 29.2. Các bộ phận cơ bản của máy tính

VẬN DỤNG

1. Nêu ví dụ về một công việc được chia thành các việc nhỏ hơn, trong đó có những việc có thể thực hiện với sự trợ giúp của máy tính.
2. Thực hiện làm bài trình chiếu giới thiệu về các thành phần cơ bản của máy tính theo cách em đã chia ở phần luyện tập.

GHİ NHỚ

Chia nhỏ một công việc sẽ dễ thực hiện hơn, trong đó có những việc có thể thực hiện với sự trợ giúp của máy tính.

Bài 30

THỰC HIỆN NHIỆM VỤ CÓ SỬ DỤNG MÁY TÍNH

Mục tiêu

Thực hiện được nhiệm vụ theo yêu cầu, có sử dụng máy tính.

KHỞI ĐỘNG

Em đã biết khi thực hiện một nhiệm vụ, việc đầu tiên là xác định nhiệm vụ, tiếp theo là nên chia nhiệm vụ thành các nhiệm vụ nhỏ hơn để dễ hiểu, dễ thực hiện.

Trong các nhiệm vụ nhỏ đó có nhiệm vụ cần đến sự trợ giúp của máy tính.

Chúng ta cùng xem thực hiện một nhiệm vụ có sự trợ giúp của máy tính được thực hiện như thế nào.

KHÁM PHÁ

Cô giáo giao nhiệm vụ cho nhóm của An: Kể lại cho cả lớp và cô giáo về một nơi em đã được đến thăm và đã để lại cho em ấn tượng sâu sắc.

An thảo luận với nhóm và dự kiến sẽ làm một bài trình chiếu giới thiệu với cô giáo và các bạn về Lăng Bác Hồ, nơi An được bố mẹ cho về thăm vào dịp hè năm ngoái.

Hình 30.1. An cùng bố mẹ về thăm Lăng Bác Hồ

Nhóm An xác định nhiệm vụ:

Những gì đã cho, đã có	Những việc cần làm, sản phẩm
<ol style="list-style-type: none"> Máy tính với phần mềm trình chiếu PowerPoint. Thông tin về Lăng Bác Hồ đã biết:<ul style="list-style-type: none"> Là nơi lưu giữ thi hài Bác Hồ. Xây dựng ở Thủ đô Hà Nội.	<p>Bài trình chiếu giới thiệu về Lăng Bác Hồ với các thông tin:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nội dung: vị trí ở đâu, xây dựng năm nào, hoạt động viếng Lăng Bác Hồ diễn ra như thế nào. Hình ảnh: hình ảnh về Lăng Bác Hồ.

Nhóm An chia nhiệm vụ thành các công việc nhỏ hơn:

Công việc 1: Chuẩn bị nội dung cho bài trình chiếu:

a) Những thông tin đã có:

- Là nơi lưu giữ thi hài Bác Hồ.
- Xây dựng ở Thủ đô Hà Nội.

b) Cần tìm thêm thông tin:

- Xây dựng năm nào?
- Hình ảnh về Lăng Bác.

Công việc 2: Soạn thảo bài trình chiếu.

Công việc 3: Trình chiếu và giới thiệu trước lớp.

Nhóm An thống nhất phân công nhiệm vụ cho các bạn:

Tâm: Tìm thông tin năm xây dựng Lăng Bác.

Bình: Nhờ cô giáo tìm trên Internet một số hình ảnh về Lăng Bác Hồ.

Minh: Chủ trì cùng cả nhóm soạn thảo bài trình chiếu.

An: Trình chiếu và giới thiệu về Lăng Bác Hồ trước lớp.

The screenshot shows a Microsoft PowerPoint presentation titled "Lang-Bac-Ho.pptx". The slide 1 contains the title "LĂNG BÁC HỒ" and the names of the group members: Nguyễn Văn Bình, Trần Hoàng Minh, and Hoàng Minh Tâm. The slide 2 is titled "Giới thiệu về Lăng Bác Hồ" and contains the following content:

Giới thiệu về Lăng Bác Hồ

- Nằm ở Thủ đô Hà Nội
- Khởi công xây dựng: ngày 02 tháng 9 năm 1973
- Là nơi lưu giữ thi hài Bác Hồ
- Hàng ngày từng đoàn người từ khắp mọi miền tổ quốc và bạn bè quốc tế trang nghiêm, kính cẩn đến viếng Bác

On the right side of the slide 2, there is a photograph of the Ho Chi Minh Mausoleum.

Hình 30.2. Sản phẩm bài trình chiếu của nhóm bạn An

LUYỆN TẬP

Em hãy thảo luận với các bạn trong nhóm, nhận xét cách thực hiện nhiệm vụ của nhóm bạn An và cho biết cách nhóm em thực hiện nhiệm vụ này:

- a. Xác định nhiệm vụ
- b. Chia nhiệm vụ thành các công việc nhỏ
- c. Phân công nhiệm vụ

VẬN DỤNG

Em và các bạn trong nhóm thực hiện các công việc theo nhiệm vụ đã được phân công ở phần luyện tập.

GHİ NHỚ

Những việc nên làm khi thực hiện một nhiệm vụ:

- Xác định nhiệm vụ;
- Chia nhỏ nhiệm vụ;
- Phân công nhiệm vụ;
- Sử dụng máy tính hỗ trợ một số công việc.

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

STT	Thuật ngữ	Giải thích	Trang
1	Phần mềm	Là chương trình máy tính thực hiện một công việc hay một chức năng nào đó trên máy tính.	26
2	Truy cập Internet	Vào Internet để xem tin tức, giải trí.	36
3	Trang web	Một tập hợp các trang thông tin có chứa nội dung dạng văn bản, âm thanh, hình ảnh, video... được lưu trên máy chủ và có thể truy cập từ xa thông qua Internet.	37
4	Trình duyệt web	Phần mềm cho phép truy cập thông tin trên Internet và hiển thị trên máy tính.	38
5	Lưu trữ	Giữ lại, ghi lại thông tin hay dữ liệu trên máy tính.	41

STT	Thuật ngữ	Giải thích	Trang
6	Cây thư mục	Sơ đồ hình cây biểu diễn cách sắp xếp các thư mục trong máy tính.	45
7	Thư mục	Có công dụng như một ngăn chứa, được dùng trong việc quản lí và sắp xếp các tệp.	45
8	Tệp	Một tập hợp các thông tin do người dùng tạo ra từ các phần mềm máy tính.	45
9	Phần mềm trình chiếu	Phần mềm để thiết kế và trình diễn bài trình chiếu.	54
10	Xác định nhiệm vụ	Xác định nhiệm vụ là việc chỉ ra những gì cần làm trước, cần tạo ra sản phẩm nào.	75

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC VINH
182 Lê Duẩn, Vinh, Nghệ An
ĐT: 0238. 3551345 (Máy lẻ: 312) – Fax: 0238. 3855 269
Email: nxbdhv@vinhuni.edu.vn

TIN HỌC 3

Chịu trách nhiệm nội dung và xuất bản:

Giám đốc kiêm Tổng biên tập: PGS.TS. NGUYỄN HỒNG QUẢNG

Biên tập xuất bản:

PHAN QUỐC TRƯỜNG

Trình bày bìa và thiết kế sách:

QUANG MINH

Minh họa:

NGUYỄN THỊ TÌNH

Tổ chức bản thảo và chịu trách nhiệm bản quyền nội dung:

CÔNG TY CỔ PHẦN IIG VIỆT NAM

Địa chỉ: 75 Giang Văn Minh, P. Đội Cấn, Q. Ba Đình, TP. Hà Nội

Điện thoại: 0243.773.2411. Fax: 0243.859.9418

Trong sách có sử dụng tư liệu, hình ảnh của một số tác giả.

Xin trân trọng cảm ơn!

Mã số ISBN: 978-604-923-651-8

In: 30.000 bản, khổ 19 x 26,5cm.

Đơn vị in: Công ty Cổ phần In QA Việt Nam

Địa chỉ: Số 45A, Ngõ 35 Khuông Hạ, P Khuông Đình, Q. Thanh Xuân, TP Hà Nội

Cơ sở in: Số 41 Phương Liệt, P. Phương Liệt, Q. Thanh Xuân, TP Hà Nội

Số xác nhận ĐKXB: 1655-2022/CXBIPH/11-04/ĐHV

Quyết định xuất bản: 20-2022/QĐXB-NXB ngày 20 tháng 6 năm 2022

In xong và nộp lưu chiểu tháng 7 năm 2022